SEXTI PROPERTII ELEGIAE

RELEGIT ET SVECICE CONVERTIT

ELIAS JANZON

I.

LIBER PRIMVS

GÖTEBORG
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A.-B.
1903

SEXTI PROPERTII ELEGIARVM

LIBER PRIMVS

RELEGIT ET SVECICE CONVERTIT

ELIAS JANZON

I.

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,
contactum nullis ante cupidinibus.
tum mihi constantis deiecit lumina fastus
et caput inpositis pressit Amor pedibus,
donec me docuit castas odisse puellas
inprobus et nullo vivere consilio:
et mihi iam toto furor hic non deficit anno,
cum tamen adversos cogor habere deos.
Milanion nullos fugiendo, Tulle, labores
saevitiam durae contudit Iasidos.
nam modo Partheniis amens errabat in antris,
ibat et hirsutas ille videre feras:
ille etiam Hylaei percussus vulnere rami
saucius Arcadiis rupibus ingemuit.
ergo velocem potuit domuisse puellam:
tantum in amore preces et bene facta valent.
in me tardus Amor non ullas cogitat artes
nec meminit notas, ut prius, ire vias.
at vos, deductae quibus est fallacia lunae
et labor in magicis sacra piare focis,
en agedum dominae mentem convertite nostrae
et facite illa meo palleat ore magis.
tunc ego crediderim vobis et sidera et amnes
posse Cytaines ducere carminibus.
aut vos, qui sero lapsum revocatis, amici,
quaerite non sani pectoris auxilia.
fortiter et ferrum saevos patiemur et ignes,
sit modo libertas quae velit ira loqui.
ferte per extremas gentes et ferte per undas,
qua non ulla meum femina norit iter.
vos remanete, quibus facili deus adnuit aure,
sitis et in tuto semper amore pares.

1.

Cynthias ögon det var som på fall först bragte mig arme:
otillgänglig förut var jag för heta begär.
Då tvang Amor min blick, den förnämt högdragna, mot jorden,
och med sin segrande fot tryckte mitt hufvud han ned,
tills därhän han mig bragt, lättsinnige guden, att kyska
flickor jag skydde och bjöd sans och besinning farväl.
Snart ett år har jag nu i de vildaste nöjen mig tumlat —
fåfängt: glädje däraf unna mig gudarna ej.
Lycklig Milanion! Käck som han var, vän Tullus, och orädd,
Iasus-dottern till slut, trotsiga mön, han betvang.
Än i den älskades spår han sig smög i Parthenii dälder,
skogarnes ludne monark äfven till mötes han drog;
drabbad jämväl af ett slag af centaurens förskräckliga klubba,
kvidande låg han en gång sträckt på Arcadiens häll.
Så snabbfotade mön han till sist ock kufvade: storverk
komma i kärliga värf bön och bedrifter åstad.
Trögtänkt Amor för mig däremot ej finner ett konstgrepp,
hittar ej väg, där han förr fann sig till rätta så väl.
I, som med svekfull konst nedlocken ur skyarne Luna
och på er magiska härd offer förbrännen alltjämt,
visen mig nu er makt: omvänden min älskades sinne!
Låten min Cynthias kind blekare varda än min!
Då skall jag tro ert ord, att med trollsång, lärd af Medea,
stjärnorna lätt I förmån leda och flodernas lopp.
Eller ock I, som för sent från min irrväg kallen mig åter,
vänner, bereden mig I hjälp mot den sot mig förtär!
Manligt fördraga jag skall, hur grymt I än skären och brännen:
låten mig endast i ord luft åt min vrede få ge.
Skaffen mig bort härifrån, långt bort öfver länder och vågor,
dit, där min väg för enhvar kvinna förborgad förblir.
I däremot, som af guden en lätt bönhörelse vunnit,
stannen och sämjens alltjämt väl i ert ömma förbund.

in me nostra Venus noctes exercet amaras
    et nullo vacuus tempore defit amor.
hoc, moneo, vitate malum: sua quemque moretur
    cura, neque adsueto mutet amore locum.
quod siquis monitis tardas adverterit aures,
    heu referet quanto verba dolore mea!

Mig blott nätter af kval den Venus beskär, som jag tjänar,
och af min lidelse städs hetsas jag, tidigt och sent.
Flyn min vidriga lott! Blin trogne den älskling I ägen:
hemvan vorden en gång, skifte er kärlek ej plats.
Men om åt varningens ord senfärdig ditt öra du vänder,
ack, med hvad smärta en dag minnas du skall hvad jag sagt!

II.

Quid iuvat ornato procedere, vita, capillo
et tenues Coa veste movere sinus,
aut quid Orontea crines perfundere murra
teque peregrinis vendere muneribus
naturaeque decus mercato perdere cultu
nec sinere in propriis membra nitere bonis?
crede mihi, non ulla tuaest medicina figurae:
nudus Amor formae non amat artificem.
adspice, quo submittat humus formosa colores
et veniant hederae sponte sua melius,
surgat et in solis formosius arbutus antris,
et sciat indociles currere lympha vias.
litora nativis persuadent picta lapillis,
et volucres nulla dulcius arte canunt.
non sic Leucippis succendit Castora Phoebe,
Pollucem cultu non Hilaira soror,
non Idae et cupido quondam discordia Phoebo
Eueni patriis filia litoribus,
nec Phrygium falso traxit candore maritum
avecta externis Hippodamia rotis:
sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
qualis Apelleis est color in tabulis.
non illis studium vulgo conquirere amantes:
illis ampla satis forma pudicitia.
non ego nunc vereor ne sim tibi vilior istis:
uni siqua placet, culta puella sat est;
cum tibi praesertim Phoebus sua carmina donet
Aoniamque libens Calliopea lyram,
unica nec desit iucundis gratia verbis,
omnia quaeque Venus quaeque Minerva probat.
his tu semper eris nostrae gratissima vitae,
taedia dum miserae sint tibi luxuriae.

2.

Hvarför, älskade min, uppträda med glitter i håret?
Hvarför med svajande dräkt frasa i siden från Cos,
dränka i syrisk myrraparfym dina lockar och skrytsamt
föra med främmande lands håfvor till torgs din person,
skämma med dyrköpt bjäfs hvad dig gafs af naturen och neka
lemmar som dina att skönt stråla i eget behag?
Tro mig, medel ej finns din fägring med konst att förhöja:
naken är Amor, och fals älskar han icke och flärd.
Skåda på marken! Sin skrud själf väfver hon skönast i frihet.
Se murgrönan! En vildt växande spirar ju bäst.
Arbutusträdet slår ut i de ensliga klyftorna rikast.
Bäcken behöfver ju ej lära sig hitta sin väg.
Menar du, stenarnes prakt, som stränderna täcker, är konstgjord,
eller att fågeln i skog tagit lektioner i sång?
Phoebe sin Castors glöd ej tände med kläder och smycken,
icke med grannlåtskram vann Hilaira hans bror;
så ej heller den mö, som en gång vid sin faders, Eueni,
flöden en Phoebus i strid bragte med gynnad rival;
och när som främlingens brud bort Hippodamia med Pelops
for, ej var det med falsk fägring sin hjälte hon tjust:
nej, af naturligt behag, ej pärldiadem, deras ännen
lyste, Apelles' porträtt låta oss ana hur skönt.
Icke af älskares hop omsvärmas de ville: de voro
kyska och nöjdes med den fägring naturen dem skänkt.
Väl ej sådana där lycksökare räds jag, men hör dock:
flicka, som älskas af en, äger af prydnader nog.
Dig ju Apollo därhos har förlänt sånggåfva, och huldrik
Calliopea dig lärt lyrans aoniska konst,
sällsam tjusning ju ock du förstår inlägga i orden;
allt, hvad Cypria, allt har du, som Pallas beskär.
Var mig med sådana gåfvor alltjämt högtälskade hälsad!
Ack att förhatlig dig blott blefve en jämmerlig flärd!

III.

Qualis Thesea iacuit cedente carina
languida desertis Gnosia litoribus,
qualis et accubuit primo Cepheia somno
libera iam duris cotibus Andromede,
nec minus adsiduis Edonis fessa choreis
qualis in herboso concidit Apidano,
talis visa mihi mollem spirare quietem
Cynthia non certis nixa caput manibus,
ebria cum multo traherem vestigia Baccho
et quaterent sera nocte facem pueri.
hanc ego, nondum etiam sensus deperditus omnes,
molliter inpresso conor adire toro.
et quamvis duplici correptum ardore iuberent
hac Amor hac Liber, durus uterque deus,
subiecto leviter positam temptare lacerto
osculaque admota sumere et arma manu,
non tamen ausus eram dominae turbare quietem,
expertae metuens iurgia saevitiae,
sed sic intentis haerebam fixus ocellis,
Argus ut ignotis cornibus Inachidos.
et modo solvebam nostra de fronte corollas
ponebamque tuis, Cynthia, temporibus,
et modo gaudebam lapsos formare capillos,
nunc furtiva cavis poma dabam manibus,
omniaque ingrato largibar munera somno,
munera de prono saepe voluta sinu.
et quotiens raro duxti suspiria motu,
obstupui vano credulus auspicio,
nequa tibi insolitos portarent visa timores,
neve quis invitam cogeret esse suam.
donec diversas percurrens luna fenestras,
luna moraturis sedula luminibus,

3.

Fager som Theseus' brud, där på ödsliga stranden hon ensam
djupt uti dvala försänkt låg vid sin älskades flykt
fager Andromeda lik, när ur bojorna löst hon för första
gången på klipphäll hård slutit sitt öga i sömn,
lik en edonisk bacchant, när af dans uttröttad hon maktlös
dignat i gräset till sist ned vid Apidani brädd,
sådan sig tedde för mig min Cynthia: slumrande stilla
låg hon med hufvudet tungt lutadt mot glidande arm,
när jag från Bacchi tumult kom släpande stegen i sena
natten och slafvarnes bloss lyste min vingliga stråt.
Sans och besinning jag dock ej helt än mist, och jag sökte
närma mig henne och lätt luta mot bädden mig ned.
Och fastän mig, med tvefald glöd uppeldande, både
Amor och Liber, de tu gudar med härskarehug,
bjödo att smyga min arm kring slumrerskan varligt och kyssar
röfva och skrida med djärf hand till erotisk attack,
hade jag dock ej mod att ur sömnen min tjuserska väcka,
rädd för det häftiga språk ofta i vrede hon för,
men i beskådan jag helt som en Argus gick upp, när han stirrar
stum på de främmande horn dottern af Inachus bär.
Och än kransen jag tog, som jag bar om min panna, och lade
Cynthia, sakta på ditt härliga hufvud den ned,
än jag i ringlar på lek ostyriga lockarne snodde,
än i din öppnade hand stack jag ett äpple i smyg;
allsköns gåfvor på sömnen, den otacksamma, jag spillde,
gåfvor, som rullade längs fallande vecken sin väg.
Och närhelst någon gång med en suck du i slummern dig rörde,
lättskrämd såg jag däri tecken, som bådade ondt;
menade rädd, att om skräckingifvande monster du drömde,
drömde, att någon med våld ville dig tvinga bli hans.
Tills omsider ifrån motliggande fönster beställsam
måne, som gärna en stund kunnat fördröja sig än,

conpositos levibus radiis patefecit ocellos.
sic ait, in molli fixa toro cubitum:
'tandem te nostro referens iniuria lecto
alterius clausis expulit e foribus?
namque ubi longa meae consumpsti tempora noctis,
languidus exactis hei mihi sideribus?
o utinam tales producas, inprobe, noctes,
me miseram quales semper habere iubes!
nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
rursus et Orpheae carmine fessa lyrae,
interdum leviter mecum deserta querebar
externo longas saepe in amore moras,
dum me iucundis lapsam sopor inpulit alis.
illa fuit lacrimis ultima cura meis.'

---

silar sin strålflod in, som mildt upplåter ditt öga.
Stödjande armen mot mjuk dyna begynte hon så:
'Ändtligen är du då här, tack vare, förstås, att en annan
flicka försmått dig och grymt visat dig bort från sin dörr.
Eller hvar har väl din natt, som åt mig bort ägnas, du tillbragt,
slapp och förstörd som du hit kommer, när morgonen gryr?
O att sådana nätter, som ditt lättsinne bereder
städse mig arma, du själf pröfva dock finge en gång!
Se, vid min väfstols purpur jag än sökt sömnen förjaga,
än på min lyra en stund spelte jag, trött som jag var;
stundom jag klagade tyst för mig själf, jag stackars besvikna,
att du i främmande famn glömmer så ofta dig kvar;
tills med sitt vingpar ljuft, när jag mer ej mäktade, slummern
rörde mitt hufvud och tröst bragte mig sist i min sorg'.

IV.

Quid mihi tam multas laudando, Basse, puellas
mutatum domina cogis abire mea?
quid me non pateris vitae quodcumque sequetur
hoc magis adsueto ducere servitio?
tu licet Antiopae formam Nycteidos et tu
Spartanae referas laudibus Hermionae,
et quascumque tulit formosi temporis aetas:
Cynthia non illas nomen habere sinat;
nedum, si levibus fuerit conlata figuris,
inferior duro iudice turpis eat.
haec sed forma mei pars est extrema furoris:
sunt maiora, quibus, Basse, perire iuvat,
ingenuus color et multis decus artibus et quae
gaudia sub tacita dicere veste libet:
quo magis et nostros contendis solvere amores,
hoc magis accepta fallit uterque fide.
non inpune feres. sciet haec insana puella
et tibi non tacitis vocibus hostis erit:
nec tibi me post haec committet Cynthia nec te
quaeret — erit tanti criminis illa memor —,
et te circum omnes alias irata puellas
differet: heu nullo limine carus eris.
nullas illa suis contemnet fletibus aras,
et quicumque sacer, qualis ubique, lapis.
non ullo gravius temptatur Cynthia damno,
quam sibi cum rapto cessat amore deus,
praecipue nostri. maneat sic semper, adoro,
nec quicquam ex illa quod querar inveniam.

4.

Städse, min Bassus, för mig med beröm framhåller du andra
flickor och söker min håg draga från Cynthia bort.
Hvarför ej låta mig förr i den tjänst, som jag pröfvat, få stanna
troget hos henne de dar ödet beskär mig ännu?
Mana du fram jämväl heroinernas höga gestalter,
ståtlig Hermione hölj, Helenas dotter, med lof,
minn om Antiope, minn om enhvar af de sköna från fordom:
all deras ära ändock bleknar för Cynthias bild.
Tror du, en sådan gestalt vid en skönhetstäflan med dina
damer, min kritiske vän, komme till korta som ful?
Dock är det icke gestalten som främst hänrycker mig, Bassus,
dödligt förälskad mig gör mycket förmera än den:
kindens naturliga färg, de talanger, som rikt henne smycka,
ljufliga ord, som hon ömt hviskar i njutningens stund;
och då du sträfvar att slita det band oss bägge förenar,
dubbelt så eldigt vi blott svärja hvarandra vår tro.
Ej ostraffad du blir. Hvad du sagt ursinnig min flicka
spörjer, och svar på ditt tal får du, det lofvar jag, då.
Allt umgänge med dig blir då mig förbjudet, och själf hon
flyr dig — en Cynthia ej glömmer den skymf, som hon led —,
och i sin vrede hon så skall måla dig ut för hvarenda
flicka, att ingen sin dörr öppnar, du arme, för dig.
Gråtande klaga hon skall, hvarhelst hon ett altare upprest
eller en gudoms bild finner i form af en sten.
Lätt all annan förlust kan Cynthia bära, men icke
lida sin kärlek se gäckad af flyende gud,
minst den hon hyser för mig. Må hon städs blott sådan förbli och
städse mig bjuda, jag ber, ämne till jublande sång.

V.

Invide, tu tandem voces conpesce molestas
 et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
quid tibi vis, insane? meos sentire furores?
 infelix, properas ultima nosse mala
et miser ignotos vestigia ferre per ignes
 et bibere e tota toxica Thessalia.
non est illa vagis similis conlata puellis:
 molliter irasci non solet illa tibi.
quod si forte tuis non est contraria votis,
 at tibi curarum milia quanta dabit!
non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos:
 illa feros animis adligat una viros.
ah mea contemptus quotiens ad limina curres,
 cum tibi singultu fortia verba cadent,
et tremulus maestis orietur fletibus horror,
 et timor informem ducet in ore notam,
et quaecumque voles fugient tibi verba querenti,
 nec poteris, qui sis aut ubi, nosse miser.
tum grave servitium nostrae cogere puellae
 discere et exclusum quid sit abire domum:
nec iam pallorem totiens mirabere nostrum,
 aut cur sim toto corpore nullus ego.
nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti:
 nescit Amor priscis cedere imaginibus.
quod si parva tuae dederis vestigia culpae,
 quam cito de tanto nomine rumor eris!
non ego tum potero solacia ferre roganti,
 cum mihi nulla mei sit medicina mali:
sed pariter miseri socio cogemur amore
 alter in alterius mutua flere sinu.
quare, quid possit mea Cynthia, desine, Galle,
 quaerere: non inpune illa rogata venit.

5.

Afundsjuke, ditt skryt är för outhärdligt! Jag ber dig,
hindra oss ej att i fred vandra den väg vi begynt.
Längtar, din dåre, du så min lidelses yra att känna?
Tro mig, säkert fördärf rusar du, arme, emot,
rusar förblindad åstad att på glödande kol promenera,
läska din tunga med allt gift, som Thessalien bryggt.
Tänk ej henne dig lik de fjärilsnaturer du känner:
god i sin vrede minsann icke att tas med hon är.
Och om måhända hon ej motsätter sig nu hvad du önskar,
o, hvad du kommer att dyrt plikta för detta en dag!
Snart blott henne du ser i din dröm, blott henne som vaken:
trotsiga lynnen som hon ingen att fjättra förstår.
Hånligt af henne bemött på min dörr skall ofta du klappa,
när dina modiga ord stocka sig djupt i din hals,
när du af rysningar grips och af darrning och jämmerligt gråter
och med förvirrade drag röjer den ångest dig tär
och för din klagan försagd ej ens kan finna ett uttryck,
knappt ens vet, om du själf lefvande är eller död.
Grant då spörja du skall, hvad en Cynthias slaf får fördraga,
huru det kännes att hem snöpligt få vandra försmådd.
Då ej undra du skall på min blekhet längre och fråga,
hvadan det kommer, att mer mager beständigt jag blir.
Ej skall heller din börd dig som älskare lända till nytta:
åldriga anträd ej Amor beundra sig lärt.
Och om du kanske dig själf någon gång blott flyktigt försyndar,
tror du, ditt lysande namn skyddar dig då för skandal?
Tröst ej kan jag dig då, hur än du mig beder, beskära,
när för de kval, som jag själf lider, jag bot mig ej vet;
nej, likställda vår olyckslidelse då få vi gråta,
du, vän Gallus, i mitt sköte och jag uti ditt.
Sök du därför, jag ber, ej pröfva, hvad Cynthia mäktar:
ej ostraffadt en gunst njuta af henne man får.

VI.

Non ego nunc Hadriae vereor mare noscere tecum,
Tulle, neque Aegaeo ducere vela salo,
cum quo Rhipaeos possim conscendere montes
ulteriusque domos vadere Memnonias:
sed me conplexae remorantur verba puellae
mutatoque graves saepe colore preces.
illa mihi totis argutat noctibus ignes
et queritur nullos esse relicta deos:
illa meam mihi iam se denegat: illa minatur,
quae solet ingrato tristis amica viro.
his ego non horam possum durare querellis:
ah pereat, siquis lentus amare potest!
an mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas
atque Asiae veteres cernere divitias,
ut mihi deducta faciat convicia puppi
Cynthia et insanis ora notet manibus
osculaque opposito dicat sibi debita vento
et nihil infido durius esse viro?
tu patrui meritas conare anteire secures
et vetera oblitis iura refer sociis:
nam tua non aetas umquam cessavit amori,
semper et armatae cura fuit patriae,
et tibi non umquam nostros puer iste labores
adferat et lacrimis omnia nota meis.
me sine, quem semper voluit Fortuna iacere,
hanc animam extremae reddere nequitiae.
multi longinquo periere in amore libenter,
in quorum numero me quoque terra tegat.
non ego sum laudi, non natus idoneus armis:
hanc me militiam fata subire volunt.
at tu seu mollis qua tendit Ionia seu qua
Lydia Pactoli tingit arata liquor,

6.

Ej är det rädsla som gör, att jag nu ej Hadrias vågor
trotsar och Aegeus' haf plöjer, min Tullus, med dig.
Ända till Scythiens snöiga fjäll med dig jag ju gärna
droge och Memnons, den mörk-hyades, bygder förbi.
Nej, det är flickan som håller mig kvar: hon tigger och ber mig,
klänger sig fast i min famn, bleknar och rodnar och ber.
Natten i ända för mig om sin kärlek talar hon, menar
bittert, att gudar ej mer finnas, då så hon besviks,
klagar, att min ej längre hon är, och mig hotar, som kvinnan
plägar, försmådd, i sin harm hota den man hon har kär.
Icke en timme jag kan slik jämmer förhärdad bevittna:
skam den drabbe, som lojt ler åt sin älskades kval!
Vore att Pallas' stad få bese, att få syna hvad härligt
Asiens fräjdade land äger att visa ännu
värdt det priset, att här vid min affärd Cynthia verop
höjde och grymt med sin hand sargade kindernas par,
sade, att vinden ju blott för min kyss att tacka hon hade,
och att af allting svårt mannen som sviker är värst?
Sök du vinna ett namn, som i glans din frändes fördunklar,
lag och författning på nytt Roms allierade skänk.
Aldrig i Amors tjänst du ju spillt en dag af din ungdom,
blott på ditt fäderneslands värnande städse betänkt.
Måtte ej heller de kval den pilten mig bragt du få pröfva,
gjuta de tårar, som jag gjutit för kärlekens skull.
Mig, som af ödet är dömd att förbli ringaktad för alltid ,
låt på min dårskap fritt offra mitt fattiga lif.
Många med fröjd till sin död framhärdat som kärlekens slafvar:
måtte som en bland dem bäddad jag bli i min graf!
Ej är för vapen jag skapt, ej skapt för krigareära:
endast vid Amors armé blef mig att tjäna befalldt.
Och då din färd går fram på Ioniens yppiga marker,
eller där guldmängd flod fuktar maeoniska fält,

seu pedibus terras seu pontum carpere remis
ibis et accepti pars eris imperii,
tum tibi siqua mei veniet non inmemor hora,
vivere me duro sidere certus eris.

när du till vatten och lands din provins lär känna som högställd
stabsofficer i din högt aktade frändes kohort,
får du då tid att en stund på din vän ock tänka, så vet, att
oblid städse hon var, stjärnan som länkar hans lif.

VII.

Dum tibi Cadmeae dicuntur, Pontice, Thebae
armaque fraternae tristia militiae,
atque, ita sim felix, primo contendis Homero,
sint modo fata tuis mollia carminibus,
nos, ut consuemus, nostros agitamus amores
atque aliquid duram quaerimus in dominam,
nec tantum ingenio quantum servire dolori
cogor et aetatis tempora dura queri.
hic mihi conteritur vitae modus, haec mea famast,
hinc cupio nomen carminis ire mei.
me laudent doctae solum placuisse puellae,
Pontice, et iniustas saepe tulisse minas;
me legat adsidue post haec neglectus amator,
et prosint illi cognita nostra mala.
te quoque si certo puer hic concusserit arcu
(quam nolim nostros te violasse deos!),
longe castra tibi, longe miser agmina septem
flebis in aeterno surda iacere situ,
et frustra cupies mollem conponere versum,
nec tibi subiciet carmina serus Amor.
tum me non humilem mirabere saepe poetam,
tunc ego Romanis praeferar ingeniis;
nec poterunt iuvenes nostro reticere sepulcro
'ardoris nostri magne poeta iaces.'
tu cave nostra tuo contemnas carmina fastu:
saepe venit magno fenore tardus Amor.

7.

Medan om cadmisk stad du, Ponticus, diktar, om Thebae,
och om de bröder, som där möttes i mördande strid,
och — på min ära! — dig snart skall se som en annan Homerus
hälsad, om ödet sig huldt visar mot dig och din dikt,
är af min kärlek jag upptagen som vanligt och söker
vinna med smekande sång henne, som stolt mig försmår,
måste jämväl som poet mer följa mitt hjärtas än snillets
lagar och klaga mitt lifs sorgliga lott i min vers.
Härmed sysslar jag städs, och min stolthet sätter jag häri,
häraf äfven sitt lof vinne i världen min sång.
Prise man mig för att väg jag ensam fann till den vittra
tjuserskans hjärta och hård hotelse ofta fördrog.
Mig i en framtid den, som försmås af sin flicka, studere;
lände min klagande dikts studium honom till gagn.
Träffar dig själf med en pil från sin aldrig felande båge
Amor — du skymfat tyvärr allt, hvad min dyrkan jag ger —,
skall du med sorg nog se, hur din krigslåt tystnar för alltid,
hur dina hjältar, o ve! ligga där höljda af damm.
Fåfängt stämmer du då till elegiska toner din lyra:
länge försummad, sin hjälp Amor ej mera dig ger.
Mig skall säkert du då som en stor skald hälsa och ägna
mycket förmer än åt Roms snillen din aktning åt mig;
och vid min graf skall säkert en gång så klaga vår ungdom:
'alltså ligger du här, mästare, tolk af vår glöd!'
Se du fördenskull ej så föraktfullt ned på min diktning:
Amor med ränta en dag kräfver dig nog på din skuld.

VIII.

Tune igitur demens, nec te mea cura moratur?
an tibi sum gelida vilior Illyria,
et tibi iam tanti, quicumque est, iste videtur,
ut sine me vento quolibet ire velis?
tune audire potes vesani murmura ponti
fortis, et in dura nave iacere potes?
tu pedibus teneris positas fulcire pruinas,
tu potes insolitas, Cynthia, ferre nives?
o utinam hibernae duplicentur tempora brumae,
et sit iners tardis navita vergiliis,
nec tibi Tyrrhena solvatur funis harena,
neve inimica meas elevet aura preces,
atque ego non videam tales subsidere ventos,
cum tibi provectas auferet unda rates,
ut me defixum vacua patiatur in ora
crudelem infesta saepe vocare manu.
sed quocumque modo de me, periura, mereris,
sit Galatea tuae non aliena viae,
ut te, felici praevecta Ceraunia remo,
accipiat placidis Oricos aequoribus.
nam me non ullae poterunt corrumpere taedae,
quin ego, vita, tuo limine verba querar:
nec me deficiet nautas rogitare citatos
'dicite, quo portu clausa puella meast?'
et dicam 'licet Atraciis considat in oris,
et licet Eleis: illa futura meast.'

* * *

Hic erit, hic iurata manet. rumpantur iniqui!
vicimus: adsiduas non tulit illa preces.
falsa licet cupidus deponat gaudia livor:
destitit ire novas Cynthia nostra vias.

8.

Rasar du, Cynthia? Har du för mig ej mera en tanke?
Är dig Illyriens köld mer än Propertius kär?
Lyster dig färdas, hvarthelst det bär af, från mig med en sådan —
hvad han nu heter, den där? Har han bedårat dig så?
Tror du, ditt öra är skapt för att höra orkanerna ryta,
eller att skeppsdäck hårdt passar till läger för dig?
Är du väl van vid att jämt kringsvepas af yrande snöglopp?
Kan du med finhyllt fot trampa på frostiga fält?
O att de vintriga stormarnes tid sig fördubblade! O att
tröga plejader å land fjättrade böljornas män,
att från tyrrhenisk strand ditt skepp ej finge sin lina
löst, ej ohörd bort klunge i rymden min bön,
att jag dock sluppe att se stormvinden bedarra och vågen
villigt din farkost ut vagga på djupet en dag,
lämnande mig här kvar på den ödsliga kusten att höja
gång efter annan min hand, ropande: grymma, o ve!
Dock, hur illa du än mot mig, trolösa, beter dig,
vare, om färden blir af, skön Galatea dig huld,
att du Ceraunii skär lätt klarar och lyckligt omsider
får uti Orici hamn ankra på speglande vik.
Aldrig till bröllopsfacklor min håg jag vänder, det vet du:
din jag förblir, blott din tröskel mitt kval jag förtror.
Ropa jag skall jämväl hvar sjöman till mig och fråga:
'såg du min älskade? säg! nämn mig den hamn, där hon väljs!'
'Har uti Atrax' nejd', tillfogar jag, 'har hon i Elis
slagit sig neder, jag svär, min skall hon blifva till sist!'

* * *

Här, hon har svurit det, här kvarstannar hon! Spricken, I harmsne!
Segern är min! Med min bön henne till sist jag betvang.
Jubel för tidigt du höjt, stick pipan i säcken, du bleka
afund! Cynthias håg står ej till främmande land.

illi carus ego et per me carissima Roma
dicitur, et sine me dulcia regna negat.
illa vel angusto mecum requiescere lecto
et quocumque modo maluit esse mea,
quam sibi dotatae regnum vetus Hippodamiae,
et quas Elis opes ante pararat equis.
quamvis magna daret, quamvis maiora daturus,
non tamen illa meos fugit avara sinus.
hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
sed potui blandi carminis obsequio.
sunt igitur musae, neque amanti tardus Apollo;
quis ego fretus amo: Cynthia rara meast.
nunc mihi summa licet contingere sidera plantis:
sive dies seu nox venerit, illa meast,
nec mihi rivalis certos subducit amores.
ista meam norit gloria canitiem.

Mig har hon kär och för min skull Rom, så säger hon, kärast,
ja, ej ens för en tron ville hon skiljas från mig.
Äfven ett trångt nattläger med mig vill hellre hon dela,
mig tillhöra hon vill hellre, hur helst jag det har,
än en Hippodames rikt tillmätta konungsliga hemgift,
landet af täflingars glans fräjdadt, besitta hon vill.
Mycket han gaf, än mer han lofvade gifva, men likväl
lopp hon af lust till hans gods icke sin väg ur min famn.
Icke med pärlor och guld därhän jag det bragte: min seger
vanns med det fogliga, ömt klagande kväde jag skref.
Muser det alltså finns, på den älskande tänker Apollo:
älska jag vill och på dem lita! Den ljufva är min!
Säll som en gud jag min väg bland strålande stjärnor nu tråder:
komma må dag eller natt, städse är Cynthia min,
städs är min kärlek trygg, jag behöfver ej frukta rivaler.
Njute i lefnadens höst denna triumf jag ännu!

IX.

Dicebam tibi venturos, inrisor, amores,
nec tibi perpetuo libera verba fore:
ecce iaces supplexque venis ad iura puellae,
et tibi nunc quaevis imperat empta modo.
non me Chaoniae vincant in amore columbae
dicere quos iuvenes quaeque puella domet.
me dolor et lacrimae merito fecere peritum:
atque utinam posito dicar amore rudis!
quid tibi nunc misero prodest grave dicere carmen
aut Amphioniae moenia flere lyrae?
plus in amore valet Mimnermi versus Homero:
carmina mansuetus lenia quaerit Amor.
i quaeso et tristes istos conpone libellos
et cane quod quaevis nosse puella velit.
quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
insanus medio flumine quaeris aquam.
necdum etiam palles, vero nec tangeris igni:
haec est venturi prima favilla mali.
tum magis Armenias cupies accedere tigres
et magis infernae vincula nosse rotae,
quam pueri totiens arcum sentire medullis
et nihil iratae posse negare tuae.
nullus Amor cuiquam faciles ita praebuit alas,
ut non alterna presserit ille manu.
nec te decipiat quod sit satis illa parata:
acrius illa subit, Pontice, siqua tuast;
quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos,
nec vigilare alio nomine cedat Amor,
qui non ante patet, donec manus attigit ossa.
quisquis es, adsiduas ah fuge blanditias.
illis et silices possunt et cedere quercus;
nedum tu possis, spiritus iste levis.
quare, si pudor est, quam primum errata fatere:
dicere quo pereas saepe in amore levat.

9.

Har jag för Amors hämnd, spefågel, ej varnat och sagt dig,
att för ditt skräflande prat plikta du skulle till sist?
Se nu! Står du där icke och går, som en flicka befaller,
och en slafvinna därtill, en, som du köpt här om da'n?
Gäller det ömma begär, är en siare jag som Dodonas
dufvor och vet, hvar enhvar yngling sitt hjärta har mist.
Dyrt den gåfvan jag måst med de bittraste smärtor betala:
ack att jag vore mitt kval kvitt och mitt kännareskap!
Arme, hvad båtar dig nu din epik och att gråta de murars
fall, som Amphions spel fogade samman en gång?
Mer än maeonierns vers för en älskare passar Mimnermi:
Amor, den ljufve, i sång ljufliga toner begär.
Lägg thebaiden, min vän, lägg blodiga bladen på hyllan!
Sjung hvad i flickornas krets läses med lust af enhvar!
Om du ej hade så lätt för att göra det! Nu, med förlof sagdt,
liknar du dåren, som ej varsnade skogen för trän.
Än finns färg på din kind, än älskar du icke på allvar;
gnistan allena ju är detta till kommande brand.
Förr bland rytande lejon du sen skall önska att dväljas,
förr att, Ixion lik, svänga på hjulet omkring,
än i din innersta märg alltjämt af Cupido marterad
nödgas bevilja ehvad vredgad din flicka begär.
Amor af gammalt är slug: har han låtit sig gripa vid vingen,
låter han, rätt som det är, griparen känna sin makt.
'Flickan är spak som ett lamm!'— Ack, Ponticus, vet, att ju mer du
helt henne äger, dess mer farlig hon blir för ditt lugn.
Aldrig du kan ju din blick nu slita från henne, och Amor
unnar till studier ej natten dig fri; men du ser
icke hans list, förr än han har sårat dig ända till benen.
Tage för ändlöst smek noga enhvar sig i akt!
Smekande toner ha berg ju försatt, rört väldiga ekar:
skulle du, vindfläkt där, bättre dig värja förmå?
Skäms du ett grand, så bekänn nu snart, att vilse du farit:
ofta med sång om sitt kval älskaren lättat sitt bröst.

X.

O iucunda quies, primo cum testis amori
adfueram vestris conscius in lacrimis!
o noctem meminisse mihi iucunda voluptas,
o quotiens votis illa vocanda meis,
cum te conplexa morientem, Galle, puella
vidimus et longa ducere verba mora!
quamvis labentes premeret mihi somnus ocellos
et mediis caelo Luna ruberet equis,
non tamen a vestro potui secedere lusu:
tantus in alternis vocibus ardor erat.
sed quoniam non es veritus concredere nobis,
accipe commissae munera laetitiae.
non solum vestros didici reticere dolores:
est quiddam in nobis maius, amice, fide.
possum ego diversos iterum coniungere amantes,
et dominae tardas possum aperire fores,
et possum alterius curas sanare recentes,
nec levis in verbis est medicina meis.
Cynthia me docuit semper quaecumque petenda
quaeque cavenda forent: non nihil egit Amor.
tu cave ne tristi cupias pugnare puellae,
neve superba loqui, neve tacere diu;
neu, siquid petiit, ingrata fronte negaris,
neu tibi pro vano verba benigna cadant.
inritata venit quando contemnitur illa,
nec meminit iustas ponere laesa minas:
at quo sis humilis magis et subiectus amori,
hoc magis effectu saepe fruare bono.
is poterit felix una remanere puella,
qui numquam vacuo pectore liber erit.

10.

Ljufliga natt, då jag fick i er kärleks första, med tårar
blandade sötma en del taga som vittne och vän!
O, huru ljufligt att minnas ännu den natten! hur ofta
önskar jag ej, att på nytt njuta jag finge som då!
När vid din älskades bröst dig, Gallus, jag såg uti namnlös
salighet sänkt och med nöd mäktande stamma ett ord.
Fastän sömnen så tung på mitt öga sig lade och Luna
halfvägs ren med sitt spann hunnit på skimrande färd,
ej från er kärliga lek jag ändock mig slita förmådde,
tjusad af glöden i hvar hviskning I växladen ömt.
Men då du tillitsfullt mot din vän dig betedde och lät mig
dela er lycka, så tag tacksamhetsgärden jag ger.
Ej blott tiga jag lärt om de kärlekskval jag bevittnat:
se, pålitlighet är icke min enda förtjänst.
Jag kan älskande par, då de söndra sig, åter förena,
dörr, som i vrede sig slöt, mäktar jag öppna igen,
vet, hur hos kvinna och man nyspirande böjelse botas,
och på min tunga är lagd ordens bedårande makt.
Allt hvad en älskare har att i hvart fall göra och låta
har jag af Cynthia, ja, äfven af Amor mig lärt.
Tag, vän Gallus, för kif dig i akt, när din flicka är misslynt!
Ej uti härskareton tala! Sitt icke och tig!
Ber hon om något, se till, att du ej högdraget det afslår!
Låt ett försonande ord aldrig få falla förspilldt!
Ser hon sig mött med förakt, hon till motvärn vredgad sig sätter;
sårad, en rättvis harm dämpa hon aldrig har lärt.
Men ju mera du är mot din älskade lydig och ödmjuk,
se, dess oftare bön-hörelsens fröjd dig beskärs.
Lycklig med en framlefver sitt lif blott den, som sin frihet
offrar och trofast tjänst ägnar åt henne allen.

XI.

Ecquid te mediis cessantem, Cynthia, Bais,
qua iacet Herculeis semita litoribus,
et modo Thesproti mirantem subdita regno
proxima Misenis aequora nobilibus,
nostri cura subit memores ah ducere noctes?
ecquis in extremo restat amore locus?
an te nescio quis simulatis ignibus hostis
sustulit e nostris, Cynthia, carminibus?
atque utinam mage te remis confisa minutis
parvula Lucrina cymba moretur aqua,
aut teneat clausam tenui Teuthrantis in unda
alternae facilis cedere lympha manu,
quam vacet alterius blandos audire susurros
molliter in tacito litore conpositam,
ut solet amota labi custode puella,
perfida communes nec meminisse deos;
non quia perspecta non es mihi cognita fama,
sed quod in hac omnis parte timetur amor.
ignosces igitur, siquid tibi triste libelli
attulerint nostri: culpa timoris erit.
ah mihi non maior carae custodia matris
aut sine te vitae cura sit ulla meae.
tu mihi sola domus, tu, Cynthia, sola parentes,
omnia tu nostrae tempora laetitiae.
seu tristis veniam seu contra laetus amicis,
quidquid ero, dicam 'Cynthia causa fuit.'
tu modo quam primum corruptas desere Baias.
multis ista dabant litora discidium,
litora quae fuerant castis inimica puellis.
ah pereant Baiae, crimen Amoris, aquae!

11.

När du förlustar dig nu som bäst i det yppiga Baiae,
där längs näset en gång Hercules lade sin väg,
och från thesprotisk strand ser hänryckt ned på det haf, som
sköljer Miseni i sång fräjdade skär med sin våg,
smyger din tanke till mig, säg, Cynthia, troget i natten?
Göms i ditt hjärta ännu ringaste minne af mig?
Eller måhända för dig har kärlek någon min ovän
hycklat och plånar dig så, Cynthia, ut ur min sång?
Funne du dock mer lust i att käckt med näpna små åror
ro dig omkring på lucrinsk bölja i julle så nätt,
mer i att pröfva, af Teuthras' kristall omsluten, hur villigt
vattnet för simmerskans hand hit sig fördelar och dit,
än i att lyss till hvad ömt framläspas af främmande läppar,
vekligt i hvila försänkt nere å tigande strand.
O, hur nära sitt fall är ej flickan, af ingen bevakad!
Växlade löften hur lätt glömmer hon ej och sin tro!
Dig jag ju känner: jag vet, du är oförvitlig; men oro
äfven den trognaste där vållat sin älskare städs.
Säkert förlåter du då, om ett sårande ord jag i brefven
råkat att fälla: jag rädd varit att mista dig blott.
Själfva min älskade mor ej mer hängifvet jag önskar
skydda, och mister jag dig, mister sitt värde mitt lif.
Du allena för mig uppväger familj och föräldrar,
du min glädjes och fröjds alfa och omega är.
Frågar en vän mig: 'hvarför så glad?' 'hvarför så bedröfvad?'
'Cynthia', svarar jag strax, 'Cynthia stämde mig så.'
Käraste, lämna, jag ber, blott snart det förföriska Baiae.
Se, skilsmässor i mängd vållade stränderna där,
dessa mot kvinnlig dygd alltjämt så fiendtliga stränder.
Ve den nejden, till skam skapad för kärlekens gud!

XII.

Quid mihi desidiae non cessas fingere crimen,
quod faciat nobis conscia Roma moram?
tam multa illa meo divisa est milia lecto,
quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano,
nec mihi consuetos amplexu nutrit amores,
Cynthia nec nostra dulcis in aure sonat.
olim gratus eram: non illo tempore cuiquam
contigit ut simili posset amare fide.
invidiae fuimus: num me deus obruit? an quae
lecta Prometheis dividit herba iugis?
non sum ego qui fueram: mutat via longa puellas:
quantus in exiguo tempore fugit amor!
nunc primum longas solus cognoscere noctes
cogor et ipse meis auribus esse gravis.
felix qui potuit praesenti flere puellae:
non nihil adspersis gaudet Amor lacrimis;
aut si despectus potuit mutare calores:
sunt quoque translato gaudia servitio.
mi neque amare aliam neque ab hac desistere fas est:
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

12.

Sluta då upp med ditt prat, att mitt lif jag förspiller, en visa
vorden i Rom, där enhvar känner min trägna kurtis.
Hon är sin kos! Hon dväljs så långt från Propertii läger
skild, som från öster är skild väster, från Hypanis Po;
ej hon mig eldar som förr med sitt smek till kärliga famntag,
ack, och sin vanliga klang Cynthia-namnet har mist.
Kär hon mig hade en gång; då fanns bland älskare alla
ingen, som hade som jag lätt för att trogen förbli.
Afund kom i min väg; om en gud det nu var eller giftig
planta, på Caucasi fjäll plockad, som skilde oss åt.
Allt är förbi! Som hon for, ej vänder en flicka tillbaka!
Tänk, att den kunde så snart flykta, en kärlek som vår!
Nu först pröfva jag får, hur det känns att i nätterna långa
ligga allena och tungt klaga sin nöd för sig själf.
Lycklig den man, som sin gråt i den älskades sköte får gjuta!
Amor är glad åt att lätt fuktas af tårarnas dagg.
Lycklig jämväl, om försmådd du din håg kan vända till andra!
Utan sitt nöje är ej växling i Cyprias tjänst.
Mig ombyte förment och en enda att tjäna befalldt blef:
hjärtat, som Cynthia tog, Cynthias evigt förblir.

XIII.

Tu, quod saepe soles, nostro laetabere casu,
    Galle, quod abrepto solus amore vacem.
at non ipse tuas imitabor, perfide, voces:
    fallere te numquam, Galle, puella velit.
dum tibi deceptis augetur fama puellis,
    certus et in nullo quaeris amore moram,
perditus in quadam tardis pallescere curis
    incipis et primo lapsus abire gradu.
haec erit illarum contempti poena doloris,
    multarum miseras exiget una vices.
haec tibi vulgares istos conpescet amores,
    nec nova quaerendo semper amicus eris.
haec ego non rumore, malo non augure doctus:
    vidi ego; me quaeso teste negare potes?
vidi ego te toto vinctum languescere collo
    et flere iniectis, Galle, diu manibus
et cupere optatis animam deponere verbis
    et quae deinde meus celat, amice, pudor.
non ego conplexus potui diducere vestros:
    tantus erat demens inter utrosque furor.
non sic Haemonio Salmonida mixtus Enipeo
    Taenarius facili pressit amore deus,
nec sic caelestem flagrans amor Herculis Heben
    sensit in Oetaeis gaudia prima iugis.
una dies omnes potuit praecurrere amantes:
    nam tibi non tepidas subdidit illa faces,
nec tibi praeteritos passa est succedere fastus,
    nec sinet abduci: te tuus ardor aget.
nec mirum, cum sit Iove digna et proxima Ledae
    et Ledae partu gratior, una tribus,
illa sit Inachiis et blandior heroinis,
    illa suis verbis cogat amare Iovem.

13.

Efter din vana du nog åt mitt olycksöde dig gläder,
när det förspörjs, att din vän sviken här går för sig själf.
Dock jag lönar dig ej, som ditt hån, trolöse, förtjänar:
måtte din flicka, jag ber, Gallus, dig trogen förbli!
Bäst du triumf på triumf som förförare firar, och bäst du
hit till en blomma och dit, flyktig som fjärilen, far,
dödligt förälskad till sist du för en dock grips af en ovan
känsla och vacklar med ens: arme, förlorad du är!
Straffet med henne du får för de kval, dem andra du vållat,
hvad du mot många förbröt hämnar sig nu uti en.
Hon skall dämpa din lust för den friare kärlekens nöjen
och på ditt rykte som flink rikskurtisör göra slut.
Ej jag af löst prat sport hvad jag vet och af snöda orakel:
själf jag ju såg det; försök jäfva mig du, om du kan.
Själf jag ju såg, hur du, ömt omslingrad af tjuserskans armar,
tårögd tätt till ditt bröst säll som en gud henne slöt,
och hur du hela din själ inlade i eldiga smekord,
och hvad som vidare, vän, följde och skildras ej kan.
Ej från hvarandra med våld jag er skilja förmådde: till den grad
haden I bägge i vild yra besinningen mist.
Så ej famnade ens i gestalt af haemonisk Enipeus
Taenarus-guden en gång Tyro, den villiga mön,
och, med sin himmelska Hebe förmäld, högt uppe på Oeta
brudnattsfröjderna så icke en Hercules njöt.
Du på en endaste dag ställt älskare alla i skuggan:
väldig för visso den var, elden hon tände hos dig.
Icke hon lät dig som förr stolt vandra din väg, och hon skall ej
släppa dig heller, och ro aldrig du får för din glöd.
Värdig en Zeus hon ju är, som en Leda så skön, och med Ledas
döttrar hon kan i behag mäta sig, en med de tre,
ljufligt som hon ej ens Inachiderna tala förmådde,
ja, Zeus skulle, om blott henne han hörde, bli kär.

tu vero, quoniam semel es periturus amore,
utere: non alio limine dignus eras.
qui tibi sit felix, quoniam novus incidit, error,
et quodcumque voles, una sit ista tibi.

Därför, då så är bestämdt, att af kärlekskval du förgås skall,
njut af din lycka vid den tröskel, som värdig du var.
Väl dig bekomme, jag ber, att på nytt du förvillat dig, Gallus!
Måtte den enda dig allt skänka, hvadhelst du begär!

XIV.

Tu licet abiectus Tiberina molliter unda
Lesbia Mentoreo vina bibas opere,
et modo tam celeres mireris currere lintres
et modo tam tardas funibus ire rates,
et nemus omne satas ut tendat vertice silvas,
urgetur quantis Caucasus arboribus:
non tamen ista meo valeant contendere amori:
nescit Amor magnis cedere divitiis.
nam sive optatam mecum trahit illa quietem,
seu facili totum ducit amore diem,
tum mihi Pactoli veniunt sub tecta liquores,
et legitur rubris gemma sub aequoribus:
tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges;
quae maneant, dum me fata perire volent.
nam quis divitiis adverso gaudet Amore?
nulla mihi tristi praemia sint Venere!
illa potest magnas heroum infringere vires,
illa etiam duris mentibus esse dolor:
illa neque Arabium metuit transcendere limen,
nec timet ostrino, Tulle, subire toro
et miserum toto iuvenem versare cubili:
quid relevant variis serica textilibus?
quae mihi dum placata aderit, non ulla verebor
regna vel Alcinoi munera despicere.

14.

Gärna vid Tiberns strand på ditt yppiga läger, min Tullus,
må du ditt doftande vin klunka ur kostlig pokal,
ömsom rikta förnöjd på en pilsnabbt ilande slup och
ömsom på trögt vid sin tross halade skutor din blick,
eller mot höjden, där tätt uppspira din ståtliga lustparks
jättar, en skyhög skog, sådan som Caucasus bär:
aldrig en rik mans fröjd uppväger den älskandes lycka:
nalkas dig Amor, ditt gods sjunker i pris och ditt guld.
Se, när min tjuserska huld mitt nattliga läger förljufvar,
när hon med älskligt behag dagen igenom är min,
o, då böljar mitt hus af Pactoli gyllene flöden,
pärlor ur Indiens haf fiskar till fyllest jag då,
stolt från min sällhets höjd ser då på monarker jag neder —
ack att sådan min lott blefve till dagarnes slut!
Ty står kärlekens gud dig emot, hvad båta dig skatter?
Tom all lycka mig tycks, har jag ej Venus till vän.
Lätt hon hjälten förmår, hur stark han än är, att betvinga,
lätt med sin lidelses kval kufvar hon hårdaste bröst.
Orädd träder hon in öfver tröskel af marmor och räds ej
nalkas på praktsäng sträckt yngling att honom sin makt
visa, som sömnlös rundt i sin bädd får vältra sig: föga
hjälper att hufvudet djupt borras i sidenbrokad.
Ser hon nådigt mig an, en Alcinoi håfvor jag ringa
skattar och går med förakt furstepalatser förbi.

XV.

Saepe ego multa tuae levitatis dura timebam,
hac tamen excepta, Cynthia, perfidia.
adspice me quanto rapiat fortuna periclo:
tu tamen in nostro lenta timore venis,
5 et potes hesternos manibus conponere crines
et longa faciem quaerere desidia
nec minus eois pectus variare lapillis,
ut formosa novo quae parat ire viro.
at non sic Ithaci digressu mota Calypso
10 desertis olim fleverat aequoribus:
multos illa dies incomptis maesta capillis
sederat iniusto multa locuta salo,
et, quamvis numquam post haec visura, dolebat
14 illa tamen longae conscia laetitiae.
17 nec sic Aesoniden rapientibus anxia ventis
Hypsipyle vacuo constitit in thalamo:
Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
20 ut semel Haemonio tabuit hospitio.
15 Alphesiboea suos ulta est pro coniuge fratres,
16 sanguinis et cari vincula rupit amor.
21 coniugis Euadne miseros elata per ignes
occidit, Argivae fama pudicitiae.
quarum nulla tuos potuit convertere mores,
tu quoque uti fieres nobilis historia.
25 desine iam revocare tuis periuria verbis,
Cynthia, et oblitos parce movere deos,
audax ah nimium, nostro dolitura periclo,
siquid forte tibi durius inciderit.
alta prius vasto labentur flumina ponto,
30 annus et inversas duxerit ante vices,
quam tua sub nostro mutetur pectore cura:
sis quodcumque voles, non aliena tamen.

15.

Väl mångfaldiga kval jag af ditt lättsinne mig väntat,
men att du var så falsk, Cynthia, trodde jag ej.
Farlig är färden, hvartill motvillig jag drifs af mitt öde:
liknöjdt kan du ändock höra, hur ängslig jag är,
5 gifva dig tid att i lugn din frisyr justera, med omsorg
blanda för kinden en skär, passande färg och din hals
smycka med pärlor från Indiens strand som en brud, när hon första
kvällen sig rustar att skön möta sin unge gemål.
Se, mot Ulixes en gång ej så sig betedde Calypso,
10 nej, på sin ensliga strand tårar hon göt, då han for;
sorgsen med upplöst hår där satt hon i dagarna många,
spillde på trolöst haf månget förbittringens ord,
visste ju väl, att bort han för alltid begaf sig, och grät dock
14 bittert vid minnet af ljuf lycka i år som förgått.
17 Så sig ej heller förhöll Hypsipyle förr, när Iason
flydde: förstenad af sorg stod hon i öde gemak;
aldrig af kärlek mer till en man Hypsipyle tändes,
20 sedan haemoniern först satt hennes hjärta i brand.
15 Bröder, som dräpt hennes man, drap Alphesiboea, och heligt
16 blodsband aktade hon ringa mot kärliga band.
21 Upp på sin Capaneus' bål sprang, trogen i döden, Euadne,
Argolis' kvinnliga ätts ära och stolta beröm.
Ack att af dessa du lärt och ditt lif så ställt, att du kunnat
själf som en typ af en huld kvinna förevigad bli!
25 Gudarnes nåd ej nu med en mened fresta å nyo,
Cynthia! Länge de nu hafva förlåtit! Var tyst!
Se, du förmätna, jag löper ju, jag, mer risk än du själf gör,
om för din synd du till sist drabbas af straffet en dag.
Förr från hafvet sin väg skall flod mot höjderna leta,
30 våren i sommarens spår följa och sommar på höst,
än mitt hjärta för dig upphöra att klappa: bete dig
huru du vill, se, fast håller vid dig jag ändå.

at tibi ne viles isti videantur ocelli,
per quos saepe mihi credita perfidiast!
hos tu iurabas, siquid mentita fuisses,
ut tibi suppositis exciderent manibus:
et contra magnum potes hos attollere solem,
nec tremis admissae conscia nequitiae?
quis te cogebat multos pallere colores
et fletum invitis ducere luminibus?
quis ego nunc pereo, similes moniturus amantes
'o nullis tutum credere blanditiis'.

Men var försiktig du själf, om pris på de ögon du sätter,
hvilka du, trolös, bjöd ofta som pant på din tro.
Ofta vid dem du ju svor, att, om sant ej var hvad du sade,
gärna i händernas par fånga du ville dem upp.
Och du har mod att lyfta dem än mot solen den höga?
Känner ej bäfvan, ehur brottslig du vet att du är?
Säg, hvem tvang dig att jämt afpressa dem tillrande tårar
eller att blekna och färg skifta på växlande vis?
Sådant på fall mig bragt. Lär, älskande man, af mitt öde:
lockar dig aldrig så ljuft tjuserskan, tro henne ej!

XVI.

Quae fueram magnis olim patefacta triumphis,
ianua Tarpeiae nota pudicitiae,
cuius inaurati celebrarunt limina currus
captorum lacrimis umida supplicibus,
nunc ego, nocturnis potorum saucia rixis,
pulsata indignis saepe queror manibus,
et mihi non desunt turpes pendere corollae
semper et exclusi signa iacere faces.
nec possum infamis dominae defendere noctes,
nobilis obscenis tradita carminibus:
nec tamen illa suae revocatur parcere famae,
turpior et saecli vivere luxuria.
has inter gravibus cogor deflere querellis,
supplicis a longis tristior excubiis.
ille meos numquam patitur requiescere postes,
arguta referens carmina blanditia.
'ianua vel domina penitus crudelior ipsa,
quid mihi tam duris clausa taces foribus?
cur numquam reserata meos admittis amores,
nescia furtivas reddere mota preces?
nullane finis erit nostro concessa dolori,
turpis et in tepido limine somnus erit?
me mediae noctes, me sidera prona iacentem,
frigidaque eoo me dolet aura gelu:
tu sola humanos numquam miserata dolores
respondes tacitis mutua cardinibus.
o utinam traiecta cava mea vocula rima
percussas dominae vertat in auriculas!
sit licet et saxo patientior illa Sicano,
sit licet et ferro durior et chalybe:
non tamen illa suos poterit conpescere ocellos,
surget et invitis spiritus in lacrimis.

16.

Jag, som emottog förr i triumf hemvändande herre,
jag, Tarpeias för dygd fordom beprisade dörr,
jag, hvars tröskel med gråt bönfallande fångar begöto,
när de till segrarens hus fördes vid gyllene vagn,
jag, olyckliga, nu hvar natt har att dras med en drucken
skara, som utan försyn väsnas och slåss och vill in.
Nesligt med kransar behängd hvar morgon jag står, och omkring mig
ligga om vägrad visit skvallrande facklorna kvar.
Lönlöst tycks det mig ock att sin matmors rykte försvara,
när man med oblyg vers tvingas att ståta som jag.
Ack, men hvad tänker väl hon på sitt rykte! Det enda hon åtrår
är att i skamlöst lif sägas fördunkla enhvar.
Gråta jag måste af sorg öfver sådana nätter, och än mer
gör mig bedröfvad den ömt klagande älskarens sång.
Aldrig för honom jag får någon fred: här timme på timme
ligger han, inställsamt jollrande jämt om sitt kval.
'Dörr, mer obarmhärtig och grym än själfva din matmor,
hvarför så envist städs tigande står du och stängd?
Hvarför med aflyft bom ej komma min längtan till mötes,
ej villfara, på glänt öppnad, min kärliga bön?
Skall du då icke ett slut på mitt kval omsider mig unna?
Vill vid din tröskel du se nesligt i sömn mig försänkt?
Natten med mig och med mig medlidande himmelens stjärnhär
hyser och luften jämväl, kylig af morgonens frost.
Du blott hjärtlöst städs ser ned på en människas smärta:
tystnad allenast är allt svar, som din axel består.
O att en remna du ägde ändock, hvarigenom min stämma
kunde förstulet ett ord smyga till tjuserskan fram!
Vore hon ock okänslig förmer än sicaniska stenen,
mera än järnet och mer hård i sitt hjärta än stål,
tårar sig skulle likväl öfver kinderna bana och barmen
ofrivilligt af tungt suckande häfvas därvid.

nunc iacet alterius felici nixa lacerto:
at mea nocturno verba cadunt zephyro.
sed tu sola mei, tu maxima causa doloris,
victa meis numquam, ianua, muneribus.
te non ulla meae laesit petulantia linguae,
quae solet ingrato dicere turba ioco,
ut me tam longa raucum patiare querella
sollicitas trivio pervigilare moras.
at tibi saepe novo deduxi carmina versu,
osculaque inpressis nixa dedi gradibus.
ante tuos quotiens verti me, perfida, postes,
debitaque occultis vota tuli manibus!'
haec ille et siquae miseri novistis amantes
et matutinis obstrepit alitibus.
sic ego nunc dominae vitiis et semper amantis
fletibus aeterna differor invidia.

Nu är han säll, min rival, på hvars arm hon hvilar därinne,
medan för vindarne jag täljer förgäfves min nöd.
Dock, det är du blott, dörr, du främst, som är skuld till min smärta,
du som beständigt försmår hvad jag dig hyllande ger.
Säg, har grof i mitt tal jag en endaste gång dig förnärmat,
har jag till ofint skämt brukat som mängden min mun,
då du mig låter så här, hes vorden af klagande, ängsligt
hålla på allfarväg natten igenom min vakt?
Har jag ej träget uti nydiktade kväden dig prisat,
kyssar dig gifvit och knä böjt på din trappa af sten,
bugat mig ödmjukt, ack, otaliga resor och lönligt
bragt dig, du dörr, som mig nu sviker, min skyldiga gärd?'
Detta den arme och mer, som är väl er, älskande, kunnigt,
tills omsider hans röst blandas med kvittret från gren.
Så numera på grund af min matmors fel och en ständig
älskares jämmer min fräjd har för beständigt jag mist.

XVII.

Et merito, quoniam potui fugisse puellam!
nunc ego desertas adloquor alcyonas.
nec mihi Cassope solito visura carinam,
omniaque ingrato litore vota cadunt.
quin etiam absenti prosunt tibi, Cynthia, venti:
adspice, quam saevas increpat aura minas.
nullane placatae veniet fortuna procellae?
haecine parva meum funus arena teget?
tu tamen in melius saevas converte querellas:
sat tibi sit poenae nox et iniqua vada.
an poteris siccis mea fata opponere ocellis
ossaque nulla tuo nostra tenere sinu?
ah pereat, quicumque rates et vela paravit
primus et invito gurgite fecit iter.
nonne fuit levius dominae pervincere mores
(quamvis dura, tamen rara puella fuit),
quam sic ignotis circumdata litora silvis
cernere et optatos quaerere Tyndaridas?
illic siqua meum sepelissent fata dolorem,
ultimus et posito staret amore lapis,
illa meo caros donasset funere crines,
molliter et tenera poneret ossa rosa:
illa meum extremo clamasset pulvere nomen,
ut mihi non ullo pondere terra foret.
at vos aequoreae formosa Doride natae,
candida felici solvite vela choro:
si quando vestras labens Amor attigit undas,
mansuetis socio parcite litoribus.

17.

Ja, har jag bättre förtjänt, då jag stolt min flicka förlupit?
Nu jag för ensliga is-fåglar får klaga min nöd.
Aldrig på välkänd redd min köl skall ses i Cassope:
strändernas gudar försmå alla de löften jag gör.
Vindarne lyda ditt bud, jämväl när själf du är fjärran,
Cynthia! Hör, hur sitt hot stormarne dundra i skyn!
Kommer då aldrig den stund, som vredgade vädren försonar?
Skall väl en handfull sand blifva den graf mig beskärs?
Älskade, dämpa din harm! Bjud ej elementerna rasa!
Natt och förrädiska grund vare dig nog för din hämnd.
Skulle ditt öga ej fuktas ändå, om min död du förnumme
utan att få till ditt bröst trycka en rest af mitt stoft?
Trefaldt ve öfver den, som ett skepp först byggde och uppfann
segel och ut sig begaf djärft öfver giriga djup!
Värre väl icke det var med ett hårdt flickhjärta att kämpa —
hård var flickan, men ack! make till flicka ej fanns! —
än att vid okänd strand, som af rysliga skogar omkringhvärfs,
ligga och bida så här Tyndarus-sönernas blink.
Hade mitt lif och min lidelse där, där hemma jag lyktat,
stode det där, mina kvals minne, mitt grafmonument,
ack, hon skulle en lock af sitt älskade hår åt den döde
offrat, hans aska ett mjukt läger af rosor beredt,
skulle vid griften mitt namn högt ropat, ett sista farväl mig
bjudit och bjudit mig ljuft slumra, af mullen ej tyngd.
Fort, hafsjungfrur, I barn af den dägliga Doris, mig lösen
dukarna hvita! Min köl hägnen i räddande ring!
Hjälpen, så visst på sin färd öfver våg er Amor har sårat,
hjälpen till vänsäll kust lyckligt en like, jag ber.

XVIII.

Haec certe deserta loca et taciturna querenti,
et vacuum zephyri possidet aura nemus;
hic licet occultos proferre inpune dolores,
si modo sola queant saxa tenere fidem.
unde tuos primum repetam, mea Cynthia, fastus?
quod mihi das flendi, Cynthia, principium?
qui modo felices inter numerabar amantes,
nunc in amore tuo cogor habere notam.
quid tantum merui? quae te mihi crimina mutant?
an nova tristitiae causa puella tuae?
sic mihi te referas, levis, ut non altera nostro
limine formosos intulit ulla pedes.
quamvis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
non ita saeva tamen venerit ira mea,
ut tibi sim merito semper furor et tua flendo
lumina deiectis turpia sint lacrimis.
an quia parva damus mutato signa colore
et non ulla meo clamat in ore fides?
vos eritis testes, siquos habet arbor amores,
fagus et Arcadio pinus amica deo.
ah quotiens teneras resonant mea verba sub umbras,
scribitur et vestris Cynthia corticibus!
an tua quod peperit nobis iniuria curas,
quae solum tacitis cognita sunt foribus?
omnia consuevi timidus perferre superbae
iussa neque arguto facta dolore queri.
pro quo, divini Fontes, et frigida rupes
et datur inculto tramite dura quies:
et quodcumque meae possunt narrare querellae,
cogor ad argutas dicere solus aves.
sed qualiscumque es, resonent mihi 'Cynthia' silvae,
nec deserta tuo nomine saxa vacent.

18.

Vildmark, hälsad mig var! Till min klagan du lyssnar förtegen.
Vestan allena är här herre i susande skog.
Här från förhemligadt kval kan tryggt jag få lätta mitt hjärta:
ödsliga klippor och fjäll yppa väl icke min bikt.
Cynthia, stolt du försmår mig! O ve! hur kommer sig detta?
Gråta jag måste alltjämt! Cynthia, säg mig för hvad!
Jag, som betraktades nyss som en kärleksgudarnes gunstling,
får nu med smälek svår gälda min låga för dig.
Hvad har jag brutit? Har skvaller och prat så ändrat ditt sinne?
Gör en befarad rival kanske ditt lynne förstämdt?
Ack att du mig tillhörde, du flyktiga, likaså visst som
främmande tjuserskas fot aldrig min tröskel beträdt!
Bjuder min smärta mig ock att dig vedergälla med hårdhet,
därhän aldrig ändock skulle i yra jag gå,
att du med rättvis harm ditt förakt mig måste för alltid
skänka och skämma med gråt dägliga ögonens glans.
Finner du färgen för hög på min kind? Säg, skyr du mig kanske,
därför att icke jag gällt skriar om kärlek och tro?
Varen mig vittnen, I träd — om ett träd kan kärlek förnimma —
bok och pinie, du, kär för Arcadiens gud!
O, hur ofta mitt kval i er darrande skugga jag klagat,
ristat min älskades namn, Cynthia, djupt i er bark!
Tänker du skyggt på den sorg, som din otrohet mig beredde?
Ack, för din dörr jag ju blott yppat den! Dörren är stum.
Van att fördraga jag är som en slaf hvar nyck af min sköna,
van vid behärskning, om ock skymfligt behandlad jag blir.
Därför, heliga källor, min lön är hvila på kylig
häll och ett läger så hårdt ute i villande skog;
och hvad i klagande ord uttrycka jag kan af min smärta
får jag förstulet så här kvittrande fåglar förtro.
Dock, var huru du vill! Ditt namn skall i skogarna tona,
'Cynthia' svara mig skall ekot i ödsliga fjäll.

XIX.

Non ego nunc tristes vereor, mea Cynthia, manes,
nec moror extremo debita fata rogo:
sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
hic timor est ipsis durior exequiis.
non adeo leviter nostris puer haesit ocellis,
ut meus oblito pulvis amore vacet.
illic Phylacides iucundae coniugis heros
non potuit caecis immemor esse locis,
sed cupidus falsis attingere gaudia palmis
Thessalis antiquam venerat umbra domum.
illic quidquid ero, semper tua dicar imago:
traicit et fati litora magnus amor.
illic formosae veniant chorus heroinae,
quas dedit Argivis Dardana praeda viris;
quarum nulla tua fuerit mihi, Cynthia, forma
gratior, et (Tellus hoc ita iusta sinat)
quamvis te longae remorentur fata senectae,
cara tamen lacrimis ossa futura meis.
quae tu viva mea possis sentire favilla!
tum mihi non ullo mors sit amara loco.
quam vereor ne te contempto, Cynthia, busto
abstrahat a nostro pulvere iniquus Amor,
cogat et invitam lacrimas siccare cadentes!
flectitur adsiduis certa puella minis.
quare, dum licet, inter nos laetemur amantes:
non satis est ullo tempore longus amor.

19.

Icke för Hades och skuggornas här nu, Cynthia, räds jag,
icke för bålet, som sist kräfver af alla sin gärd;
men att måhända du själf i mitt liktåg, älskade, saknas,
mera än döden är den tanken mig bitter och tung.
Se, innästlat sig har så djupt i mitt väsen Cupido,
att af min trånad jag skall täras ännu i min graf.
Så phylaciden en gång, thessaliske hjälten, vid Lethes
vatten ej kunde likväl glömma sin ljufva gemål,
utan af lust att till blodlös barm än sluta sin lycka
vände till hemmet hans hamn åter, där fordom han bott.
Hvad jag där nere må bli, din blir jag bland skuggorna äfven:
öfver förgängelsens strand sträcker sig kärlekens makt.
Komma till mötes mig där heroinernas höga gestalter,
bytet det fagra, som förr Argos vid Ilion vann,
ingen af dem dock skall så som du mig, Cynthia, fängsla,
nej — och må Tellus, som rätt dömer, bekräfta mitt ord! —
trofast skall jag med tårar ditt stoft, högtälskade, hälsa,
äfven om dag dig beskärs lång i de lefvandes land.
Kunde för mig i min graf du lefvande känna som jag gör,
intet jag aktade då döden, hur bitter den är.
O, hvad jag räds, att du ej skall sakna mig alls, och att Amor,
grym som han är, från min grift drager dig bort och dig lär
torka, om äfven du själf ej vill, dina tillrande tårar!
Trognaste flicka på fall frestaren bringar till sist.
Låt oss fördenskull nu gladt nyttja de stunder, som ödet
ger oss att älska! Sin kos flyga de städse för fort.

XX.

Hoc pro continuo te, Galle, monemus amore,
id tibi ne vacuo defluat ex animo:
saepe inprudenti fortuna occurrit amanti.
crudelis Minyis dixerit Ascanius.
est tibi non infra speciem, non nomine dispar,
Thiodamanteo proximus ardor Hylae:
hunc tu, sive leges umbrosae flumina silvae,
sive Aniena tuos tinxerit unda pedes,
sive gigantea spatiabere litoris ora,
sive ubicumque vago fluminis hospitio,
nympharum semper cupidas defende rapinas
(non minor Ausoniis est amor adryasin),
ne tibi sint duri montes et frigida saxa,
Galle, neque expertos semper adire lacus,
quae miser ignotis error perpessus in oris
Herculis indomito fleverat Ascanio.
namque ferunt olim Pagasae navalibus Argon
egressam longe Phasidos isse viam,
et iam praeteritis labentem Athamantidos undis
Mysorum scopulis adplicuisse ratem.
hic manus heroum, placidis ut constitit oris,
mollia conposita litora fronde tegit.
at comes Invicti iuvenis processerat ultra
raram sepositi quaerere fontis aquam.
hunc duo sectati fratres, Aquilonia proles,
hunc super et Zetes, hunc super et Calais,
oscula suspensis instabant carpere palmis,
oscula et alterna ferre supina fuga.
ille sub extrema pendens secluditur ala,
et volucres ramo submovet insidias.
iam Pandioniae cessit genus Orithyiae:
ah dolor! ibat Hylas, ibat hamadryasin.

20.

Lyss till ett varningens ord af en vän, hvars tro du bepröfvat,
Gallus, och prägla det djupt in i ditt minne, jag ber.
Var på din vakt, när du älskar! I ve lätt vänder sig lyckan.
Minns hvad Ascanii flod lärde, mot minyer grym!
Skön är din Hylas, den älskling du har, jämförlig med sagans
väne Thiodamas-son både i fägring och namn.
Städs den svennen, ehvad vid din lustparks bäckar du vandrar,
eller i Anios våg svalka du fann för din fot,
när du besöker den kust, som giganternas strider ha fräjdat,
eller hvarhelst vid en flods slingrande flöden du dväljs,
skydde du väl, att han ej bortsnappas af kärliga nymfer:
lystna dryader det finns här i Ausonien ock.
Snart nog annars din lott blir klippan och kyliga hällen,
snart att till okänd tjärn rikta din kosa och kval
pröfva så bittra som dem, som amphitryoniden i fjärran
fordom på irrande färd grät vid Ascanii brus.
Ty från Pagasas varf långt hän skeppsförstlingen Argo
en gång — så är det sagdt — styrde mot Phasis åstad.
Athamasdotterns sund ren ilande skeppet bakom sig
lämnat och Mysiens berg hunnit och lupit i hamn.
Här landstego dess män och begynte på vänliga stranden
reda ett svällande mjukt läger af hopade löf.
Men för att hämta ur källa fördold ljuft läskande vatten
Hercules' småsven raskt gifvit på spaning sig ut.
Strax har han öfver sig sönerna två till hvinande Nordan:
Zetes är framme, och strax framme är Calais ock.
Kyssar de äflades först att i förbiflykten sig plocka,
kyssande ville de sen ila med pilten sin kos.
Denne af nedfälld vinge är dold: tåspetsarna endast
synas och grenen, till värn lyftad mot luftigt försåt.
Sist boreaderna dock sitt försök uppgåfvo, och öppen
vägen för Hylas, o ve! öppen till nymferna låg.

hic erat Arganthi, Pegae, sub vertice montis
grata domus nymphis umida Thyniasin,
quam supra nullae pendebant debita curae
roscida desertis poma sub arboribus,
et circum inriguo surgebant lilia prato
candida purpureis mixta papaveribus;
quae modo decerpens tenero pueriliter ungui
proposito florem praetulit officio,
et modo formosis incumbens nescius undis
errorem blandis tardat imaginibus.
tandem haurire parat demissis flumina palmis
innixus dextro plena trahens umero;
cuius ut accensae dryades candore puellae
miratae solitos destituere choros,
prolapsum leviter facili traxere liquore:
tum sonitum rapto corpore fecit Hylas.
cui procul Alcides iterat responsa, sed illi
nomen ab extremis fontibus aura refert.
his, o Galle, tuos monitus servabis amores,
formosum nymphis credere visus Hylan.

Pegae benämndt låg högt på Arganthusberget det svala,
källsprångsymniga hem Thyniens nymfer sig valt.
Träd, ej människohänder för vård tackskyldiga, sänkte
grenar, af daggvåt frukt tyngda, däröfver i ro,
och däromkring var en äng, ur hvars vattenmättade sköte
blandad med vallmons glöd spirade liljornas snö.
Stänglar sig brytande här med de rosiga fingrarne pilten,
barnsligt i blomstren förtjust, glömmer sitt ärende bort,
lutar förvånad sig ock djupt ned mot den speglande vågen,
stirrande länge i ljuf villa på bilderna där.
Handen han sänker till sist för att fylla sin kanna och tungt sig
stöder mot knät, när han upp drager den fylld med sin arm.
Se, af hans fägring då upptändes dryadernas åtrå:
häpna sin öfliga dans lämna de strax, och sitt rof
sakta de draga i mjukt sig fördelande flödena neder.
Klagande Hylas' röst ljöd, när i djupet han gled.
Hercules skriar och skriar till svar; men ur nymfernas fjärran
gömslen till honom igen namnet af vindarne förs.
Sådant betänk, och du skall helt visst väl akta din älskling,
Gallus, och aldrig en skön Hylas åt nymfer förtro.

XXI.

Tu, qui consortem properas evadere casum
miles ab Etruscis saucius aggeribus,
quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
pars ego sum vestrae proxima militiae.
sic te servato, ut possint gaudere parentes,
neu soror acta tuis sentiat e lacrimis;
Gallum per medios ereptum Caesaris enses
effugere ignotas non potuisse manus,
et quaecumque super dispersa invenerit ossa
montibus Etruscis, haec sciat esse mea.

21.

Du, som att undgå öde som mitt från tusciska vallar,
krigsman, skyndar så brådt, sårad i striderna där!
Min är den suck, som du hör: hvi stirrar du, slagen af fasa?
Ingen i hela er här står dig ju närmre än jag.
Rädda dig du till en fröjd för far och för mor, och din syster
läse ej heller i ditt tårade öga sin sorg.
Gallus, som lyckligt och väl undkommit caesariska svärden,
ljutit för okänd hand döden på flykt mot sitt hem;
och hvarhelst hon ett hvitnande ben här uppe i bergen
finner, en lämning af mig finner hon — säg henne det!

XXII.

Qualis et unde genus, qui sint mihi, Tulle, penates,
quaeris pro nostra semper amicitia.
si Perusina tibi patriae sunt nota sepulcra,
Italiae duris funera temporibus,
cum Romana suos egit discordia cives
(sic, mihi praecipue, pulvis Etrusca, dolor,
tu proiecta mei perpessa es membra propinqui,
tu nullo miseri contegis ossa solo).
proxima supposito contingens Umbria campo
me genuit, terris fertilis uberibus.

22.

"Hvar är du född, hvad har du för släkt, och hvad äro de dina?"
Så i vår vänskaps namn frågar du, Tullus, mig städs.
Säkert Perusias nejd, vårt lands dödsåker, du känner,
nejden, som dystert ännu minner om dagar, då Roms
tvedräktsande sin borgarehjord ej unnade hvila. —
Ack, mig smärta du mest vållat, du tusciska mark!
Lät du ej ligga för gamar till rof min frändes lekamen?
Nändes du väl med din sand hölja hans hvitnade ben? —
Se, ej långt därifrån, vid den slätt, som i dalen sig breder,
där är jag född, i det rikt bördiga Umbriens land.

SEXTI PROPERTII ELEGIAE

RELEGIT ET SVECICE CONVERTIT

ELIAS JANZON

II.

LIBER SECVNDVS

GÖTEBORG
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A. B.
1908

SEXTI PROPERTII ELEGIARVM

LIBER SECVNDVS

RELEGIT ET SVECICE CONVERTIT

ELIAS JANZON

I.

Quaeritis unde mihi totiens scribantur amores,
unde meus veniat mollis in ora liber.
non haec Calliope, non haec mihi cantat Apollo:
ingenium nobis ipsa puella facit.
sive illam Cois fulgentem incedere cogis,
hoc totum e Coa veste volumen erit:
seu vidi ad frontem sparsos errare capillos,
gaudet laudatis ire superba comis:
sive lyrae carmen digitis percussit eburnis,
miramur, faciles ut premat arte manus:
seu cum poscentes somnum declinat ocellos,
invenio causas mille poeta novas:
seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
tum vero longas condimus Iliadas:
seu quidquid fecit sive est quodcumque locuta,
maxima de nihilo nascitur historia.
quod mihi si tantum, Maecenas, fata dedissent,
ut possem heroas ducere in arma manus,
non ego titanas canerem, non Ossan Olympo
inpositam, ut caeli Pelion esset iter,
non veteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
Xerxis et imperio bina coisse vada,
regnave prima Remi, aut animos Carthaginis altae,
Cimbrorumque minas et benefacta Mari:
bellaque resque tui memorarem Caesaris, et tu
Caesare sub magno cura secunda fores.
nam quotiens Mutinam aut civilia busta Philippos
aut canerem Siculae classica bella fugae,
eversosque focos antiquae gentis Etruscae,
et Ptolemaei litora capta Phari,
aut canerem Aegyptum et Nilum, cum attractus in urbem
septem captivis debilis ibat aquis,

1.

Hur det sig kommer att jämt elegier jag diktar, I frågen,
och att om kärlek blott handlar hvar bok jag ger ut.
Ej af Calliope lärd, ej lärd af Apollo jag sjunger:
all min talang som poet får jag af tjuserskan själf.
Låter i siden från Cos hon ibland motvilligt sig skåda,
hela volymer jag strax fyller med siden från Cos;
såg jag, hur löst hennes hår kring tinningen fladdrade, tjust hon
lyssnar till lockarnes lof, höjer sitt hufvud därvid;
grep hon i lyrans strängar med fingrar som elfenet hvita,
högt jag beundrar, hur lätt handen och skickligt hon för;
sluter hon ögonens lock sömndrucken igen för att hvila,
tusende nya motiv finner för sånger jag då;
och om beröfvad sin dräkt hon med mig käckt kämpande brottas,
o, då sväller min dikt ut till en stolt Iliad;
ja, hvadhelst hon har gjort och hvadhelst än sagt, af en ringa
småsak genast jag får ämne till verser i mängd.
Men om mig ödet beskärt den gåfvan, Maecenas, att kunna
hjältearméer till kamp föra på ärones ban,
icke titanerna då jag besjönge och hur på Olympus
Ossa de vroko att hög himmel med Pelion nå,
Thebae det åldriga ej, ej Troja, maeoniernas ära,
eller på Xerxes' bud fordom förenade haf,
Romulus ej, Roms förste regent, ej trotsigt Carthago,
Marii bragder jag ej sjönge och cimbrernas hot:
nej, hvad din Caesar i krig och i fred uträttat och näst den
väldige Caesar jag dig ville besjunga, min vän.
Sjönge jag Mutina då eller borgaregrafven Philippi
eller armador i vild flykt på Siciliens haf,
grusade härdar och hem i det gamla etrusciska landet
och ptolemaisk fyr, Pharus, på kufvade skär
eller aegypternas Nil, hur han släpades hit och förkrossad
skred i triumfen med sju fjättrade mynningar fram,

aut regum auratis circumdata colla catenis,
Actiaque in sacra currere rostra via,
te mea musa illis semper contexeret armis,
et sumpta et posita pace fidele caput.
Theseus infernis, superis testatur Achilles,
hic Ixioniden, ille Menoetiaden.
sed neque Phlegraeos Iovis Enceladique tumultus
intonet angusto pectore Callimachus,
nec mea conveniunt duro praecordia versu
Caesaris in Phrygios condere nomen avos.
navita de ventis, de tauris narrat arator,
enumerat miles vulnera, pastor oves,
nos contra angusto versantes proelia lecto:
qua pote quisque, in ea conterat arte diem.
laus in amore mori: laus altera, si datur uno
posse frui: fruar o solus amore meo!
si memini, solet illa leves culpare puellas,
et totam ex Helena non probat Iliada.
seu mihi sint tangenda novercae pocula Phaedrae,
pocula privigno non nocitura suo,
seu mihi Circaeo pereundum est gramine, sive
Colchis Iolciacis urat aena focis,
una meos quoniam praedata est femina sensus,
ex hac ducentur funera nostra domo.
omnes humanos sanat medicina dolores:
solus amor morbi non amat artificem.
tarda Philoctetae sanavit crura Machaon,
Phoenicis Chiron lumina Phillyrides,
et deus extinctum Cressis Epidaurius herbis
restituit patriis Androgeona focis,
Mysus et Haemonia iuvenis qua cuspide vulnus
senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.
hoc siquis vitium poterit mihi demere, solus
Tantaleae poterit tradere poma manu:
dolia virgineis idem ille repleverit urnis,
ne tenera adsidua colla graventur aqua:
idem Caucasia solvet de rupe Promethei
bracchia et a medio pectore pellet avem.

kungar vid segrarens vagn uti gyllene bojor och slagen
flotta från Actii haf förd Via sacra framåt,
städs i min episka sång dig ock infläta jag ville:
troget i fred som i krig stod ju din Caesar du bi.
Theseus i Tartari värld på Pirithous stolt, på Patroclus
pekar som typ af en vän Thetis' förgudade son.
Men att phlegraeiska fält, Zeus' strid och Enceladi, värdigt
fira sin stämma för svag själfve Callimachus fann;
mig blef röst ej heller förlänt att i mäktiga rytmer
tälja, hur Caesar med glans höljer sitt phrygiska hus.
Seglaren hafvet i storm, sina dragare skildrar en landtman,
sår, som han fått, en soldat, herden de får, som han skött,
jag den kamp däremot, som i trång bädd älskande kämpa:
troget enhvar den konst idke, som bäst han förstår.
Dö för sin kärlek är skönt, skönt ock att en enda få ägna
hela sitt lif; må jag blott slippa rivaler, jag ber.
Minnes jag rätt, med förakt hon om flyktiga tärnor ju talar,
blott för en Helenas skull tål Iliaden hon ej.
Räcktes af Phaedra mig ock trollbägarn med dårande drycken,
drycken, hvarmed hon likväl ej sin Hippolytus vann,
blefve af Circe med gräs jag förvandlad, och redde Medeas
konst i Iolcus åt mig än ett föryngringens bad:
en, en kvinna mig sans och besinning betagit, och hennes
tröskel förlåter jag först, bärs jag som död därifrån.
Medel det ges hvart kval, som en människa plågar, att häfva:
Amor af ålder allen gäckade läkarens konst.
Så Philoctetes ju fick, när han haltade, bot af Machaon,
Phoenix af Phillyras son Chiron, när synen han mist;
och med cretensiska örter jämväl epidauriske guden
skänkte åt Minos hans barn lefvande åter en gång;
mysiern ock, af haemoniern lans svårt sårad, omsider
läkdom fann för sitt sår just af haemoniern lans.
Men för att kunna mitt bröst från kvalen förlösa du måste
kunna i Tantali hand lägga den frukt han begär,
fylla jämväl danaidernas kärl och befria de spädas
skuldror från straffet att städs skafvas af tyngande krus,
ja, från Caucasi fjäll lösgöra den fjättrade fången,
jagande gamen ifrån sargade sidan sin kos.

quandocumque igitur vitam mea fata reposcent,
et breve in exiguo marmore nomen ero,
Maecenas, nostrae spes invidiosa iuventae,
et vitae et morti gloria iusta meae,
si te forte meo ducet via proxima busto,
esseda caelatis siste Britanna iugis,
taliaque inlacrimans mutae iace verba favillae:
'huic misero fatum dura puella fuit'.

Därför, närhelst jag af skickelsen kräfs på det lif mig förläntes,
när jag ett bortglömdt namn är och ej mer på en sten,
ack, du min ungdoms hopp, som mig afund bragt, min Maecenas,
du, som i lifvet mig glans gifvit och ger i min död,
far då vägen du fram, vid hvars rand min graf är belägen,
låt din med bildverk rikt prydda britanniska vagn
hålla och fäll på mitt stoft, där det hvilar, en tår med de orden:
'stackars min skald, af en hård flicka i döden du drefs!'

II.

Liber eram et vacuo meditabar vivere lecto:
at me conposita pace fefellit Amor.
cur haec in terris facies humana moratur?
Iuppiter, ignoro pristina furta tua.
fulva coma est longaeque manus, et maxima toto
corpore, et incedit vel Iove digna soror,
aut cum Dulichias Pallas spatiatur ad aras,
Gorgonis anguiferae pectus operta comis,
qualis et Ischomache Lapithae genus heroine
centauris medio grata rapina mero.
Mercurio talis fertur Boebeidos undis
virgineum Brimo conposuisse latus.
cedite iam, divae, quas pastor viderat olim
Idaeis tunicas ponere verticibus.
hanc utinam faciem nolit mutare senectus,
etsi Cumaeae saecula vatis aget.

2.

Fri jag ju var, och min bädd ej skulle med kvinna jag dela:
ack, med sin låtsade fred Amor tyvärr mig bedrog.
Hvi så härlig gestalt ock låta här nere på jorden
dväljas? Jag känner ej mer Juppiters vägar igen.
Gyllene hår och förnämt afsmalnande hand och en drottnings
hållning hon har och en gång, värdig den högstes gemål,
värdig en Pallas, till fest vid Dulichias altare skrudad,
som på sitt pansrade bröst Gorgo med ormarne bär.
Lik Ischomache ock, den lapith-furstinnan, hon tycks mig,
vinomtöcknad centaur-skaras förtjusande rof.
Sådan hon var, är det sagdt, när vid Boebes flöden i Hermes'
kärliga armar hon sjönk, Brimo, den trotsiga mön.
Ja, hon besegrar jämväl, I odödliga, er, som i ohöljd
fägring af herden en gång läten på Ida er ses.
Måtte förhärjaren Tid mildt skona ett anlet som detta,
skulle en ålder det ock skåda, sibylla, som din!

III.

'Qui nullam tibi dicebas iam posse nocere,
haesisti: cecidit spiritus ille tuus.
vix unum potes, infelix, requiescere mensem,
et turpis de te iam liber alter erit.'
quaerebam, sicca si posset piscis arena
nec solitus ponto vivere torvus aper,
aut ego si possem studiis vigilare severis:
differtur, numquam tollitur ullus amor.
nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit
(lilia non domina sint magis alba mea;
ut Maeotica nix minio si certet Hibero,
utque rosae puro lacte natant folia),
nec de more comae per levia colla fluentes,
non oculi, geminae, sidera nostra, faces,
nec siqua Arabio lucet bombyce puella
(non sum de nihilo blandus amator ego),
quantum quod posito formose saltat Iaccho,
egit ut euhantes dux Ariadna choros,
et quantum, Aeolio cum temptat carmina plectro,
par Aganippeae ludere docta lyrae,
et sua cum antiquae committit scripta Corinnae:
carmina, quae quivis, non putat aequa suis.
non tibi nascenti primis, mea vita, diebus
candidus argutum sternuit omen Amor?
haec tibi contulerunt caelestia munera divi,
haec tibi ne matrem forte dedisse putes.
non non humani partus sunt talia dona:
ista decem menses non peperere bona.
gloria Romanis una es tu nata puellis·
Romana accumbes prima puella Iovi,
nec semper nobiscum humana cubilia vises.
post Helenam haec terris forma secunda redit.

3.

'Aldrig dig skulle, så lät det ju nyss, mer dåra en kvinna.
Nu är du återigen fast och förstummadt ditt skryt.
Knappt en månad du mäktat i lugn framlefva, och redan
är du i färd med en bok, arme, på nytt till din skam.'
Ja, mitt försök var för djärft! Ej kan ju en fisk uppå torra
sanden, en vildgalt ej dväljas i hafvet. Och jag
skulle åt studier ägna min natt? Omöjligt. Sin kärlek
glömma man kan till en tid, döda den ingen förmår.
Ej är det anletet blott som mig tjust, fast fager dess färg är —
ren som en lilja och skär skimrar min älskades kind,
såsom Maeotiens snö mot hiberisk cinnober sig bryter,
såsom när blad af en ros simma på hvitaste mjölk —,
ej blott lockarnes svall, öfver glänsande skuldrorna gjutet,
ej hennes ögon, mitt lifs stjärnor, och elden i dem,
ej att i siden, som köpts från Arabien, prunkar en flicka —
aldrig på lappri mitt lof spillde som älskare jag.
Nej, hvad som fängslar mig är, när pokalerna fyllts och hon hänförd
dansar, som Euhierns brud förr i maenadernas svärm,
när hon behagfullt rör den aeoliska lyran och sången
likt pieridernas skön tonar till strängarnas spel,
eller när djärft hon i vers upptager en dust med Corinna,
ratande dikt, som enhvar nämnde för mera än sin.
Säkert sitt prosit en gång profeterande nös öfver vaggan
kärlekens rosige gud, härliga flicka, för dig.
Sådana himmelska gåfvor en gud blott mäktade skänka:
tro mig, sådana ej ammas vid moderligt bröst.
Icke ur människostam uppspira så ädla talanger,
månader tio förmå icke att veckla dem ut.
Dig är af ödet beskärdt romarinnornas ära att varda:
Juppiters läger du skall dela, den första från Rom,
icke i låga gemaken med mig här dväljas beständigt.
Helena själf har på nytt tagit gestalt uti dig.

hac ego nunc mirer si flagret nostra iuventus?
pulcrius hac fuerat, Troia, perire tibi.
olim mirabar, quod tanti ad Pergama belli
Europae atque Asiae causa puella fuit:
nunc Pari tu sapiens et tu Menelae fuisti,
tu quia poscebas, tu quia lentus eras.
digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles:
vel Priamo belli causa probanda fuit.
siquis vult fama tabulas anteire vetustas,
hic dominam exemplo ponat in arte meam:
sive illam hesperiis sive illam ostendet eois,
uret et eoos, uret et hesperios.

Numer undrar jag ej, att i brand står hela vår ungdom:
skönare skäl för sitt fall Troja i dig hade ägt.
Sällsamt fann jag det förr, att en världsdel blott för en flickas
skull med en världsdel vildt kämpat på Ilions fält;
dock nu ger jag er rätt, dig Paris och dig Menelaus,
dig i din fordran, men ock dig med ditt trotsiga nej.
Glad en Achilles sitt lif för ett anlete låtit som detta;
Priamus, lefde han än, funne det slaktningar värdt.
Vill du som målare vinna ett namn mer stort än Apelles,
sök att i färg på din duk fästa min flickas porträtt.
Visa det sedan för folken i nord, låt södern få se det —
folken i söder du skall tjusa och tjusa en nord.

IV.

His saltem ut tenear iam finibus! hei mihi, siquis,
acrius ut moriar, venerit alter amor!
ac veluti primo taurus detrectat aratra,
post venit adsueto mollis ad arva iugo,
sic primo iuvenes trepidant in amore feroces,
dehinc domiti post haec aequa et iniqua ferunt.
turpia perpessus vates est vincla Melampus,
cognitus Iphicli surripuisse boves;
quem non lucra, magis Pero formosa coegit,
mox Amythaonia nupta futura domo.
multa prius dominae delicta queraris oportet, IV
saepe roges aliquid, saepe repulsus eas,
et saepe inmeritos corrumpas dentibus ungues,
et crepitum dubio suscitet ira pede:
nequiquam perfusa meis unguenta capillis,
ibat et expenso planta morata gradu?
non hic herba valet, non hic nocturna Cytaeis,
non Perimedeae gramina cocta manus;
quippe ubi nec causas nec apertos cernimus ictus,
unde tamen veniant tot mala caeca viast.
non eget hic medicis, non lectis mollibus, aeger,
huic nullum caeli tempus et aura nocet:
ambulat, et subito mirantur funus amici:
sic est incautum, quidquid habetur amor.
nam cui non ego sum fallaci praemia vati?
quae mea non decies somnia versat anus?
hostis siquis erit nobis, amet ille puellas:
gaudeat in puero, siquis amicus erit.
tranquillo tuta descendis flumine cymba:
quid tibi tam parvi litoris unda nocet?
alter saepe uno mutat praecordia verbo,
altera vix ipso sanguine mollis erit.

4.

Nej, framhärda jag vill i min tjänst: hvi skulle jag knyta
blott för att öka mitt kval kärlig förbindelse ny?
Oxen vid plogen sitt ok afskudda sig söker i början,
sen, då han vant sig därvid, spak i sin fåra han går;
älskande ynglingen käckt till en tid jämväl sig förhäfver,
men är hans trots blott kväst, finner han nöjd sig i allt.
Nesligt med bojor belagd ju en siare blef som Melampus,
när på sin gärning han greps, röfvande Iphicli hjord,
lockad af snöd vinst ej, men af Pero den fagra, som skulle
snart i hans fädernehem hälsas i Pylos som brud.
Ofta förut du likvisst får tjuserskans nycker beklaga, 4
tigga om gunst och försmådd ofta begifva dig hem,
ofta jämväl med din tand oskyldiga naglarne nagga,
stampa med tveksam fot ofta i marken af harm.
Dränkte jag icke mitt hår med parfym, jag arme, förgäfves?
Gick jag där ej som en sprätt sirligt med släpande steg?
Örter mot dylikt kval kan ej Perimede i natten
samla, Medea dig ej reda en räddningens dryck;
när du till sjukdom skäl ej ser, ej spår af en skada,
hvadan det onda likväl kommer, förgäfves du spör.
Här ej läkare hjälp, ej dunbädd bringar den kranke,
tryckande kvalm honom ej skadar och växlande vind:
frisk går vännen och sund i vår krets, och med ens är han borta.
Så oss kärleken städs gäckar, hvadhelst den nu är.
Nämn den tiggarprofet, som mig ej utplundrat, och nämn den
häxa, som icke mig tydt tionde gången min dröm!
Vände till flickor sin håg, så önskar jag, hvarje min ovän;
är du min vän däremot, sök dig en gosse, jag ber.
Trygg med din farkost far lugnt flytande floden du utför,
rädes för skeppsbrott ej: stranden så nära ju är.
Honom du lätt med ett endaste ord omstämmer till mildhet,
henne du blidkade knappt, läte du äfven ditt lif.

V.

Hoc verum est, tota te ferri, Cynthia, Roma,
    et non ignota vivere nequitia?
haec merui sperare? dabis mihi, perfida, poenas:
    et nobis aliquo, Cynthia, ventus erit.
inveniam tamen e multis fallacibus unam,
    quae fieri nostro carmine nota velit,
nec mihi tam duris insultet moribus, et te
    vellicet: heu sero flebis amata diu.
nunc est ira recens, nunc est discedere tempus:
    si dolor afuerit, crede, redibit amor.
non ita Carpathiae variant aquilonibus undae,
    nec dubio nubes vertitur atra noto,
quam facile irati verbo mutantur amantes:
    dum licet, iniusto subtrahe colla iugo.
nec tu non aliquid, sed prima nocte, dolebis:
    omne in amore malum, si patiare, levest.
at tu per dominae Iunonis dulcia iura
    parce tuis animis, vita, nocere tibi.
non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
    verum etiam instanti laesa repugnat ovis.
nec tibi periuro scindam de corpore vestem,
    nec mea praeclusas fregerit ira fores,
nec tibi conexos iratus carpere crines
    nec duris ausim laedere pollicibus.
rusticus haec aliquis tam turpia proelia quaerat,
    cuius non hederae circuiere caput.
scribam igitur, quod non umquam tua deleat aetas,
    'Cynthia forma potens, Cynthia verba levis.'
crede mihi, quamvis contemnas murmura famae,
    hic tibi pallori, Cynthia, versus erit.

5.

Cynthia, säg, är det sant, att om dig blott talas i Roma,
och att du säljer din gunst öppet och utan försyn?
Har jag sådant förtjänt? Jag skall, trolösa, dig straffa:
Cynthia, äfven för mig öppnar väl någon en hamn.
Någon jag finner väl dock i den flyktiga skaran af flickor
villig att låta sitt namn fräjdas af mig i min sång,
någon som icke så stolt mig hånar, men hvässer mot dig sin
tunga: för sent hvad du mist, Cynthia, gråter du då.
Nu är förbittringen färsk, nu tiden är inne att skiljas:
ser du, när harmen förgått, kommer din kärlek igen.
Vågen på Carpathi haf lätt skiftar för nordliga vinden,
lätt vid den sydligas lek molnet det mörka fördrifs,
lättare dock af ett ord utplånas en älskares vrede:
skudda ditt skymfliga ok nu, då du kan det, utaf.
Svida det skall, det förstås, på sin höjd en natt eller tvenne:
dylikt lidande, lugnt buret, går öfver så lätt.
Men vid den kärliga band mildt hägnande Juno jag ber dig,
älskade, dämpa ditt trots, förrn i fördärf det dig för.
Ej blott tjuren med krokiga horn mot sin fiende rusar,
strafflöst plågar du ej äfven det frommaste lamm.
Väl ej dräkten jag skall från din kropp, menederska, slita,
ej i min vrede din dörr krossa, när stängd jag den ser,
icke jag djärfs att med konst uppfästade flätorna rubba
eller förgrymmad mot dig knyta min hand till ett slag.
Finne i sådana bragder behag ohyfsade tölpar:
skalden, med murgrönskrans smyckad om pannan, dem skyr.
Så blott skrifva jag skall, och det står där, så länge du lefver:
'ingen som Cynthia skön, ingen som Cynthia falsk'.
Tro mig, äfven om allt hvad här sägs likgiltigt du anser,
denna min vers skall dock fylla med bäfvan ditt bröst.

VI.

Non ita conplebant Ephyreae Laidos aedes,
ad cuius iacuit Graecia tota fores.
turba Menandreae fuerat nec Thaidos olim
tanta, in qua populus lusit Erichthonius,
nec, quae deletas potuit conponere Thebas,
Phryne tam multis facta beata viris.
quin etiam falsos fingis tibi saepe propinquos,
oscula nec desunt qui tibi iure ferant.
me iuvenum pictae facies, me nomina laedunt,
me tener in cunis et sine voce puer:
me laedit si multa tibi dedit oscula mater,
me soror et cum quae dormit amica simul:
omnia me laedunt: timidus sum (ignosce timori),
et miser in tunica suspicor esse virum.
his olim, ut fama est, vitiis ad proelia ventumst:
his Troiana vides funera principiis.
aspera centauros eadem dementia iussit
frangere in adversum pocula Pirithoum.
cur exempla petam Graium? tu criminis auctor,
nutritus duro, Romule, lacte lupae.
tu rapere intactas docuisti inpune Sabinas:
per te nunc Romae quidlibet audet Amor.
felix Admeti coniunx et lectus Ulixis,
et quaecumque viri femina limen amat.
templa Pudicitiae quid opus statuisse puellis,
si cuivis nuptae quidlibet esse licet?
quae manus obscenas depinxit prima tabellas
et posuit casta turpia visa domo,
illa puellarum ingenuos corrupit ocellos
nequitiaeque suae noluit esse rudes.
ah gemat in terris, ista qui protulit arte
iurgia sub tacita condita laetitia.

6.

Så i Corinthus ej ens uppvaktades fordom en Lais,
hon, vid hvars tröskel ett helt Hellas beundrande låg,
Thais, Menanders modell, som Erechtheus-folket i kärlig
yra försatte, en svärm sådan ej såg i sitt hus,
Phryne jämväl, som på nytt uppbyggde det grusade Thebae,
ej af en så stor hop männer sig samkat sitt guld.
Ofta på frändskap skyller du ock kantänka: du saknar
aldrig kusiner, som rätt äga att kyssar dig ge.
Hör jag ett namn blott, ser ett porträtt, strax grips jag af ängslan,
ja, för det barn, som ännu lallar i vaggan, jag räds.
Kränkt jag mig känner, om själfva din mor ses ofta dig kyssa,
kränkt, om väninna med dig delar, om syster din bädd,
kränkt utaf allt: jag är rädd — må till ursäkt rädslan mig lända —
rädd, att i tunicans veck ligger en älskare gömd.
Sådan försyndelse, sägs det, har krig förr vållat i världen,
sådant en gång, som du vet, ledde till Ilions fall.
Slikt ursinne det var som centaurerna dref, då de ville
slå mot Pirithoi bröst tunga pokaler i kras.
Hvi för grekers exempel jag an? Ditt mönster vi följa,
Romulus, ammad med varg-honans fördärfliga mjölk.
Du, som oss lärde att fräckt bortröfva sabinernas ungmör,
du bär skulden att nu lustan regerar i Rom.
Säll en Admeti gemål, säll ock en Penelope, sällt hvart
äkta förbund, där sin mans tröskel en kvinna har kär!
Hvartill båtar att dygdekapell upprätta för flickor,
när som de gifta ha lof lefva hur helst de ha lust?
Se, den man, som en gång först målade slippriga taflor
och i ett ärbart hus satte sin styggelse upp,
han med sitt verk ett förgift dröp in i den dygdiga ungmöns
ögon och gaf henne grymt del af sitt eget fördärf.
Ve öfver honom! Sin konst missbrukande väckte till lif han
splitet och striden, som jämt lurar bak lycka och lugn.

non istis olim variabant tecta figuris:
tum paries nullo crimine pictus erat.

. . . .

sed non inmerito velavit aranea fanum,
et mala desertos occupat herba deos.
quos igitur tibi custodes, quae limina ponam,
quae numquam supra pes inimicus eat?
nam nihil invitae tristis custodia prodest:
quam peccare pudet, Cynthia, tuta sat est.
nos uxor numquam, numquam seducet amica:
semper amica mihi, semper et uxor eris.

Så i en forntid ej utsmyckade tedde sig hemmen:
 synder och brott ej då sågo från väggarna ner.
. . . .
Skulden är vår, att spindeln sitt nät nu väfver i templet,
 och att af ogräs fylls gudarnas ödsliga gård.
Skall jag väl, Cynthia, vakt vid din dörr utställa och söka
 spärra för oväns fot vägen till dina gemak?
Ack, den synden har kär stängs ej af förhatliga vakter:
 den, som för felsteg blygs, äger en vakt i sig själf.
Mig ej maka från dig, ej tjuserska mäktar att locka:
 städse min tjuserska du, städs du min maka förblir.

VII.

Gavisa es certe sublatam, Cynthia, legem
qua quondam edicta flemus uterque diu
ni nos divideret. quamvis diducere amantes
non queat invitos Iuppiter ipse duos.
at magnus Caesar. sed magnus Caesar in armis:
devictae gentes nil in amore valent.
nam citius paterer caput hoc discedere collo
quam possem nuptae perdere amore faces
aut ego transirem tua limina clausa maritus,
respiciens udis prodita luminibus.
ah mea tum quales caneret tibi tibia somnos,
tibia, funesta tristior illa tuba!
unde mihi Parthis gnatos praebere triumphis?
nullus de nostro sanguine miles erit.
quod si vera meae comitarent castra puellae,
non mihi sat magnus Castoris iret equus.
hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
gloria ad hibernos lata Borysthenidas.
tu mihi sola places: placeam tibi, Cynthia, solus.
hic erit et patrio sanguine pluris amor.

7.

Glad du, Cynthia, blef helt visst, då tillbaka de togo
lagen, hvars stiftande djupt bägge vi sörjde en gång,
rädda, att skilja den skulle oss två. Fast älskande skilja,
hålla de troget ihop, mäktar ej Juppiter ens.
Caesar är stor. Väl sant! Han är stor, när det gäller att kriga;
men för de segrar han vann hyser ej Amor respekt.
Ty nog läte jag förr från min hals afhugga mitt hufvud,
än jag mot laga förbund bytte min låga för dig,
än jag din tröskel förbi som en gift man ginge, med tårar
efter den dörr, som jag själf slutit, mig seende om.
Ack, och hur ljöde för dig då flöjternas ton uti natten,
flöjternas mera än döds-tubornas skärande ton?
Söner jag skulle bestå att i parthisk triumf paradera?
Aldrig en enda soldat vänte sig staten af mig.
O, men om flickorna mina i fält legionerna följde,
högt nog bure mig då Cyllarus ej på sin rygg.
Dädan ju ära mitt namn och berömmelse rik sig förvärfvat
namnet, bland isar och snö kändt vid Borysthenes' strand
Dig blott, dig har jag kär: att du kär mig hölle allena!
Cynthia, du mig förmer gäller än barn och familj.

VIII.

Eripitur nobis iam pridem cara puella,
et tu me lacrimas fundere, amice, vetas!
nullae sunt inimicitiae nisi amoris acerbae:
ipsum me iugula, lenior hostis ero.
possum ego in alterius positam spectare lacerto?
nec mea dicetur quae modo dicta meast?
'omnia vertuntur. certe vertuntur amores:
vinceris aut vincis, haec in amore rotast.
magni saepe duces, magni cecidere tyranni,
et Thebae steterunt altaque Troia fuit.'
munera quanta dedi, vel qualia carmina feci!
illa tamen numquam ferrea dixit 'amo'.
ergo iam multos nimium temerarius annos,
inproba, qui tulerim teque tuamque domum,
ecquandone tibi liber sum visus? an usque
in nostrum iacies verba superba caput?
sic igitur prima moriere aetate, Properti?
sed morere, interitu gaudeat illa tuo,
exagitet nostros manes, sectetur et umbras,
insultetque rogis, calcet et ossa mea.
quid? non Antigones tumulo Boeotius Haemon
corruit ipse suo saucius ense latus
et sua cum miserae permiscuit ossa puellae,
qua sine Thebanam noluit ire domum?
sed non effugies: mecum moriaris oportet:
hoc eodem ferro stillet uterque cruor.
quamvis ista mihi mors est inhonesta futura.
mors inhonesta quidem, tu moriere tamen.
ille etiam abrepta desertus coniuge Achilles
cessare in tectis pertulit arma sua.
viderat ille fugas, tractos in litore Achivos,
fervere et Hectorea Dorica castra face,

8.

När en rival mig som bäst frånröfvar den flicka jag älskar,
kan du förmena mig då tårar att gjuta, min vän?
Bittrare ovänskap ej ges än af kärleken vållad:
ville du taga mitt lif, så jag dig hatade ej.
Kan likgiltigt jag se, hur sin arm kring henne han slingrar?
Får ej henne jag min kalla, som nyss jag det fick?
'Flyktigt är allt, och af allt mest flyktigt det kvinnliga hjärtat:
hjulet med fröjd och med kval löper för älskaren kring.
Store monarker jämväl, härförare store ha fallit,
Thebae har sjunkit och högt fräjdade Troja i grus'.
Skänker i mängd jag ju bragt och i sång henne hyllat så härligt;
aldrig den hårda likvisst sade: 'jag håller dig kär'.
Har väl i alla de år, som jag hyst med dig själf och det lif, som
förts i ditt hus, af en blind lidelse dårad, fördrag,
har du mig bättre bemött än en slaf? Skall städs du för hårda,
obarmhärtiga ord göra mitt hufvud till mål?
Så är att dö du då dömd, min Propertius, midt i din ungdom?
Nöjd må du dö! Sin triumf fire hon stolt vid din bår!
Drage mot manerna än hon i fejd och förfölje min vålnad,
skymfligt hon upp på min graf träde och trampe mitt stoft!
Sjönk ej förr vid Antigones lik boeotiern Haemon
döende ned af det sår själf han med svärdet sig gett,
sällande så till sin bruds olyckliga skugga sin egen
att till palatset sig ej henne förutan bege?
Ej blir dock du mig kvitt: själf skall du mig följa i döden.
Ser du min klinga? Hon skall drypa af bägges vårt blod.
Brännmärkt blir jag därför, det är sant, helt visst i en framtid.
Blifve jag brännmärkt! Dö måste du, stolta, likväl.
Forntidshjälten ju ock, som sin älskade miste, Peliden,
lät sina vapen i ro hvila och bidde sin tid;
såg sina landsmäns flykt, deras lik kringsläpas på stranden,
grekernas läger han såg stucket af Hector i brand;

viderat informem multa Patroclon arena
porrectum et sparsas caede iacere comas,
omnia formosam propter Briseida passus:
tantus in erepto saevit amore dolor.
at postquam sera captiva est reddita poena,
fortem illum Haemoniis Hectora traxit equis.
inferior multo cum sim vel matre vel armis,
mirum, si de me iure triumphat Amor?

---

såg sin Patroclus, sin reslige vän, hur han nesligt i stoftet
låg där, och såg hans af blod fläckade hufvud och hår;
trotsigt han åsåg allt i förbidan på fager Briseis:
så grips hjärtat af harm, röfvas den älskade bort.
Sen upprättelse sist och tillbaka sin flicka han erhöll:
strax vid sin thraciska vagn släpade Hector han bort.
Ej med Achilles i börd jag kan och i bragder mig mäta:
käre, förvånar dig då Amors triumf öfver mig?

IX.

Iste quod est, ego saepe fui: sed fors et in hora
hoc ipso eiecto carior alter erit.
Penelope poterat bis denos salva per annos
vivere, tam multis femina digna procis:
coniugium falsa poterat differre Minerva,
nocturno solvens texta diurna dolo:
visura et quamvis numquam speraret Ulixen,
illum expectando facta remansit anus.
nec non exanimem amplectens Briseis Achillem
candida vesana verberat ora manu,
et dominum lavit maerens captiva cruentum,
adpositum flavis in Simoenta vadis,
foedavitque comas, et tanti corpus Achilli
maximaque in parva sustulit ossa manu,
cum tibi nec Peleus aderat nec caerula mater,
Scyria nec viduo Deidamia toro.
tunc igitur veris gaudebat Graecia natis:
tunc etiam felix inter et arma pudor.
at tu non una potuisti nocte vacare,
inpia, non unum sola manere diem.
quin etiam multo duxistis pocula risu:
forsitan et de me verba fuere mala.
hic etiam petitur qui te prius ipse reliquit.
di faciant, isto capta fruare viro!
haec mihi vota tuam propter suscepta salutem,
cum capite hoc Stygiae iam poterentur aquae,
et lectum flentes circum staremus amici?
hic ubi tum, pro di, perfida, quisve fuit?
quid si longinquos retinerer miles ad Indos,
aut mea si staret navis in Oceano?
sed vobis facile est verba et conponere fraudes:
hoc unum didicit femina semper opus.

9.

Nu är den där hvad så ofta jag var! Om en timme måhända
är det hans tur att försmådd vika för gynnad rival.
Åren igenom sin dygd en Penelope mäktade visligt
vakta, en kvinna förvisst hundrade friare värd.
Skyllande slugt på sin slöjd och på uppskof yrkande ref hon
hvad hon om dagarne väft åter om nätterna upp.
Hopp ej ägde hon mer att sin man se åter, och likväl
troget i lefnadens höst honom hon väntade än.
Ömt i sin famn slöt ock en Briseis den döde Achilles,
handen mot mjällhvit kind vildt i sin smärta hon slog,
hjärtebedröfvad hon tvog, fast endast en fånge, sin herres
blodiga lik, där vid gul Simois' brädd det var lagdt,
höljde sitt hufvud med mull, och Achilles' lekamen, den store
krigarens aska, på späd arm vid sitt hjärta hon bar,
när ej Peleus var, ej hafsblå moder dig nära,
Deidamia dig ej, lämnad på Scyros i sorg.
Då flöt fädernas blod än rent i hellenernas ådror:
äfven i fält hölls då ära och tukt i respekt.
Du ej kunde dig ens en natt, lättsinniga, styra,
mäktade ej för dig själf dväljas en endaste dag.
Nej, gladt skämtande sutten I där och pokalerna tömden,
fällden väl äfven om mig stygga och smädliga ord.
Och till en sådan din håg nu står, som förut dig försmådde.
Skänke dig himmelen ljuf fröjd i den tjusarens famn!
Är det då svaret på bön, som jag bad för ditt lif och din räddning,
när om ditt hufvud så när Acherons bölja sig slöt
och vi vänner i sorg vid din sjukbädd alla församlats?
Hvar fanns, falska, ja säg, fanns han, din dyrkade, då?
Tänk, om i krig långt bort jag till Indiens bygd mig begåfve,
om vid Oceani strand låge för ankar mitt skepp!
Ack, historier lätt uppduka förmån I och svepskäl:
se, den konsten i grund kvinnan af ålder förstått.

non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
nec folia hiberno tam tremefacta noto,
quam cito feminea non constat foedus in ira,
sive ea causa gravis, sive ea causa levis.
nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.
tela, precor, pueri, promite acuta magis,
figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam:
sanguis erit vobis maxima palma meus.
sidera sunt testes et matutina pruina
et furtim misero ianua aperta mihi:
te nihil in vita nobis acceptius umquam:
nunc quoque eris, quamvis sis inimica mihi.
nec domina ulla meo ponet vestigia lecto:
solus ero, quoniam non licet esse tuum.
atque utinam, si forte pios eduximus annos,
ille vir in medio fiat amore lapis!
non ob regna magis diris cecidere sub armis
Thebani media non sine matre duces,
quam mihi si media liceat pugnare puella,
mortem ego non fugiam morte subire tua.

Så ej skiftande vind ses afriska Syrter förvandla,
ej syd-stormarne så darrande löfven förströ,
som sin förbindelse snabbt upplöser i vrede en kvinna,
om för sin vrede hon har vägande skäl eller ej.
Dock ditt beslut och din vilja jag hört, och jag går mina färde.
Utsen, piltar, för mig pilar med hvassare udd,
skjuten i kapp mot mitt bröst och ur lemmarne lifvet förlossen:
verkligt bevis på er makt varder jag först med min död.
Himmelens stjärnhär vet och den tidiga morgonens frost, och
dörren det vet, som i smyg öppnades förr på min bön:
allt, hvad i lifvet jag högst åtrådde, var du, och för dig skall
klappa, ehuru försmådt, hjärtat i döden ännu.
Aldrig en tjuserskas fot skall mer mitt läger beröra:
ensam lefva jag vill, får jag ej dig höra till.
Men om mitt lif alltjämt ostraffligt jag lefvat, I gudar,
låten den där till en sten varda i njutningens stund!
Icke med hug mer hätsk utkämpade förr i sin moders
åsyn Oedipi tu söner om riket sin kamp,
än jag ville med dig upptaga en dust om min flicka:
gärna jag doge, om dig döden jag gåfve jämväl.

X.

Sed tempus lustrare aliis Helicona choreis,
et campum Haemonio iam dare tempus equo.
iam libet et fortes memorare ad proelia turmas
et Romana mei dicere castra ducis.
quod si deficiant vires, audacia certe
laus erit: in magnis et voluisse sat est.
aetas prima canat Veneres, extrema tumultus:
bella canam, quando scripta puella meast.
nunc volo subducto gravior procedere vultu,
nunc aliam citharam me mea musa docet,
surge, anima, ex humili iam carmine: sumite vires,
Pierides: magni nunc erit oris opus.
iam negat Euphrates equitem post terga tueri
Parthorum, et Crassos se tenuisse dolet:
India quin, Auguste, tuo dat colla triumpho,
et domus intactae te tremit Arabiae:
et siqua extremis tellus se subtrahit oris,
sentiat illa tuas post modo capta manus.
haec ego castra sequar. vates tua castra canendo
magnus ero. servent hunc mihi fata diem!
ut caput in magnis ubi non est tangere signis,
ponitur hic imos ante corona pedes,
sic nos nunc, inopes laudis conscendere culmen,
pauperibus sacris vilia tura damus.
nondum etiam Ascraeos norunt mea carmina fontes,
sed modo Permessi flumine lavit Amor.

10.

Tid dock är att en kör-dans ny kring Helicon tråda,
tid att haemoniskt spann tumla på bredare ban.
Ryttarskvadroner, till kamp käckt ilande, lyster mig fira,
kväda min herres och Roms krigslegioner till pris.
Sviker förmågan, beröm för mitt mod likväl jag förtjänar:
redan att vilja är stort, satte ditt syfte du högt.
Ungdom kärliga värf, men en man höfs strider att sjunga:
krig jag besjunge, ty nog kvad jag min tjuserskas lof.
Nu högtidligt jag vill uppträda med värdiga later,
nu på ett nytt instrument spela, af muserna lärd.
Lyft dig ur låg region, o min själ, till sublimare diktning!
Upp, pierider! Det görs väldiga toner behof.
Parthiske ryttares svek ej mer vill floden Euphrates
skåda och sörjer den graf Crasserna fordom hon redt,
ödmjukt hylla dig Indiens folk, triumfator Augustus,
förr ohunnen arabs boningar bäfva för dig,
och om ett land i Oceani famn än fjärran sig döljer,
din allsvåldiga hand säkert det kufvar till sist.
Din man varda jag vill och som skald högt sjunga din ära.
Måtte mig ödet, jag ber, unna den lotten en dag.
Nu, som en man, då han ej når upp till den höga statyens
hufvud, får lägga sin krans hyllande ned för dess fot,
jag ock, icke i stånd att epikens höjder bestiga,
måste en fattigmansgärd bringa af rökelse blott.
Icke af Ascras brunn jag som skald än öst, ur Permessi
flöden allenast en dryck Amor mig nyligen räckt.

XI.

Scribant de te alii vel sis ignota, licebit:
laudet, qui sterili semina ponit humo.
omnia, crede mihi, tecum uno munera lecto
auferet extremi funeris atra dies:
et tua transibit contemnens ossa viator,
nec dicet 'cinis hic docta puella fuit'.

11.

Andra må kväda om dig eller ej, mig kvittar det lika:
prise dig den, som har lust spilla på sanden sin sådd.
Tro mig, hvarje behag, som dig prydt, med dig sina färde
drager, då själf du en dag varder förgängelsens rof.
Aldrig en vandrare skall vid din grafsten stanna och säga:
'flickan, som jordades här, var för sitt snille berömd'.

XII.

Quicumque ille fuit puerum qui pinxit Amorem,
nonne putas miras hunc habuisse manus?
hic primum vidit sine sensu vivere amantes
et levibus curis magna perire bona.
idem non frustra ventosas addidit alas,
fecit et humano corde volare deum;
scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
nostraque non ullis permanet aura locis.
et merito hamatis manus est armata sagittis
et pharetra ex umero Gnosia utroque iacet;
ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
nec quisquam ex illo vulnere sanus abit.
in me tela manent, manet et puerilis imago:
sed certe pennas perdidit ille suas,
evolat heu nostro quoniam de pectore nusquam,
adsiduusque meo sanguine bella gerit.
quid tibi iucundum est siccis habitare medullis?
si pudor est, alio traice tela tua.
intactos isto satius temptare veneno:
non ego, sed tenuis vapulat umbra mea.
quam si perdideris, quis erit qui talia cantet
(haec mea musa levis gloria magna tuast),
qui caput et digitos et lumina nigra puellae
et canat ut soleant molliter ire pedes?

12.

Hvem det nu var som en gång afbildade Amor som gosse,
röjde ej detta hans grepp mästaren tydligt, så säg!
Klart han ju insåg först hur tanklöst älskande lefva,
hur för ett barnsligt begär värf de försumma af vikt.
Luftiga vingar han ock gaf pilten med rätta och lät den
flygande guden sitt bo taga i människans bröst:
än ju mot himmelens höjd, än ned uti djupet vi slungas,
och på de älskandes haf vänder ju vinden sig städs.
Pilar med hullingar på i hans hand ock sattes, och gnosiskt
koger den lille med skäl fick öfver skuldrorna lagdt:
bäst du där sorglöst går, ej anande ondt, är du redan
träffad, och salfva det ej finnes, som läker ditt sår.
Pilar och gossegestalt han hos mig ock äger som vanligt,
vingarnes par däremot hafver för visso han mist,
ack, ty den plats, som han valt i min barm, ej mer han förlåter
grymt som i fiendeland rasar han städs i mitt blod.
Tycks dig så ljufligt att bo i ett bröst, som i grund du förhärjat?
Skäms du det minsta, så vänd bågen mot andra en gång.
Hemsök hellre, jag ber, med ditt gift osårade hjärtan:
mig ej pina du kan, skuggan allenast af mig.
Skonar du ej ens den, hvem tror du väl sjunger, som jag gör—
dig till berömmelse rik länder min lekande dikt—,
sjunger om flickans gestalt, hennes hufvud och händer och svarta
ögon och fötternas lätt sväfvande, spänstiga steg?

XIII.

Non tot Achaemeniis armantur Susa sagittis,
spicula quot nostro pectore fixit Amor.
hic me tam graciles vetuit contemnere musas,
iussit et Ascraeum sic habitare nemus,
non ut Pieriae quercus mea verba sequantur,
aut possim Ismaria ducere valle feras,
sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu:
tunc ego sim Inachio notior arte Lino.
non ego sum formae tantum mirator honestae,
nec siqua inlustres femina iactat avos:
me iuvet in gremio doctae legisse puellae,
auribus et puris scripta probasse mea.
haec ubi contigerint, populi confusa valeto
fabula: nam domina iudice tutus ero.
quae si forte bonas ad pacem verterit aures,
possum inimicitias tunc ego ferre Iovis.

13.

Persiska pilar till värn för sin borg ej Susa så många
samlar, som Amor har sändt pilar i hjärtat på mig.
Han elegiernas lekande konst ringakta förbjöd mig,
bjöd mig i Ascras lund taga bland skalderna plats,
ej att, en Orpheus lik, hänrycka Pieriens ekar
eller med tonernas makt djuren i Ismari dal,
nej, att med diktens behag blott Cynthia tjusa jag skulle:
mera än Linus berömd vorde för visso jag då.
Icke gestalten det är som jag främst afgudar, och föga
locka mig kvinnor, som stolt orda om anor och ätt:
jag i en vitter förtjuserskas famn vill dikta, för öron
känsliga, fina jag vill sångareprofvet bestå.
Varder mig detta beskärdt, hvad rör mig den virriga hopens
sladder? Med Cynthias dom nöjd jag mig känner och trygg.
Täckes till fredsslut hon blott låna bevågen sitt öra,
vare min ovän då Juppiter själf, om han vill.

XIII b.

Quandocumque igitur nostros mors claudet ocellos,
accipe quae serves funeris acta mei.
nec mea tum longa spatietur imagine pompa,
nec tuba sit fati vana querella mei,
nec mihi tum fulcro sternatur lectus eburno,
nec sit in Attalico mors mea nixa toro.
desit odoriferis ordo mihi lancibus, adsint
plebei parvae funeris exequiae.
sit mea magna satis si tres sint pompa libelli,
quos ego Persephonae maxima dona feram.
tu vero nudum pectus lacerata sequeris,
nec fueris nomen lassa vocare meum,
osculaque in gelidis pones suprema labellis,
cum dabitur Syrio munere plenus onyx.
deinde, ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
accipiat manes parvula testa meos,
et sit in exiguo laurus super addita busto,
quae tegat extincti funeris umbra locum.
et duo sint versus, 'qui nunc iacet horrida pulvis,
unius hic quondam servus Amoris erat'.
nec minus haec nostri notescet fama sepulcri,
quam fuerant Phthii busta cruenta viri.
tu quoque si quando venies ad fata, memento,
hoc iter ad lapides cana veni memores.
interea cave sis nos adspernata sepultos:
non nihil ad verum conscia terra sapit.

13 b.

Hör alltså och förnim, hur en dag, närhelst jag mitt öga
lycker, begrafningens akt, Cynthia, ordna du må.
Ej anbilder i lång procession då öppne mitt liktåg,
ej jag af tubor en tom klagan begär vid min död,
skimre af elfenbens-inläggningar ej katafalken,
ej på attaliska prakt-hyenden hvile mitt stoft.
Rökelsebärares rad låt ej ledsaga mig, låt mig
såsom en ringa quirit fara min yttersta färd.
Hederseskort nog stor mig vare af dikter ett tretal,
dem jag må taga, en kär skänk för Proserpina, med.
Du skall följa mig, du, och mitt namn ej tröttna att ropa,
du till ett tecken af sorg sarga ditt blottade bröst,
och på de kallnade läpparne du skall trycka en sista
kyss, då af Syriens ljuft doftande gärd jag begjuts.
Har jag på brinnande bål sen blifvit till aska förvandlad,
famne en anspråkslös urna min dödliga del,
och på min oansenliga graf skönt spire en lager,
skänkande platsen en sval skugga, där bålet förbrann.
Mäle en inskrift kort: 'här göms, sträf aska en handfull
vorden, en Amors slaf. Troget han tjänade en'.
Mindre berömd skall ej, tro mig, den grafven i världen
varda än Peleus' sons blodiga hög på sin strand.
Och när omsider jämväl din stund är inne, jag ber dig,
ställ med förbleknade hår färden till mitt monument.
Vakte till dess du dig väl, att du ej vanvördar min skugga!
Känsla förutan är ej stoftet: det vet och förstår.

XIII c.

Atque utinam primis animam me ponere cunis
iussisset quaevis de tribus una soror!
nam quo tam dubiae servetur spiritus horae?
Nestoris est visus post tria saecla cinis.
quis tam longaevae minuisset fata senectae
Gallicus Iliacis miles in aggeribus!
non ille Antilochi vidisset corpus humari,
diceret aut 'o mors, cur mihi sera venis?'
tu tamen amisso non numquam flebis amico:
fas est praeteritos semper amare viros.
testis, cui niveum quondam percussit Adonin
venantem Idalio vertice durus aper:
illis formosum iacuisse paludibus, illuc
diceris effusa tu Venus isse coma.
sed frustra mutos revocabis, Cynthia, manes:
nam mea quid poterunt ossa minuta loqui?

13 c.

Ja, om i vaggan ändock jag som späd fått lykta min lefnads
dagar! Om en af de tre systrarna så det bestämt!
Hvarför förlänga ett lif, hvar stund osäkert, som detta?
Måste som Nestor man tre åldrar ha sett för att dö?
Hade en gallisk krigare blott uppå Ilions vallar
satt för den åldriges trögt krälande dagar en gräns!
Ej sin Antilochus då han behöft se jordas och ej så
klaga: 'har icke jag nog väntat? Hvi dröjer du, död?'
Visst skall, älskade, dock du ibland väl gråta min bortgång:
helig är plikten att kär hålla den man, som man mist.
Hon det betygar, som förr på Idalii berg sin Adonis
fann uti snöhvit höft sårad af rasande galt.
Där låg pilten vid vattnen så skön, dit drog du, förtäljs det,
sorgsen med upplöst hår, kärleksgudinna, åstad.
Ack, men hvad båtar det, Cynthia, då att du kallar mig åter?
Tala förmår jag ju ej, när jag till aska är bränd.

XIV.

Non ita Dardanio gavisus Atrida triumphost,
cum caderent magnae Laomedontis opes,
nec sic errore exacto laetatus Ulixes,
cum tetigit carae litora Dulichiae,
nec sic Electra, salvum cum adspexit Oresten,
cuius falsa tenens fleverat ossa soror,
nec sic incolumem Minois Thesea vidit,
Daedalium lino cum duce rexit iter,
quanta ego praeterita collegi gaudia nocte:
inmortalis ero, si altera talis erit.
at dum demissis supplex cervicibus ibam,
dicebar sicco vilior esse lacu.
nec mihi iam fastus opponere quaerit iniquos,
nec mihi ploranti lenta sedere potest.
atque utinam non tam sero mihi nota fuisset
condicio! cineri nunc medicina datur.
ante pedes caecis lucebat semita nobis:
scilicet insano nemo in amore videt.
hoc sensi prodesse magis: contemnite, amantes:
sic hodie veniet, siqua negavit heri.
pulsabant alii frustra dominamque vocabant:
mecum habuit positum lenta puella caput.
haec mihi devictis potior victoria Parthis,
haec spolia, haec reges, haec mihi currus erunt.
magna ego dona tua figam, Cytherea, columna,
taleque sub nostro nomine carmen erit,
'has pono ante tuas tibi, diva, Propertius aedes
exuvias, tota nocte receptus amans'.
nunc ad te, mea lux, veniet mea litore navis
servata? an mediis sidat onusta vadis?
quod si forte aliqua nobis mutabere culpa,
vestibulum iaceam mortuus ante tuum.

14.

Ej så glad sin dardaner-triumf njöt sonen af Atreus,
när han Laomedons borg jämnat med jorden en gång,
så vid sin irrfärds slut ej jublade fordom Ulixes,
när sitt Dulichias högt älskade strand han besteg,
ej, då sin broder hon såg lifs lefvande nalkas, Electra,
sen öfver stoftet hon nyss gråtit, som sagts vara hans,
så ej greps Ariadne af fröjd, när hon skådade Theseus
lyckligt af ledande tråd räddad ur lömsk labyrint,
som jag af sällhet fylls, när på senaste natten jag tänker:
skänks mig en sådan på nytt, salig jag blir som en gud.
Förr, då med lutande rygg jag om gunst blygt bedjande gick här,
hånligt jag vardt vid en brunn liknad, som vatten ej ger.
Numer söker hon ej den förnämt likgiltiga spela,
sitter ej längre och ler lojt åt sin älskares kval.
O att i tid jag förstått hvad behof här gjordes! För sent då
skulle åt dödsdömd man räddande drycken ej räckts.
Vägen ju låg där så klar, om jag blott haft ögon att se med;
ack, men af kärlekens makt dårad är människan blind.
Hör nu medlet: förakt mot förakt sätt stolt, när du älskar,
och den i dag dig försmår kommer i morgon och ber.
Andra där klappade på och vid namn henne ropte förgäfves:
ostördt smög hon till mitt hufvud sitt hufvud ändå.
Se, den segern förmer än att partherna kufva mig tyckes:
konungar, byte, triumf aktar jag ringa mot den.
Skönt din tempelkolonn vill, Venus, med skänker jag smycka,
därtill gifvarens namn foga och följande vers:
'dessa troféer till tack för en hel natts kärliga fröjder
har, o gudinna, på din boning Propertius fäst'. —
Skall nu lyckligt hos dig i sin hamn inlöpa min farkost,
älskade? Skall han förtyngd stranda på hotande skär?
Vet: om du bryter med mig och dig trolös tyr till en annan,
skall vid din tröskel du ock finna din sångare död.

XV.

O me felicem! o nox mihi candida! et o tu
lectule deliciis facte beate meis!
quam multa adposita narramus verba lucerna,
quantaque sublato lumine rixa fuit!
nam modo nudatis mecum est luctata papillis,
interdum tunica duxit operta moram.
illa meos somno lapsos patefecit ocellos
ore suo, et dixit 'sicine, lente, iaces?'
quam vario amplexu mutamus bracchia! quantum
oscula sunt labris nostra morata tuis!
non iuvat in caeco Venerem corrumpere motu:
si nescis, oculi sunt in amore duces.
ipse Paris nuda fertur periisse Lacaena,
cum Menelaeo surgeret e thalamo:
nudus et Endymion Phoebi cepisse sororem
dicitur et nudae concubuisse deae.
quod si pertendens animo vestita cubaris,
scissa veste meas experiere manus:
quin etiam, si me ulterius provexerit ira,
ostendes matri bracchia laesa tuae.
necdum inclinatae prohibent te ludere mammae:
viderit haec, siquam iam peperisse pudet.
dum nos fata sinunt, oculos satiemus amore:
nox tibi longa venit, nec reditura dies.
atque utinam haerentes sic nos vincire catena
velles, ut numquam solveret ulla dies!
exemplo iunctae tibi sint in amore columbae,
masculus et totum femina coniugium.
errat qui finem vesani quaerit amoris:
verus amor nullum novit habere modum.
terra prius falso partu deludet arantes,
et citius nigros Sol agitabit equos

15.

O jag lycklige! O hänförande natt! Och du sälla
bädd, som i natten med mig njutit af lekarnes lust!
Huru vi smekord först med hvarann utbytte vid lampans
skimmer och, sedan vi släckt ljuset, hvad tjusande strid!
Än hon med blottade bröst käckt kämpande mötte mitt anfall,
än i sin tunica höljd tiggde hon fred för en stund.
Själf, då i dvala jag sjönk, mina ögon med kyssar hon kärligt
uppslät, sägande: 'ah, stackare, redan förbi?'
Huru med älskande armar vi ömt omslingra hvarandra!
Huru jag tryckte min mun girigt och länge till din!
Hvarför vår älskogs lycka likväl blindt famlande minska?
Ögat är kärliga värfs ledare: vet du ej det?
Helena tände ju själf, så berättas det, glöden hos Paris,
när sin spartanske gemåls läger hon naken förlät;
naken Endymion låg, då Diana han dårade, sägs det,
och åt sin älskare gaf naken gudinnan sig hän.
Men om med envist trots du så här blir liggande påklädd,
skyll dig då själf, om din dräkt vredgad jag sliter itu.
Kanske i lidelsens yra jag ock än värre förgår mig,
kanske din mor på din arm skvallrande märken får se.
Än af förvissnade bröst ej manas du leken att lykta:
hit den skåde, som blygs öfver att barn hon har födt!
Ögonen låt oss, då än det oss fritt står, mätta med vällust:
natten, som stundar, är lång; dag det ej varder på nytt.
O att du ville med dig så kedja mig innerligt samman,
ljufva, att aldrig en dag komme, som löste mitt band.
Tag dig till mönster, jag ber, dufparet, som vårdar sin kärleks
lycka, i troget förbund maka med make förent.
Den är en dåre, som tror, att en eld kan slockna som denna:
sann hängifvenhet vet ände ej af eller gräns.
Förr skall odlaren korn uppskära, där hvete han sådde,
solen med nattsvart spann färdas i rymderna fram,

fluminaque ad caput incipient revocare liquores
aridus et sicco gurgite piscis erit,
quam possim nostros alio transferre calores:
huius ero vivus, mortuus huius ero.
quod mihi si secum tales concedere noctes
illa velit, vitae longus et annus erit:
si dabit haec multas, fiam inmortalis in illis.
nocte una quivis vel deus esse potest.
qualem si cuncti cuperent decurrere vitam
et pressi multo membra iacere mero,
non ferrum crudele neque esset bellica navis,
nec nostra Actiacum verteret ossa mare,
nec totiens propriis circum oppugnata triumphis
lassa foret crines solvere Roma suos.
haec certe merito poterunt laudare minores:
laeserunt nullos pocula nostra deos.
tu modo, dum lucet, fructum ne desere vitae:
omnia si dederis oscula, pauca dabis.
ac veluti folia arentes liquere corollas,
quae passim calathis strata natare vides,
sic nobis, qui nunc magnum spiramus amantes,
forsitan includet crastina fata dies.

floden med omvändt lopp förr flyta tillbaka till källan,
förr torr fena en fisk löga i vågor af sand,
än min brinnande dyrkan en dag jag ägna en annan:
hennes i lifvet jag blir, hennes jag blir i min död.
Dock, om min tjuserska så hänförande nätter som denna
unnar mig, varder mig ock länge att lefva beskärdt;
aktar hon många mig värd, odödlig för visso jag varder.
Redan en enda förmår göra en mänska till gud.
Ville allenast enhvar så lefva sitt lif och af Libers
ymniga håfvor beskänkt söka på kudden sin ro,
grufliga svärd ej då, ej krigsskepp gåfves det, inga
landsmäns stympade lik vrokes af Actii våg,
och ett af borgerligt krigs osälla triumfer förkrossadt
Roma behöfde ej då slita så ofta sitt hår.
Det skall en framtid dock till beröm oss räkna med rätta:
våra pokaler ha ej någon af gudarne kränkt.
Njut, ack, älskade, njut af ditt lif! Snart skymmer dess afton.
Kyssarne blifva, om än alla du ger mig, för få.
Och som ur vissnande krans nedfallna de ligga, till spillo
gifna, de blad, som du ser simma i bägarne här,
så, fast högt våra bröst nu svalla af jublande lycka,
kanske i morgon vår lott död och förgängelse är.

XVI.

Praetor ab Illyricis venit modo, Cynthia, terris,
maxima praeda tibi, maxima cura mihi.
non potuit saxo vitam posuisse Cerauno?
ah Neptune, tibi qualia dona darem!
nunc sine me plena fiunt convivia mensa,
nunc sine me tota ianua nocte patet.
quare, si sapis, oblatas ne desere messes,
et stolidum pleno vellere carpe pecus:
deinde, ubi consumpto restabit munere pauper,
dic alias iterum naviget Illyrias.
Cynthia non sequitur fasces nec curat honores:
semper amatorum ponderat una sinus.
at tu nunc nostro, Venus, o succurre dolori,
rumpat ut adsiduis membra libidinibus.
ergo muneribus quivis mercatur amorem?
Iuppiter, indigna merce puella perit.
semper in Oceanum mittit me quaerere gemmas,
et iubet ex ipsa tollere dona Tyro.
atque utinam Romae nemo esset dives et ipse
straminea posset dux habitare casa!
numquam venales essent ad munus amicae
atque una fieret cana puella domo.
non quia septenas noctes seiuncta cubaris,
candida tam foedo bracchia fusa viro,
non quia peccaris (testor te), sed quia vulgo
formosis levitas semper amica fuit.
barbarus excussis agitat vestigia lumbis
et subito felix nunc mea regna tenet.
adspice quid donis Eriphyla invenit amaris,
arserit et quantis nupta Creusa malis.
nullane sedabit nostros iniuria fletus?
an dolor hic vitiis nescit abesse tuis?

16.

Hem från Illyriens land nyss, Cynthia, kommit din praetor,
dig kärt byte, men mig källa till bittraste kval.
Att på Ceraunii skär han sitt lif dock låtit! Hvad härligt
offer jag skulle till tack bringat åt vågornas gud!
Nu är jag glömd: hvar natt för den där nu dörren du öppnar,
yppiga fester du nu firar, och mig har du glömt.
Ja, inbärga du klokt den skörd, som dig bjuds i så rikt mått,
fåret det dumma du flinkt klippe, när ullen är tjock.
När sen slut på hans håfvor det blir och du ser honom tomhänd,
bjud honom söka på nytt andra illyriska land.
Samhällsställning och rang ej Cynthia ser på: för henne
tyngden af älskarens börs gäller för mera än allt.
Venus, förbarma dig du! Se dock, hur af kval jag förtäres!
Låt honom hejdlös lust gälda, förlamad och lytt!
Hvilken som helst alltså, som har guld, kan köpa sig kärlek?
Gudar, att lumpnaste lön bringar min flicka på fall!
Städs hon till Indiens haf vill sända mig pärlor att söka,
skänker hon bjuder mig städs hämta från tyrernas land.
Ack att en rik det i Rom ej funnes! Att hydda med halmtak
kunde för härskaren själf tjäna som värdigt palats!
Aldrig för snöda presenter till reds då stode en flicka:
troget enhvar hos sin vän dröjde till lefnadens kväll.
Ej för att nätterna sju från mig nu skild du har tillbragt
och till din bländande barm slutit den vidrige där,
ej för ett snedsprångs skull, ack, Cynthia, nej, men jag sörjer
öfver att se hvar skön kvinna så flyktig och falsk.
Fjäskande kommer en lurk som den där, ländbruten af otukt,
och i mitt rike med ens häfver sig upp som monark.
Minns, hur af bitter present i fördärf blott drogs Eriphyle,
hur i sin bruddräkts prakt ömkligt Creusa förbrann.
Skall, hur skymfad jag blir, jag ändock ej sluta att sörja?
Måste med tårar jag städs tänka, du falska, på dig?

tot iam abiere dies cum me nec cura theatri
nec tetigit campi nec mea musa iuvat.
at pudeat certe, pudeat; nisi forte, quod aiunt,
turpis amor surdis auribus esse solet.
cerne ducem, modo qui fremitu conplevit inani
Actia damnatis aequora militibus.
hunc infamis amor versis dare terga carinis
iussit et extremo quaerere in orbe fugam.
Caesaris haec virtus et gloria Caesaris haec est:
illa qua vicit condidit arma manu.
sed quascumque tibi vestes, quoscumque smaragdos
quosve dedit flavo lumine chrysolithos,
haec videam rapidas in vanum ferre procellas,
quae tibi terra, velim, quae tibi fiat aqua.
non semper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter et surda neglegit aure preces.
vidistis toto sonitus percurrere caelo,
fulminaque aetheria desiluisse domo.
non haec Pleiades faciunt neque aquosus Orion,
nec sic de nihilo fulminis ira cadit:
periuras tunc ille solet punire puellas,
deceptus quoniam flevit et ipse deus.
quare ne tibi sit tanti Sidonia vestis,
ut timeas quotiens nubilus auster erit.

Solhvarf många förgått, sen jag lust för teater och Marsfält
kände, och sedan jag fröjd fann i mitt sångareväarf.
Blygas du borde likvisst. Men på dig ordspråket besannas:
neslig begärelse gör mänskan för varningar döf.
Se härförarn, som nyss med sitt krigslarm Actii hafsvik
fåfängt fyllde, med män, vigda till död och fördärf.
Skamlig begärelse dref den dåren att fly med sin flotta
och sig en fristad fegt söka på främmande kust.
Detta är Caesars förtjänst, det är Caesars ovanskliga ära,
att med sin segrande hand freden han gaf åt en värld.
Men hvar dräkt, hvar kostlig smaragd, som du fått af din praetor,
hvar chrysolith, som i glans täflar med guld, han dig gaf,
må jag få se af en stormil snabbt bortföras i rymden,
må den till stoft i din hand varda och vatten, jag ber.
Städs ej Juppiter blid blott ler åt de älskandes eder,
ej städs sluter han till örat för böner om hämnd.
Säkert I märkt, hur på himmelens hvalf framrullade dundret,
blixtarne säkert I sett skjuta ur skyarna ned.
Ej Pleiaderna slikt anstifta och stormig Orion:
målmedveten sin väg blixten i vrede sig skär.
Flickor, som brutit sin ed, då plägar den högste bestraffa:
själf, fast gud, har han måst gråta besviken som jag.
Skatta fördenskull ej så högt den sidoniska purpurn,
att ej skåda du kan mörknande molnen med lugn.

XVII.

Mentiri noctem, promissis ducere amantem,
hoc erit infectas sanguine habere manus.
horum ego sum vates, quotiens desertus amaras
explevi noctes fractus utroque toro.
vel tu Tantalea moveare ad flumina sorte,
ut liquor arenti fallat ab ore sitim,
vel tu Sisyphios licet admirere labores,
difficile ut toto monte volutet onus:
durius in terris nihil est quod vivat amante,
nec, modo si sapias, quod minus esse velis.
quem modo felicem invidia admirante ferebant,
nunc decimo admittor vix ego quoque die.
nunc iacere e duro corpus iuvat, inpia, saxo,
sumere et in nostras trita venena manus.
nec licet in triviis sicca requiescere luna,
aut per rimosas mittere verba fores.
quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo.
tum flebit cum in me senserit esse fidem.

17.

Natt utfästa och sen grymt gäcka sin älskares längtan
är att med människoblod syndigt befläcka sin hand.
Så pass sia jag kan, hvar gång som i natten besviken
hit jag förkrossad och dit vältra mig måst i min bädd
Känn medlidande du, när du ser, hur af flyende bölja
Tantali törstande mun gäckas i sjön, där han står;
häpen vid synen dig känn af en Sisyphi möda, där uppför
svindlande branter han tungt vältrar sitt väldiga block:
så svårt ingen det har på vår jord som en älskare. Intet
önskade, vore du klok, mindre du vara än det.
Mig, som med afund säll nyss nämnde ett undrande Roma,
tager hon nu knappt tre gånger i månaden mot.
Utför en klipphäll hård nu vill jag, du grymma, mig kasta.
Red mig ett gift: i min hand vill jag det taga med fröjd.
Hvila i fryskall natt ej ens mig förunnas på gatan,
icke vid dörren jag får hviska i springan ett ord.
Men fast illa är ställdt, vill ej jag med tjuserskan bryta.
Trogen mig finna och så röras omsider hon skall.

XVIII.

Adsiduae multis odium peperere querellae:
frangitur in tacito femina saepe viro.
siquid vidisti, semper vidisse negato:
aut siquid doluit forte, dolere nega.
quid mea si canis aetas candesceret annis,
et faceret scissas languida ruga genas?
at non Tithoni spernens Aurora senectam
desertum eoa passa iacere domost.
illum saepe suis decedens fovit in ulnis,
quam prius adiunctos sedula lavit equos.
illum ad vicinos cum amplexa quiesceret Indos,
maturos iterum est questa redire dies.
illa deos currum conscendens dixit iniquos,
invitum et terris praestitit officium;
cui maiora senis Tithoni gaudia vivi
quam gravis amisso Memnone luctus erat.
cum sene non puduit talem dormire puellam
et canae totiens oscula ferre comae:
at tu etiam iuvenem odisti me, perfida, sum sis
ipsa anus haud longa curva futura die.
quin ego deminuo curam, quod saepe Cupido
huic malus esse solet cui bonus ante fuit.

18.

Afskydd mången sig gjort med att oupphörligen klaga:
ofta med tystnad en man brutit sin älskades trots.
Såsom om intet du märkt, så ställ dig, om något du märkte;
känns det dig bittert ibland, låtsa, som kändes det ej.
Tänk, om med hufvudet hvitt i mitt lifs midvinter jag stode,
om vanställande veck fårade kindernas par.
Ej ringaktade dock Aurora den gamle Tithonus,
lät honom ej sitt palats ensam i östern bebo.
Gång hon på gång till sitt bröst ömt åldringen tryckte till afsked,
innan hon selade på spannet och hurtigt det tvog.
Och när hon delte hans bädd långt borta vid Indiens vatten,
ofta att dagen så snart åter var inne hon grät.
Gudarnes lag, då sin vagn hon besteg, obillig hon nämnde,
knotande högt hon sin plikt fyllde mot människors barn.
Glädjen att äga vid lif sin Tithonus för henne ju mer än
uppvog sorgen att kär Memnon så tidigt hon mist.
Utan att blygas på åldringens arm sof fager gudinna,
höljde hans hvitnade hår kärligt med kyssar i mängd.
Du, trolösa, mig flyr, fast ung jag ju är och du själf skall
ses som en gumma en dag vandra med lutande rygg.
Bort dock, bittra bekymmer. Jag vet: ej sällan Cupido
vändt sig i vrede mot den, hvilken han gynnat förut.

XVIII b.

Nunc etiam infectos demens imitare Britannos,
ludis et externo tincta nitore caput?
ut natura dedit, sic omnis recta figurast:
turpis Romano Belgicus ore color.
illi sub terris fiant mala multa puellae,
quae mentita suas vertit inepta comas!
de me, mi certe poteris formosa videri:
mi formosa satis, si modo saepe venis.
an si caeruleo quaedam sua tempora fuco
tinxerit, idcirco caerula forma bonast?
cum tibi nec frater nec sit tibi filius ullus,
frater ego et tibi sim filius unus ego.
ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,
nec nimis ornata fronte sedere velis.
credam ego narranti (noli committere) famae:
et terram rumor transilit et maria.

18 b.

Är du förryckt? Skall nu du som britterna måla dig också
och kokettera med hår dränkt i barbarisk kulör?
Vackert är allting blott just så, som det blef af naturen:
belgiers hårfärg ej passar för döttrar af Rom.
Nej, må i skuggornas värld svårt straff den flicka få lida,
hvilken med ljugande konst dårligt sitt hufvud förställt!
Säkrare medel det ges, vill, älskade, mig du behaga:
mig du behagar, om blott ofta jag äga dig får.
Faller en kvinna det in att i blåelse doppa sitt änne,
blir gridelin chevelyr vacker att skåda för det?
Ej någon broder du har eller son; mig därför du låte
ensam vara i brors ställe för dig och i sons.
Dock, låt själfva din bädd alltjämt dig en väktare vara,
låt dig med panna för djärft pyntad af ingen bli sedd.
Hör jag ett ord, jag det tror. Låt därhän icke det komma.
Lätt öfver landet ett ord löper och lätt öfver haf.

XIX.

Etsi me invito discedis, Cynthia, Roma,
laetor quod sine me devia rura coles.
nullus erit castis iuvenis corruptor in agris,
qui te blanditiis non sinat esse probam.
nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras
nec tibi clamatae somnus amarus erit.
sola eris et solos spectabis, Cynthia, montes
et pecus et fines pauperis agricolae.
illic te nulli poterunt corrumpere ludi
fanaque peccatis plurima causa tuis.
illic adsidue tauros spectabis arantes
et vitem docta ponere falce comas,
atque ibi rara feres inculto tura sacello,
haedus ubi agrestes corruet ante focos,
protinus et nuda choreas imitabere sura,
omnia ab externo sint modo tuta viro.
ipse ego venabor. iam nunc me sacra Dianae
suscipere et Veneri ponere vota iuvat.
incipiam captare feras et reddere pinu
cornua et audaces ipse monere canes;
non tamen ut vastos ausim temptare leones
aut celer agrestes comminus ire sues:
haec igitur mihi sit lepores audacia molles
excipere et stricto figere avem calamo,
qua formosa suo Clitumnus flumina luco
integit et niveos abluit unda boves.
tu quotiens aliquid conabere, vita, memento
venturum paucis me tibi luciferis.
sic me nec solae poterunt avertere silvae
nec vaga muscosis flumina fusa iugis,
quin ego in adsidua motem tua nomina lingua
absenti nemo ne nocuisse velit.

19.

Fast ogärna jag ser, att du Rom nu, Cynthia, lämnar,
glad jag på landet dig gömd vet, då du icke är här.
Landet är kyskhets hem: där ingen förförare finns, som
söker med smicker och smek bringa min flicka på fall.
Kifvande ynglingahop skall där ej storma ditt fönster,
ej nattsvärmares rop störa dig skall i din sömn.
Ensam, kära, du blir: blott ödsliga berg och en fattig
landtmans gärden du skall skåda och betande djur.
Där jag teatrar och tempelbesök ej frukta behöfver,
hvilka i staden din dygd sätta så ofta på prof.
Där skall skåda du få vid sin plog städs stretande oxar,
och hur behändigt med knif yfviga rankan beskärs,
där du i enkelt kapell skall sparsam rökelse bringa,
när vid dess landtliga härd faller som offer ett kid,
högtuppskörtad du sen skall gå som de andra i dansen,
blott för en främmande mans blickar du känner dig trygg.
Själf jag på jakt mig beger. Ren fylls jag af lust att Diana
ägna min dyrkan och fromt gälda åt Venus min skuld.
Hjortfångst idka jag vill och vid pinien horn som troféer
fästa och mana till språng modiga hundarne själf.
Rysliga lejon förstås ej djärfs jag att reta, och vig nog
är jag ju ej att i strid möta en rasande galt.
Vare mig djärfhet nog att beskedliga harar i nätet
fånga och fågeln i flykt fälla med hvinande pil,
där med sin heliga lund skönt speglande flöden Clitumnus
skuggar och snöhvit hjord lögas i böljornas bad.
Hyser på svek du en tanke, min skatt, så besinna, att många
solhvarf ej det behöfs, förrn jag är framme hos dig.
Ej skall folktom skog, ej sorlande bäck, där ur mossig
klyfta han slingrar sig ned, draga min tanke från dig.
Nej, på min tunga jag städs vill bära ditt namn, för att ingen
må dig med trolldom men vålla, då ej jag är när.

XX.

Quid fles abducta gravius Briseide? quid fles
anxia captiva tristius Andromacha?
quidve mea de fraude deos, insana, fatigas?
quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
non tam nocturna volucris funesta querella
Attica Cecropiis obstrepit in foliis,
nec tantum Niobae bis sex ad busta superbae
sollicito lacrimae defluit a Sipylo.
me licet aeratis adstringant bracchia nodis,
sint mea vel Danaes condita membra domo,
in te ego et aeratas rumpam, mea vita, catenas,
ferratam Danaes transiliamque domum.
de te quodcumque ad surdas mihi dicitur aures:
tu modo ne dubita de gravitate mea.
ossa tibi iuro per matris et ossa parentis
(si fallo, cinis heu sit mihi uterque gravis!)
me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras:
ambos una fides auferet, una dies.
quod si nec nomen nec me tua forma teneret,
posset servitium mite tenere tuum.
septima iam plenae deducitur orbita lunae,
cum de me et de te compita nulla tacent:
interea nobis non numquam ianua mollis,
non numquam lecti copia facta tui.
nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis:
quidquid eram, hoc animi gratia magna tui.
cum te tam multi peterent, tu me una petisti:
possum ego naturae non meminisse tuae?
tum me vel tragicae vexetis erinyes, et me
inferno damnes, Aeace, iudicio,
atque inter Tityi volucres mea poena vagetur,
tumque ego Sisyphio saxa labore geram.

20.

Hvarför jämra dig, säg, som en gång bortröfvad Briseis?
Hvarför Andromache likt gråta, då fånge hon vardt?
Hvarför till gudarne så om mitt svek vildt skria? Och hvarför
klaga, att icke mitt ord mera än vinden är värdt?
Vingade sörjerskan så ej hörs i cecropiska lunder
bittert sin klagande röst höja, då natten är när,
ej stolt Niobe så från suckande Sipylus sänder
tårarnes svall, sen hon mist barnen, de älskade tolf.
Hölle mig fastsmidd än vid en häll handbojor af koppar,
blefve i Danaes torn spärrad som fånge jag in,
länkarne, gällde det dig, högtälskade, slete jag sönder,
bröte ur Danaes väl pansrade torn mig en väg.
Döft är mitt öra för allt hvad om dig stadsskvallret förtäljer:
ack att du ville så visst lita, du dyra, på mig!
O, vid min mors och min fars ömt dyrkade maner jag svär dig:
(drabbe mig, svärjer jag falskt, bägges förbannelse tung!)
din skall städs jag förbli, tills döden mitt öga igenlyckt:
dagen, som löser vårt band, löser från lifvet oss ock.
Hölles jag ej af ditt namn och din fägring fången, du höga,
skulle din godhet dock hålla mig kvar som din slaf.
Redan sitt kretslopp fyllt sju gånger den skiftande Luna,
sen man begynte om oss tala på gator och torg:
mildt har din dörr mig bemött sen dess ej sällan, och bäddens
fröjder jag njuta har fått icke så sällan med dig.
Aldrig en endaste natt jag med guld dock köpt och med gåfvor:
din tillgifvenhet blott har jag att tacka för allt.
Många dig sökte, men du mig, Cynthia, sökte allena:
skulle ett hjärta jag väl kunna förgäta som ditt?
Må som Orestes jag då af erinyer jagas och du mig,
Aeacus, straffa, som strängt dömer i skuggornas land,
bide mig Tityi lott och en gam jämväl för min lefver,
må jag ett stenblock tungt vältra som Sisyphus då.

nec tu supplicibus me sis venerata tabellis:
ultima talis erit quae mea prima fides.
hoc mihi perpetuo ius est, quod solus amator
nec cito desisto nec temere incipio.

Dig ej, älskade, höfs att till mig bönfallande skrifva:
din jag till slutet förblir, som jag från början det var.
Se, den lagen för mig städs gäller, att aldrig som andra
knyta förhastadt och lätt slita ett kärlekens band.

XXI.

Ah quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
tantum illi Pantho ne sit amica Venus!
sed tibi iam videor Dodona verior augur?
uxorem ille tuus pulcher amator habet.
tot noctes periere. nihil pudet? adspice, cantat
liber: tu nimium credula sola iaces.
et nunc inter eos tu sermo es: te ille superbus
dicit se invito saepe fuisse domi.
dispeream, si quicquam aliud quam gloria de te
quaeritur: has laudes ille maritus habet.
Colchida sic hospes quondam decepit Iason:
eiecta est, tenuit namque Creusa domum.
sic a Dulichio iuvene est elusa Calypso:
vidit amatorem pandere vela suum.
ah nimium faciles aurem praebere puellae,
discite desertae non temere esse bonae.
hinc quoque qui restat? iam pridem quaeritur alter.
experta in primo, stulta, cavere potes.
nos quocumque loco, nos omni tempore tecum
sive aegra pariter sive valente sumus.

21.

Varde, så visst hvad om mig allt Panthus har skrifvit är osant,
Cyprias gunst alltjämt denne din Panthus förment!
Men om min siareblicks osvikliga skärpa du döme:
är han ej gift, min så högt prisade, sköne rival?
Ligga och vänta! Att icke du blygs! Lättrogen du spiller
ensam nätterna bort, medan han jublar, den där.
Dig nu tala de om, och föraktfullt vet han berätta,
huru du inställsamt trugat dig på honom jämt.
Med sin triumf öfver dig, tro mig, vill blott han briljera
och med sin tjusartalang skryta, sen väl han är gift.
Så af Iason försmådd vardt förr gästvänlig Medea:
vika hon fick, ty sitt hus styrde Creusa med kraft.
Så af Dulichias drott jämväl vardt gäckad Calypso:
älskaren såg hon till flykt dukarne spänna en dag.
Ack att ert öra så lätt hvar lismare, flickor, I lånen!
Lären, besvikna, att ej slösa er gunst på enhvar.
Hur är hon nu på sin vakt? Ren jagar hon efter en annan.
Klok af ditt förra försök kunde du ta dig i akt.
Mig öfverallt, mig städs, mig skall, när af hälsa du strålar,
mig du, på sjukbädd sträckt, finna densamme som förr.

XXII.

Scis here mi multas pariter placuisse puellas:
scis mihi, Demophoon, multa venire mala.
nulla meis frustra lustrantur compita plantis.
o nimis exitio nata theatra meo!
sive aliquis molli diducit candida gestu
bracchia seu varios incinit ore modos:
interea nostri quaerunt sibi vulnus ocelli,
candida non tecto pectore siqua sedet,
sive vagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio vertice gemma tenet.
quae si forte aliquid vultu mihi dura negarat,
frigida de tota fronte cadebat aqua.
quaeris, Demophoon, cur sim tam mollis in omnes.
quod quaeris, 'quare' non habet ullus amor.
cur aliquis sacris laniat sua bracchia cultris
et Phrygis insanos caeditur ad numeros?
uni cuique dedit vitium natura creato:
mi fortuna aliquid semper amare dedit.
me licet et Thamyrae cantoris fata sequantur,
numquam ad formosas, invide, caecus ero.
sed tibi si exiles videor tenuatus in artus,
falleris: haud umquam est culta labore Venus.
percontere licet: saepe est experta puella
officium tota nocte valere meum.
Iuppiter Alcmenae geminas requieverat arctos,
et caelum noctu bis sine rege fuit:
nec tamen idcirco languens ad fulmina venit.
nullus amor vires eripit ipse suas.
quid? cum e conplexu Briseidos iret Achilles,
num fugere minus Thessala tela Phryges?
quid? ferus Andromachae lecto cum surgeret Hector,
bella Mycenaeae non timuere rates?

22.

Vet du, att flickor i mängd mig i går samtidigt förtjuste,
vet du, att kval mig i mängd vänta, Demophoon, ock.
Aldrig på allfarväg en spatsertur gör jag förgäfves.
Ack, I teatrar, fördärf hafven I städse mig bragt!
Medan med åtbörd mjuk mimspelerskan sträcker de hvita
armarne ut och i sång tolkar sin smärta och fröjd,
sväfvar min blick bland de sköna omkring nytt kval mig att skaffa,
om där med ohöljd barm sitter en fager gestalt
eller med panna så ren kringsvallad af lockar, på hjässan
fästa med pärleagraff, hämtad ur Indiens haf.
Tycks det mig då, att ett nej i den stoltas ögon jag läser,
höljes af iskall svett hela min panna med ens.
Hvarför i alla jag så mig förälskar, Demophoon, spör du:
tror du, en älskare den frågan besvara förmår?
Cybele-dyrkaren ses med sin knif styggt sarga sig: hvarför?
Hvarför vid phrygisk musik stympar den dåren sig själf?
Hvar sitt lyte vi fått i vår födelsestund af naturen:
mig gaf ödet att jämt brinna af ömma begär.
Afundsjuke, var viss, att om mig det som Thamyras ginge,
blind för en kvinnas behag blefve jag aldrig ändock.
Men då du finner mig svårt medtagen och mager och maktlös,
tager du fel: för en lek aktar jag Cyprias tjänst.
Fråga dig för, om du vill, bland flickorna: ofta de rönte,
huru mitt värf jag med kraft natten igenom bedref.
Två Karlvagnar å rad kvarglömde sig Zeus hos Alcmene,
och två gånger sin kung saknade nattlig olymp;
trött ej vände han dock från henne till blixtarne åter.
Ej på sin styrka och kraft kärleken själf sig bestjäl.
När ur Briseis' famn haemoniske hjälten till strids gick,
spred väl i phrygernas led mindre förfäran hans lans?
Och när Andromaches läger förlät den förskräcklige Hector,
grep ej bäfvan enhvar då vid achaeernas skepp?

ille vel hic classes poterat vel perdere muros.
hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
adspice uti caelo modo sol modo luna ministret:
sic etiam nobis una puella parumst.
altera me cupidis teneat foveatque lacertis,
altera siquando non sinit esse locum,
aut si forte irata meo sit facta ministro,
ut sciat esse aliam quae velit esse mea.
nam melius duo defendunt retinacula navim,
tutius et geminos anxia mater alit.

Murar den ene förstod, skeppsflottor att härja den andre.
Här en Achilles jag är, här är en Hector jag själf.
Se, hur på fästet sin tjänst än sol, än måne förrättar:
så, må du veta, är en flicka för litet för mig.
Mig görs tvenne behof. Blir plats af den ena mig vägrad,
ömt vid sin kärliga barm värme den andra mig då.
Vete den flicka, som vred affärdar mitt bud, att en annan
alltid jag har, som ett ja villigt mig ger på min bön.
Säkrare ligger med ankaren två utstuckna ett fartyg,
och vid sitt bröst mer trygg tvillingar när ju en mor.

XXII b.

Aut, si es dura, nega: sin es non dura, venito.
quid iuvat in nullo ponere verba loco?
hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
speranti subito siqua venire negat.
quanta illum toto versant suspiria lecto,
cum recipi, quem non noverit illa, putat,
et rursus puerum quaerendo audita fatigat,
quem, quae scire timet, quaerere plura iubet.
. . . .

22 b.

Är du för stolt, säg nej! Är ej du för stolt, må du komma!
Hvarför lofva, om ej mening du har med ditt ord?
Just när man längtar som mest, att med ens då svikas af flickan,
o, för en älskare den smärtan af smärtor är värst!
Hur än hit, än dit i sin bädd han sig suckande vältrar,
när för en man, som hon ej känner, han tror sig försmådd!
Åter och återigen han sin slaf utfrågar och, fast han
rädes för svaret, åstad sänder med frågor på nytt.
. . . .

XXIII.

Cui fuit indocti fugienda et semita vulgi,
ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aquast.
ingenuus quisquam alterius dat munera servo,
ut promissa suae verba ferat dominae,
et quaerit totiens 'quaenam nunc porticus illam
integit?' et 'campo quo movet illa pedes?'
deinde, ubi pertuleris, quos dicit fama, labores
Herculis, ut scribat 'muneris ecquid habes?'
cernere uti possis vultum custodis amari,
captus et inmunda saepe latere casa?
quam care semel in toto nox vertitur anno!
ah pereant, siquos ianua clausa iuvat!
contra, reiecto quae libera vadit amictu,
custodum et nullo saepta timore, placet,
cui saepe inmundo sacra conteritur via socco,
nec sinit esse moram, siquis adire velit.
differet haec numquam, nec poscet garrula quod te
adstrictus ploret saepe dedisse pater,
nec dicet 'timeo: propera iam surgere, quaeso:
infelix, hodie vir mihi rure venit'.
et quas Euphrates et quas mihi misit Orontes,
me iuerint: nolim furta pudica tori;
libertas quoniam nulli iam restat amanti.
nullus liber erit, siquis amare volet.

23.

Jag, som för lekmäns stig och för allfarväg mig för god höll,
finner i brunn, där enhvar läskar sig, nu mitt behag.
Blygs, friborne, du ej att en annans slaf med dusörer
muta att noggrant fram bära ditt bud till sin fru,
tigga och be honom: 'nämn den portik, i hvars skugga min sköna
dväljs, på hvad fält hennes fot värdigas trampa i dag?'
Blott för att sist, då du fler arbeten förrättat än sagans
Hercules, fägnas af fruns fråga: 'hvad ger du mig då?'
och få studera en tvär husväktares vresiga miner
och i en osnygg skrubb ofta få krypa ihop?
Ack, huru dyrt dock står dig en kort natts nöje om året!
Strunt i en man, som sin bön slösar på dörr, som är döf!
Nej, men en tärna, som frank uppträder med anletet ohöljdt,
utan en skrämmande vakts skrankor, se där mitt behag!
En, som med solkiga skor upp vandrar och ner Via sacra
och som till mötes dig går, när du har lust, af sig själf.
Uppskof ej hon begär, ej ber hon så sött om belopp, som
högt smulgråten, din far, jämrar sig sen att du gaf,
grufvar sig ej: 'jag är rädd! Ack, skynda dig upp, jag besvär dig!
Vet, olycklige, hem väntar min man jag i dag'.
Lustigt jag lefve med dem Euphrates mig sändt och Orontes:
dygdiga damers gemak håller jag helst mig ifrån;
då ju på frihet ej för en älskare mer är att tänka.
Ingen på en gång kan älskare vara och fri.

XXIV.

'Tu loqueris, cum sis iam noto fabula libro
et tua sit toto Cynthia lecta foro?
cui non his verbis adspergat tempora sudor?
haut pudor ingenuis, haut reticendus amor.'
quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
non ego nequitiae dicerer esse caput,
nec sic per totam infamis traducerer urbem,
urerer et quamvis, nomine verba darem.
quare ne tibi sit mirum me quaerere viles:
parcius infamant: num tibi causa levis?
et modo pavonis caudae flabella superbae
et manibus dura frigus habere pila
et cupit iratum talos me poscere eburnos
quaeque nitent sacro vilia dona via.
ah peream, si me ista movent dispendia: sed me
fallaci dominae iam pudet esse iocum.

24.

'Dylikt snack, änskönt af din bok hvar mänska dig känner
och om din Cynthia ren hela vårt forum har läst?
Hvem kan höra på slikt och sin harm kallblodigt behärska?
Fri man ej för sin glöd blyges och döljer den ej.'
Ja, om mig Cynthia blott, som du tror, huld vore och nådig,
ej jag den galnaste då nämndes i galningars svärm,
ginge här ej som en gäck utpekad af alla, och spelte
hjärtat mig äfven ett spratt, lede mitt rykte dock ej.
Undra fördenskull ej på att grändernas damer mig locka:
bäst är billigt sin skam köpa: betviflar du det?
Än parasoll hon utaf skönt skimrande påfågelsfjädrar,
än för att kyla sin hand kula begär af kristall,
elfenbenstärningar ock vred måste jag skaffa och allt hvad
skräp Via sacras basar breder till lockelse ut.
Ah, må jag dö, om de där struntstyfrarna bry mig! Men ack, jag
blygs för att längre så här gäckas af tjuserska falsk.

XXIV b.

Hoc erat in primis quod me gaudere iubebas?
tam te formosam non pudet esse levem?
una aut altera nox nondum est in amore peracta,
et dicor lecto iam gravis esse tuo.
me modo laudabas et carmina nostra legebas:
ille tuus pennas tam cito vertit amor?
contendat mecum ingenio, contendat et arte,
in primis una discat amare domo:
si libitum tibi erit, Lernaeas pugnet ad hydras,
et tibi ab hesperio mala dracone ferat,
taetra venena libens et naufragus ebibat undas,
et numquam pro te deneget esse miser
(quos utinam in nobis, vita, experiare labores):
iam tibi de timidis iste protervus erit,
qui nunc se in tumidum iactando venit honorem:
discidium vobis proximus annus erit.
at me non aetas mutabit tota Sibyllae,
non labor Alcidae, non niger ille dies.
tu mea conpones et dices 'ossa, Properti,
haec tua sunt: heu heu tu mihi certus eras.
certus eras heu heu, quamvis nec sanguine avito
nobilis et quamvis haud ita dives eras'.
nil ego non patiar: numquam me iniuria mutat:
ferre ego formosam nullum onus esse puto.
credo ego non paucos ista periisse figura,
credo ego sed multos non habuisse fidem.
parvo dilexit spatio Minoida Theseus,
Phyllida Demophoon, hospes uterque malus.
iam tibi Iasonia nota est Medea carina,
et modo servato sola relicta viro.
dura est quae multis simulatum fingit amorem,
et se plus uni siqua parare potest.

24 b.

Var det åt slikt som du bjöd att så högt mig glädja jag skulle?
Blygs du, så skön som du är, icke att vara så falsk?
Knappt en natt eller två har du låtit mig dela ditt läger,
och det förmäls, att du ren hunnit att tröttna på mig.
Nyss du berömde mig dock, reciterade högt mina sånger:
vände din kärlek så hastigt sin vinge till flykt?
Låt honom täfla med mig uti konst såväl som i snille,
främst dock lära sin tro svärja för evigt åt en:
drage han dig till behag lernaeiska hydror att dräpa,
hämte han draken till trots äpplen ur Hesperi gård,
etter och gift han med fröjd, salt våg skeppsbruten han svälje,
städse beredd att för dig lida den yttersta nöd
(ack att du ville med mig slikt prof anställa, du dyra!):
då skall snart till en mes hjälten du finna förbytt,
fast med sitt skräfvel han nu sig en skrytsam ära har vunnit:
innan ett år har förgått, ären I skilda igen.
Mig ej Hercules-prof, ej lifstid lång som Sibyllas
mäktar förändra och ej dagen, som kallar mig bort.
Du skall samla mitt stoft, du ropa: 'så bär jag då här din
aska, Propertius! Ack, trogen för visst du mig var,
trogen du var mig för visst, ack, ack, fast anor du inga
ägde och icke så rik heller af håfvor du var'.
Allt uthärda jag vill: ej oförrätt mig förändrar:
buren för dig är en tung börda mig ljuflig och lätt.
Gärna jag tror, att i glöd du har satt ej få med din fägring,
många jag dock ej tror varit att lita uppå.
Länge för Minos' barn ej Theseus brann, för sin Phyllis
länge Demophoon ej: bägge de glömde sin skuld.
Och om Medea du läst, hur hon seglade bort med Iason,
och hur af den, som hon nyss räddat, förskjuten hon blef.
Hjärtlös kvinnan mig syns, när hon kärlek hycklar för många,
när hon för flere än en älskare pynta sig kan.

noli nobilibus, noli conferre beatis:
vix venit, extremo qui legat ossa die,
ni tibi nos erimus: sed tu potius precor ut me
demissis plangas pectora nuda comis.

Ej med de adlige mig jämföre du, ej med de rike:
tror du, att någon en dag samlar din aska, om ej
jag den tjänsten dig gör? Dock snarare du må med blottadt
bröst och med upplöst hår klaga en gång vid min graf.

XXV.

Unica nata meo pulcherrima cura dolori,
excludit quoniam sors mea 'saepe veni',
ista meis fiet notissima forma libellis,
Calve tua venia, pace Catulle tua.
miles depositis annosus secubat armis,
grandaevique negant ducere aratra boves,
putris et in vacua requiescit navis arena,
et vetus in templo bellica parma vacat:
at me ab amore tuo deducet nulla senectus,
sive ego Tithonus sive ego Nestor ero.
nonne fuit satius duro servire tyranno
et gemere in tauro, saeve Perille, tuo,
Gorgonis et satius fuit obdurescere vultu,
Caucasias etiam si pateremur aves?
sed tamen obsistam. teritur rubigine mucro
ferreus et parvo saepe liquore silex:
at nullo dominae teritur sub limine amor qui
restat et inmerita sustinet aure minas
ultro contemptus rogat, et peccasse fatetur
laesus; et invitis ipse redit pedibus.
tu quoque, qui pleno fastus adsumis amore,
credule, nulla diu femina pondus habet.
an quisquam in mediis persolvit vota procellis,
cum saepe in portu fracta carina natet,
aut prius infecto deposcit praemia cursu,
septima quam metam triverit ante rota?
mendaces ludunt flatus in amore secundi.
siqua venit sero, magna ruina venit.
tu tamen interea, quamvis te diligat illa,
in tacito cohibe gaudia clausa sinu:
namque in amore suo semper sua maxima cuique
nescio quo pacto verba nocere solent.

25.

Tjuserska fager, till kval blott skapt för mitt älskande hjärta —
hoppas jag kan ju tyvärr ej på ett 'oftare kom' —,
lefva du skall i min sång som skönast af kvinnogestalter:
tillgif, Calvus, förlåt ordet, Catullus, jag ber.
Uttjänt krigare lans nedlägger och hvilar i egen
hydda, och dragare sky plogen, då gamla de bli,
murknande farkost sist plär finna på ödsliga stranden
och i ett tempel sin ro skölden, som nöttes i strid:
men ur min tjuserskas tjänst skall ingen ålder mig skilja,
vorde som Nestor jag än rik och Tithonus af år.
Bättre jag haft det som träl hos en Phalaris, tror jag, och bättre,
om i hans glödande tjur sucka som fånge jag måst,
bättre till iskall sten af Medusas hufvud förvandlad
eller för gamar till rof fjättrad vid Caucasi fjäll:
likväl ger jag mig ej. Rost tär på den hårdaste klinga,
droppens förnyade fall äfven en klippa förtär:
men vid den älskades tröskel på vakt framhärdande kärlek
täres af intet och hör hotelser tålig och mild.
Nesligt bemött blott ber han och vidgår, kränkt, att han felat,
vänder, om äfven hans fot tredskar, igen af sig själf.
Tag dig i akt du ock, som så stolt nu yfs af din lycka!
Ack, lättrogne! Sitt ord bryter en kvinna så snart.
När sågs seglarn af storm kringbrusad sitt löfte betala
(skeppsbrott ofta ju led äfven i hamnen en köl),
när kappköraren pris förr fordra, än loppet var ändadt,
innan om pelaren sju gånger han jagat sitt hjul?
Opålitlig på kärlekens haf medvinden sig visat.
Värre ett hotande fall varder, ju mer det fördröjts.
Följ mellertid mitt råd: hur högt än flickan dig älskar,
skrik ej ut det och göm stilla din fröjd för dig själf;
ty stormodiga ord just är det som pläga — jag vet ej,
hur det sig kommer — fördärf bringa i kärlek enhvar.

quamvis te persaepe vocet, semel ire memento:
invidiam quod habet, non solet esse diu.
at si saecla forent antiquis grata puellis,
essem ego quod nunc tu: tempore vincor ego.
non tamen ista meos mutabunt saecula mores:
unus quisque sua noverit ire via.
at vos qui officia in multos revocatis amores,
quantum sic cruciat lumina nostra dolor!
vidistis pleno teneram candore puellam,
vidistis fusco: ducit uterque color.
vidistis quandam Argiva prodire figura,
vidistis nostras: utraque forma rapit.
illaque plebeio vel sit sandycis amictu:
haec atque illa mali vulneris una viast;
cum satis una tuis insomnia portet ocellis,
una sit et cuivis femina multa mala.

Gör ditt besök en gång, låt sen inviterna dugga:
lycka, med afund sedd, plägar förflyktigas fort.
Vore för forntidsflickor ännu tacknämliga tider,
din plats ägde jag: nu tiden triumf dig beredt.
Ej skall tidens fördärf dock min ståndaktighet rubba:
efter sitt eget behag välje enhvar sig sin väg.
Men då I prisen som bäst att ett flertal ägna sin hyllning,
blott mångdubblade kval vållen vårt bröst I ju då.
Ungmö varsnen I, hvit som en lilja om kind och om panna,
varsnen en mörk: för en ljus brinnen I strax och en mörk.
Varsnen I en, som i växt och i gång påminner om Argos,
varsnen I våra, er glöd tändes af bägges behag.
Går hon i arbetsdräkt, går klädd hon i skimrande siden,
likaså djupt i er barm borrar sig kärlekens pil.
När en kvinna är nog all sömn från ditt öga att jaga,
tycks en enda mig ock nog för att pina enhvar.

XXVI.

Vidi te in somnis fracta, mea vita, carina
Ionio lassas ducere rore manus,
et quaecumque in me fueras mentita fateri,
nec iam umore graves tollere posse comas,
qualem purpureis agitatam fluctibus Hellen,
aurea quam molli tergore vexit ovis.
quam timui ne forte tuum mare nomen haberet
atque tua labens navita fleret aqua!
quae tum ego Neptuno, quae tum cum Castore fratri,
quaeque tibi excepi, iam dea Leucothoe!
at tu vix primas extollens gurgite palmas
saepe meum nomen iam peritura vocas.
quod si forte tuos vidisset Glaucus ocellos,
esses Ionii facta puella maris
et tibi ob invidiam Nereides increpitarent,
candida Nesaee, caerula Cymothoe.
sed tibi subsidio delphinum currere vidi,
qui, puto, Arioniam vexerat ante lyram.
iamque ego conabar summo me mittere saxo,
cum mihi discussit talia visa metus.

26.

Krossadt jag såg uti drömmen ditt skepp och hur själf du med matta
armar, min älskade, sam mellan ioniska skär.
Alla de svek du begått mot mig du bekände, men kunde
locktyngdt hufvud med nöd höja ur vågornas famn,
just som i purprade böljornas svall kringdrifvande Helle,
mjukt af sin vädur förr buren på gyllene rygg.
Huru jag räddes, att fäst vid ett haf ditt namn och din saga
skulle som hennes en dag seglaren locka till gråt!
Hur till Neptunus jag då och till Castor och Pollux och hur till
dig, Leucothoe, nu vorden gudinna, jag bad!
Dock du, mäktande knappt att din hand upplyfta ur djupet,
ropar i dödsnöd stadd åter och åter mitt namn.
Hade en Glaucus då fått se dina ögon, för visso
skulle en hafsfru ny skänkts åt Ioniens haf,
och i sin afund strax nereiderna alla dig smädat,
här en Nesaea så hvit, blåa Cymothoe där.
Men till din hjälp en delfin sågs skynda, måhända densamme,
hvilken Arion i land bar och hans lyra en gång.
Och ren var jag i färd från klippornas krön mig att störta,
då jag af ångest till sist vaknade upp ur min dröm.

XXVI b.

Nunc admirentur quod tam mihi pulcra puella
serviat et tota dicar in urbe potens.
non, si iam Gygae redeant et flumina Croesi,
dicat 'de nostro surge, poeta, toro'.
nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos:
carmina tam sancte nulla puella colit.
multum in amore fides, multum constantia prodest:
qui dare multa potest, multa et amare potest.
seu mare per longum mea cogitet ire puella,
hanc sequar, et fidos una aget aura duos.
unum litus erit sopitis unaque tecto
arbor, et ex una saepe bibemus aqua,
et tabula una duos poterit conponere amantes,
prora cubile mihi seu mihi puppis erit.
omnia perpetiar: saevus licet urgeat eurus,
velaque in incertum frigidus auster agat,
quicumque et venti miserum vexastis Ulixen
et Danaum Euboico litore mille rates,
et qui movistis duo litora, cum rudis Argus
dux erat ignoto missa columba mari.
illa meis tantum non umquam desit ocellis,
incendat navem Iuppiter ipse licet.
certe isdem nudi pariter iactabimur oris:
me licet unda ferat, te modo terra tegat.
sed non Neptunus tanto crudelis amori,
Neptunus fratri par in amore Iovi.
testis Amymone, latices cum ferret, in Argis
conpressa, et Lernae pulsa tridente palus.
nam deus amplexu votum persolvit: at illi
aurea divinas urna profudit aquas.
crudelem et Boream rapta Orithyia negavit:
hic deus et terras et maria alta domat.

26 b.

Häpna de månde väl nu, då en flicka så fager mig troget
tjänar och hela vår stad prisar mig säll som en gud.
Trädde en Gyges på nytt och en Croesus här upp med sin guldflod,
sade hon icke ändå: 'lämna mitt läger, poet'.
Läser hon sånger af mig, hon föraktar de rike — det svär hon:
aldrig en flicka som hon vördade vitter förtjänst.
Mycket i kärliga värf ståndaktighet gagnar och trohet:
äger du mycket att ge, står till så mycket din håg.
Och om min flicka har lust att till sjös långt färdas, med henne
draga jag vill: en vind för oss förenta åstad.
En strand läger oss skall, ett träd skall skydd oss bereda,
dricka vi skola ur en källa, min flicka och jag,
en däcksplanka jämväl skall oss två älskande rymma,
om jag i bakstam plats visad mig får eller stäf.
Allt uthärda jag skall: om en rasande östan i seglen
hviner, om sydstorm hvass vilse på hafvet oss för,
alla de vindar, som hårdt ansatte den arme Ulixes
och vid euboeisk kust grekernas tusende skepp,
och de som vroko de tu strandhällarne samman, då ovan
Argo på främmande haf for med sin dufva som lots.
Blir ur min åsyn blott ej hon borttagen, vår farkost
Juppiter själf med sin blixt gärna må sticka i brand.
Sida vid sida ju dock då nakna mot stranden vi drifva:
djupet behålle mitt lik, täckes af jorden du blott.
Men öfver kärlek som vår skall ej Neptunus förgrymmas:
gäller det kärliga värf, Juppiters like han är.
Minns, hur argiviska mön för en dryck helt gaf sig åt honom,
och hur hans treudds slag drabbade Lernas moras.
Sluten i tjuserskans famn inlöste han löftet: ur gyllne
kanna det vatten hon såg flöda, som guden beskärt.
Icke sin röfvare Boreas fann mer grym Orithyia:
både på land och på haf mäktig är Amor, vår gud.

crede mihi, nobis mitescet Scylla nec umquam
alternante vacans vasta Charybdis aqua,
ipsaque sidera erunt nullis obscura tenebris,
purus et Orion, purus et haedus erit.
quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita,
exitus hic nobis non inhonestus erit.

Tro mig, Scylla mot oss skall mild sig bevisa och mild sig
hisklig Charybdis med städs växlande vågorna te,
stjärnorna själfva för oss ej skola i töcken sig hölja,
klart skall bocken och klart lysa Orion jämväl.
Och om min bortgång är mig af ödet bestämd vid din sida,
hvilken berömmelse då vinner i döden jag ej!

XXVII.

Et vos incertam, mortales, funeris horam
quaeritis, et qua sit mors aditura via,
quaeritis et caelo Phoenicum inventa sereno,
quae sit stella homini commoda quaeque mala,
seu pedibus Parthos sequimur seu classe Britannos,
et maris et terrae caeca pericla viae,
rursus et obiectum fletis capiti esse tumultum,
cum Mavors dubias miscet utrimque manus,
praeterea domibus flammam domibusque ruinas,
neu subeant labris pocula nigra tuis.
solus amans novit quando periturus et a qua
morte, neque hic boreae flabra neque arma timet.
iam licet et Stygia sedeat sub arundine remex,
cernat et infernae tristia vela ratis:
si modo clamantis revocaverit aura puellae,
concessum nulla lege redibit iter.

27.

Efter er bortgångs stund, den förborgade, forsken I, mänskor,
söken att se, på hvad väg döden er närma sig skall,
söken, då himlen är klar, att med konst, som phoeniciern lärt er,
läsa ett godt eller ondt öde i stjärnornas skrift,
faror, som lura på haf och på land, om mot partherna romarn
tågar, om ut han till sjös drager mot britternas ö;
klagen, att inhemsk fejd jämväl lifsfara er bringar,
när till en oviss kamp Mavors partierna för,
att uti själfva ditt hem eldsvåda dig hotar och husras,
eller att giftmängd dryck kanske förrädiskt dig räcks.
Älskaren ensam vet, hvad stund honom döden och hvilken
död skall drabba: för storm räds och för vapen han ej.
Sutte vid åran han ren i den stygiska vassen och såge
Charon till dyster seglats hissa på båten sin duk:
trängde hans älskades rop som en fläkt då fram till hans öra,
vägen, som en gång blott vandras, han vände igen.

XXVIII.

Iuppiter, adfectae tandem miserere puellae:
tam formosa tuum mortua crimen erit.
venit enim tempus quo torridus aestuat aer,
incipit et sicco fervere terra cane.
sed non tam ardoris culpa est neque crimina caeli
quam totiens sanctos non habuisse deos.
hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas:
quidquid iurarunt, ventus et unda rapit.
num sibi collatam doluit Venus? illa peraeque
prae se formosis invidiosa deast.
an contempta tibi Iunonis templa Pelasgae,
Palladis aut oculos ausa negare bonos?
semper, formosae, non nostis parcere verbis:
hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
sed tibi vexatae per multa pericula vitae
extremo veniet mollior hora die.
Io versa caput primos mugiverat annos:
nunc dea, quae Nili flumina vacca bibit.
Ino etiam prima terris aetate vagatast:
hanc miser inplorat navita Leucothoen.
Andromede monstris fuerat devota marinis:
haec eadem Persei nobilis uxor erat.
Callisto Arcadios erraverat ursa per agros:
haec nocturna suo sidere vela regit.
quod si forte tibi properarint fata quietem,
illa sepulturae fata beata tuae:
narrabis Semelae, quo sit formosa periclo:
credet et illa, suo docta puella malo:
et tibi Maeonias inter heroidas omnes
primus erit nulla non tribuente locus.
nunc, utcumque potes, fato gere saucia morem:
et deus et durus vertitur ipse dies.
hoc tibi vel poterit, coniunx, ignoscere Iuno:
frangitur et Iuno, siqua puella perit.

28.

Nådigt förbarmande hys, ack Zeus, med min sköna som lider!
Doge en flicka som hon, vore för dig det en skam.
Se, högsommarn är här, och af glöd luftkretsen är mättad,
och vår försmäktande jord svedes af Sirii brand.
Ej hundstjärnan ändock, ej skuld bär hettan så mycket,
men att så ofta hon själf visat för gudar förakt.
Sådant på fall förr bragt och på fall än flickorna bringar:
allt, hvad de svärja, sin väg drifver för vind och för våg.
Har med förhäfvelse Venus hon kränkt? Vid sin sida gudinnan
aldrig en skönhet, hvem än det må vara, fördrar.
Kanske försmädat du har den pelasgiska drottningen Juno?
Kanske för ögonens skull gycklat med Pallas för djärft?
Aldrig, I flickor, I lärt att försiktiga vara med orden:
hånfull tunga och skön skapnad dig detta har bragt.
Mod dock, sköna! För dig, hårdt pröfvad i lefnadens stormar,
stundar omsider en blid afton af lycka och lugn.
Vanställdt hufvud ju hof till en tid högt råmande Io:
kon, som ur Nilvåg drack, blef en gudinna till sist.
Ino jämväl, som förskrämd först irrade vida kring landen,
nu, Leucothoe nämnd, vördas af vågornas män.
Hafsvidunder till rof utlämnad Andromeda lefver
fräjdad som Perseus' brud än uti saga och sång.
Och om Callisto en gång i Arcadien lopp som björninna,
nattlige seglarn hon nu leder, en stjärna så klar.
Skulle för bortgång bråd du bestämd dock vara af ödet,
vara för skuggornas värld, lyckliga, redan bestämd,
Semele kan du ju då om en skönhets faror förtälja:
tro dig hon skall, ty hon själf pröfvat en liknande lott;
och heroinerna där, den homeriska diktens gestalter,
skola dig platsen enhvar unna som främst i sin krets.
Nu, hårdt träffade, sök att dig ödmjukt böja för ödet:
guden måhända och dödsdagen den grymma beveks.
Detta dig säkert, gemål, tillgifver din Juno, ty äfven
Juno berörs af en ung kvinnas för tidiga död.

XXVIII b.

Deficiunt magico torti sub carmine rhombi,
et tacet extincto laurus adusta foco,
et iam Luna negat totiens descendere caelo,
nigraque funestum concinit omen avis.
una ratis fati nostros portabit amores
caerula ad infernos velificata lacus.
si non unius, quaeso, miserere duorum.
vivam, si vivet: si cadet illa, cadam.
pro quibus optatis sacro me carmine damno:
scribam ego 'per magnum salva puella Iovem',
ante tuosque pedes illa ipsa operata sedebit,
narrabitque sedens longa pericla sua.

28 b.

Magiska snurran förmår och besvärjelsesångerna intet,
lagern på slocknande härd ligger förkolnad och pyr,
Luna är trött på att ned ur det blå bli manad så ofta,
och om ett dödsfall spår ufven, som skränar så styggt.
Ack, dödsbåten, som bär till de stygiska vattnen min flicka,
skall mig äfven ombord bära på dyster seglats.
Hyser med en du förbarmande ej, ack, hys det med tvenne!
Dö, om min älskade dör, lefva med henne jag vill.
Hör du min bön, i en hymn till ditt lof skall högt jag förkunna:
'Zeus allsmäktig i nåd gaf mig min flicka igen',
och som din tjänare själf vid din fot skall tjuserskan sitta,
sitta och frälst för enhvar tälja de faror hon lopp.

XXVIII c.

Haec tua, Persephone, maneat clementia, nec tu,
Persephones coniunx, saevior esse velis.
sunt apud infernos tot milia formosarum:
pulcra sit in superis, si licet, una locis.
vobiscum est Iope, vobiscum candida Tyro,
vobiscum Europe, nec proba Pasiphae,
et quot Troia tulit vetus et quot Achaia formas,
et Phoebi et Priami diruta regna senis:
et quaecumque erat in numero Romana puella,
occidit: has omnes ignis avarus habet.
nec forma aeternum aut cuiquam est fortuna perennis:
longius aut propius mors sua quemque manet.
tu quoniam es, mea lux, magno dimissa periclo,
munera Dianae debita redde choros,
redde etiam excubias divae nunc, ante iuvencae,
votivas noctes et mihi solve decem.

28 c.

Mild framhärda, Proserpina, du! Och, Proserpinas make,
visa dig ej mer grym du än din egen gemål!
Nere hos eder ju bo mång tusende sköna gestalter:
är det för mycket, om en dväljes här uppe hos oss?
Där bor Iope, där Salmoneus' tjusande dotter,
där Europa och där brottslig Pasiphae ock,
där hvad Troia en gång och Achaia ypperst af fägring
frambragt, Phoebi och grå Priami grusade stad;
alla i Rom jämväl för behag förr prisade flickor
ägen I: alla ett rof fallit för hungrande bål.
Evig är skönhet ej, och förgänglig är allas vår lycka:
förr eller senare dock döden ju väntar enhvar.
Men då ur fara och nöd du förlöst nu, älskade, blifvit,
dansen, Diana till tack lofvad, förgäte du ej,
icke din gärd åt gudinnan, som förr bar horn på sitt änne.
Gälda därjämte din skuld, nätterna tio, till mig.

XXIX.

Extrema, mea lux, cum potus nocte vagarer,
nec me servorum duceret ulla manus,
obvia, nescio quot pueri, mihi turba minuta
venerat (hos vetuit me numerare timor),
quorum alii faculas, alii retinere sagittas,
pars etiam visa est vincla parare mihi.
sed nudi fuerant. quorum lascivior unus
'arripite hunc' inquit: 'nam bene nostis eum.
hic erat, hunc mulier nobis irata locavit'.
dixit, et in collo iam mihi nodus erat.
hic alter iubet in medium propellere, at alter
'intereat qui nos non putat esse deos!
haec te non meritum totas expectat in horas:
at tu nescio quas quaeris, inepte, fores.
quae cum Sidoniae nocturna ligamina mitrae
solverit, atque oculos moverit illa graves,
adflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
sed quos ipse suis fecit Amor manibus.
parcite iam, fratres: iam certos spondet amores,
et iam ad mandatam venimus ecce domum'.
atque ita mi iniecto dixerunt rursus amictu
'i nunc, et noctes disce manere domi'.

29.

Käraste, hör! Då beskänkt jag i natt kring gator och gränder
kryssade fram och mitt slaf-följe ifrån mig jag sändt,
kom där emot mig en hop, vet icke hur många, små piltar —
räkna dem kunde jag ej hinna, så rädd som jag blef.
Några med facklor jag såg och med pilar i händerna några,
andra i färd med att band reda och bojor åt mig.
Nakna de voro likvisst. Käckt ljöd chef-parfvelns befallning:
'grip honom bara! Den där gynnaren kännen I nog.
Han just var det som hon, som oss lejde, den vredgade sköna,
afsåg'. Sagdt, och med ens snaran sig slöt om min hals.
'Ut nu', manade en, 'med kanaljen på gatan!' — 'Vår gudom',
skrek där en annan, 'han djärfs tvifla uppå: må han dö!
Ren, ovärdige, har hon på dig nu väntat i timtal,
medan vid främmande dörr, dåre, din lycka du sökt.
Lossar hon banden på mjuk natthufva af kostlig sidonisk
purpur och fäster på dig ögonen, tunga af sömn,
strömma till mötes dig skall en parfym, som Arabien ej ens
känt, och som kärlekens gud själf har åt henne beredt.
Nog nu, bröder! Han svär, att han ej skall glömma sig mera,
och vid det hus hon beskref äro vi framme jämväl.'
Slängde så kappan igen öfver hufvudet på mig och sade:
'gå nu, och lär dig som folk hemma om nätterna bli!'

XXIX b.

Mane erat, et volui si sola quiesceret illa
visere: et in lecto Cynthia sola fuit.
obstupui: non illa mihi formosior umquam
visa, neque ostrina cum fuit in tunica,
ibat et hinc castae narratum somnia Vestae,
neu sibi neve mihi quae nocitura forent:
talis visa mihi somno dimissa recenti.
heu quantum per se candida forma valet!
'quo tu matutinus' ait 'speculator amicae?
me similem vestris moribus esse putas?
non ego tam facilis: sat erit mihi cognitus unus,
vel tu vel siquis verior esse potest.
adparent non ulla toro vestigia presso,
signa volutantes nec iacuisse duos.
adspice, ut in toto nullus mihi corpore surgat
spiritus, admisso notus adulterio'.
dixit, et opposita propellens savia dextra
prosilit in laxa nixa pedem solea.
sic ego tam sancti custos excludor amoris.
ex illo felix nox mihi nulla fuit.

29 b.

Dagades ren, och en lust föll på mig att se, om allena
Cynthia sof: i sin bädd henne allena jag fann.
Häpen jag stod: så skön än aldrig hon synts mig, ja ej ens
då, när i rosenderöd dräkt hon begaf sig en gång
hän att åt Vesta förtro hvad hon drömt, rädd vorden, att något
olycksbådande låg gömdt för oss båda däri:
sådan hon tedde sig nu för min blick, nyss väckt ur sin slummer.
Ack, hvad naturligt behag äger ändå för en makt!
'Kommer i otta du hit och agerar spion på din flicka?'
sporde hon. 'Tror du, att jag lefver som en utaf er,
svirare där? Nej tack! Mig nog är att lära en enda
känna, dig själf eller helst, finns det, en trognare man.
Syns någon ojämnhet i min bädd, säg, finner du något
märke, som visar, att två legat och vältrat sig här?
Känn själf! Tycker du väl, att min puls slår högre än annars —
vanliga tecknet, då slem gärning förstulet bedrefs?'
Sade och, hållande händerna upp att för kyssar sig värja,
trädde i tofflornas par fötterna kvickt och försvann.
Kväst så vardt jag för lust att bespeja min dygdiga sköna
Allt sen dess har hon ej skänkt mig en endaste natt.

XXX.

Quo fugis ah demens? nulla est fuga. tu licet usque
ad Tanain fugias: usque sequetur Amor.
non si Pegaseo vecteris in aere dorso,
nec tibi si Persei moverit ala pedes:
vel si te sectae rapiant talaribus aurae,
nil tibi Mercurii proderit alta via.
instat semper Amor supra caput: instat amanti,
et gravis ipse super libera colla sedet.
excubat ille acer custos et tollere numquam
te patietur humo lumina capta semel.
et iam si pecces, deus exorabilis illest,
si modo praesentes viderit esse preces.
. . . .

30.

Dåre, hvart tänker du fly? Det är lönlöst. Flydde du äfven
ända till Tanais' strand, följde dig Amor ändock.
Kunde på Pegasi rygg du åstad än jaga i rymden,
ägde du, Perseus lik, vingade skor för din flykt,
ja, om du ilade hän med talar på din häl som en Hermes,
gagnlös blefve dig dock svindlande färden för visst.
Amor du öfver dig har alltjämt: han förföljer sitt offer,
och på din nacke han stolt sätter betvingarens fot.
Skarpsynt väktare är den guden, och blef du hans fånge,
vänta dig ej, att din blick höja från jorden du får.
Och om du felat, så vet, att han låter beveka sig, blott han
ser dig med ödmjuk bön söka försona din synd.

. . . .

XXX b.

. . . .
ista senes licet accusent convivia duri:
nos modo propositum, vita, teramus iter.
illorum antiquis onerentur legibus aures:
hic locus est in quo, tibia docta, sones,
quae non iure vado Maeandri iacta natasti,
turpia cum faceret Palladis ora tumor.
† non tamen inmerito Phrygias nunc ire per undas
et petere Hyrcani litora nota maris,
spargere et alterna communes caede penates
et ferre ad patrios praemia dira lares †
una contentum pudeat me vivere amica?
hoc si crimen erit, crimen Amoris erit:
mi nemo obiciat. libeat tibi, Cynthia, mecum
rorida muscosis antra tenere iugis.
illic adspicies scopulis haerere sorores
et canere antiqui dulcia furta Iovis,
ut Semela est combustus, ut est deperditus Io,
denique ut ad Troiae tecta volarit avis.
quod si nemo extat qui vicerit alitis arma,
communis culpae cur reus unus agor?
nec tu virginibus reverentia moveris ora:
hic quoque non nescit quid sit amare chorus,
si tamen Oeagri quaedam conpressa figura
Bistoniis olim rupibus accubuit.
hic ubi te prima statuent in parte choreae,
et medius docta cuspide Bacchus erit,
tum capiti sacros patiar pendere corymbos:
nam sine te nostrum non valet ingenium.

Vv. 19—22 non simplici morbo laborantibus medelam mihi nondum contigit ut adferrem.

30 b.

. . . .
Fritt gubbknarrarna må slik samkvämsglädje fördöma:
låt oss, älskade, lugnt vandra vår bana framåt.
Låt urmodig moral dem fritt för hvarandra predika:
du här ljude i vårt gille, melodiska flöjt,
som på maeandrisk våg förr sam bortkastad — hur orätt!—
blott för att kindernas par pöste på Pallas så fult.
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
Skulle jag blygas att blott för min älskade lefva? Är sådant
skamligt, af skammen den gud drabbas, som tvang mig därtill:
mig ej klandra man må. Kom, Cynthia, låt oss i daggvåt
däld, som af mossiga berg skuggas, oss reda vårt bo.
Systrarna nio du där skall skåda på klippornas branter
sjungande Zeus och hvad ljuft fordom i smyg han bedref,
hur han för Semele brann, hur af kval han förgicks för sin Io,
hur han i örnhamn flög fiken till Trojas palats.
När än ingen förmått mot vingade pilten sig värja,
hvarför en enda till last lägga hvad alla förskyllt?
Ej vid din åsyn skall jungfruliga kören förtörnas:
äfven i musernas krets Amor af ålder är känd.
En af de blyga ju dock, som du vet, på bistoniska hällen
med sin Oeager förent hvilade fordom en gång.
När i de dansandes ring du främst då träder och Bacchus
skickligt i midten sin staf svänger för er som korag,
glad då skåda jag skall ditt hufvud med heliga rankor
skrudadt, ty tack vare dig äger jag all min talang.

Vv. 19—22 har jag i öfversättningen måst utelämna, då jag icke lyckats återställa meningen och sammanhanget i originalet.

XXXI.

Quaeris, cur veniam tibi tardior. aurea Phoebi
porticus a magno Caesare aperta fuit.
tanta erat in speciem Poenis digesta columnis,
inter quas Danai femina turba senis.
hic equidem Phoebo visus mihi pulcrior ipso
marmoreus tacita carmen hiare lyra,
atque aram circum steterant armenta Myronis,
quattuor artifices, vivida signa, boves.
tum medium claro surgebat marmore templum,
et patria Phoebo carius Ortygia.
in quo Solis erat supra fastigia currus,
et valvae, Libyci nobile dentis opus,
altera deiectos Parnasi vertice Gallos,
altera maerebat funera Tantalidos.
deinde inter matrem deus ipse interque sororem
Pythius in longa carmina veste sonat.

31.

Hvarför jag kommer så sent? Jo, ser du, af Caesar den store
öppnats Apollos af guld glänsande tempelportik.
Härlig att skåda den var med kolonnernas rad af numidisk
marmor och stoder af all Danai kvinnliga ätt.
Här en Apollo jag såg: mer skön än i själfva olympen
tycktes i marmorn till stum lyra han höja sin röst;
och rundt altarets bord kor stodo, ett lefvande fyrtal,
sådana Myron dem skop fordom med mästarehand.
Byggdt utaf hvitaste block från Carrara i midten sig höjde
templet, Apollo ett hem mer än det deliska kärt.
Högst på dess ås stod Sol i sin vagn, och ur libyska tanden
voro dess dörrar med konst skurna och visade här
gallernas hop, vräkt ned för parnasiska branter, den andra
dörren, hur Niobe grät bittert vid barnens förlust.
Mellan sin moder till sist och sin syster den pythiske guden
såg jag i fotsid dräkt öppnande munnen till sång.

XXXII.

Qui videt, is peccat: qui te non viderit ergo
non cupiet: facti lumina crimen habent.
nam quid Praenesti dubias, o Cynthia, sortes,
quid petis Aeaei moenia Telegoni?
cur tua te Herculeum deportant esseda Tibur?
Appia cur totiens te via ducit anus?
hoc utinam spatiere loco, quodcumque vacabis,
Cynthia! sed tibi me credere turba vetat,
cum videt accensis devotam currere taedis
in nemus et Triviae lumina ferre deae.
scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis
porticus, aulaeis nobilis Attalicis,
et platanis creber pariter surgentibus ordo,
flumina sopito quaeque Marone cadunt,
et leviter nymphis tota crepitantibus urbe
cum subito Triton ore recondit aquam.
falleris, ista tui furtum via monstrat amoris:
non urbem, demens, lumina nostra fugis:
nil agis, insidias in me conponis inanes,
tendis iners docto retia nota mihi.
sed de me minus est: famae iactura pudicae
tanta tibi miserae quanta meretur erit.
nuper enim de te nostras (me laedit!) ad aures
rumor et in tota non bonus urbe fuit.
sed tu non debes inimicae credere linguae:
semper formosis fabula poena fuit.
non tua deprenso damnata est fama veneno:
testis eris puras, Phoebe, videre manus:
sin autem longo nox una aut altera lusu
consumpta est, non me crimina parva movent.
Tyndaris externo patriam mutavit amore,
et sine decreto viva reducta domumst.

32.

Ser dig en man, blir han kär: den därför, som slipper att se dig,
slipper att frestas: på fall bringar oss ögonens lust.
Säg, hvi måste du då till orakelberyktadt Praeneste,
hvi till Telegoni bygd styra så ofta din färd?
Hvarför till Tibur åstad och dess Hercules-tempel och hvarför
rullar på Appii ur-åldriga väg din kaross?
Ack att din fritid här du på Roms promenader förnötte,
Cynthia! Svårt däremot tycks mig att lita på dig,
när till Aricias lund du med bloss, angapad af mängden,
löper att flammande gärd lägga för Trivia ned.
God nog syns kantänka dig ej med de fräjdade gyllne
dukarna skuggig portik, byggd af Pompeius en gång,
ej den rad där ses af i kapp uppspirande prakttråd,
slumraren Maro dig ej lockar med vällande våg,
eller när nymfernas spel öfverallt afstannar i staden,
just som strålen med ens Triton den törstige sväljt.
Åh nej! Väl jag förstår, att till lönliga möten du färdas:
ej är det Rom, det är mitt öga du dårligen flyr.
Lönlöst dock! Hvart svek du mot mig uttänker är fåfängt:
mig, den förfarne, du ej narrar med klumpiga knep.
Dock här gäller det ej mig främst: snart heder och ära,
arma, med detta ditt lif mister du, som du förtjänt.
Nyligen nådde ju — ack, mig känns det så svårt! — till mitt öra
kränkande skvaller om dig, kunnigt i hela vår stad.
Tro ej sätta du bör likväl till fiendtliga tungor:
aldrig förtalet ännu skonat en fager gestalt.
Ej vardt gift i ditt hus anträffadt och dådan du brännmärkt:
Phoebus, som allting ser, vittnar, att ren är din hand.
Har en natt nu ock, har två du med kärliga lekar
utfyllt, finner jag ej sådan förseelse stor.
Tyndari barn, som sitt land i en främling betagen förlöpte,
undgick straff och vid lif vände till hemmet igen.

ipsa Venus, quamvis corrupta libidine Martis,
nec minus in caelo semper honesta fuit
quamvis Ida pari pastorem dicat amasse
atque inter pecudes accubuisse deam.
hoc et hamadryadum spectavit turba sororum
silenique senes et pater ipse chori,
cum quibus Idaeo legisti poma sub antro,
supposita excipiens naica dona manu.
an quisquam in tanto stuprorum examine quaeri
'cur haec tam dives? quis dedit? unde dedit?'
o nimium nostro felicem tempore Romam,
si contra mores una puella facit!
haec eadem ante illam inpune et Lesbia fecit:
quae sequitur, certe est invidiosa minus.
qui quaerit Tatios veteres durosque Sabinos,
hic posuit nostra nuper in urbe pedem.
tu prius et fluctus poteris siccare marinos
altaque mortali deligere astra manu,
quam facere ut nostrae nolint peccare puellae.
hic mos Saturno regna tenente fuit,
et cum Deucalionis aquae fluxere per orbem.
at post antiquas Deucalionis aquas,
dic mihi, quis potuit lectum servare pudicum,
quae dea cum solo vivere sola deo?
uxorem quondam magni Minois, ut aiunt,
corrupit torvi candida forma bovis.
nec minus aerato Danae circumdata muro
non potuit magno casta negare Iovi.
quod si tu Graias es tuque imitata Latinas,
semper vive meo libera iudicio.

Cypria själf, änskönt af sin lidelse villad för Mavors,
  städse i gudars olymp vördats och vördats, ehur
Ida förtäljer, att likaså hett för en herde gudinnan
  brunnit och sökt sig en bädd ute bland djuren i mark.
Detta dryadernas släkt ock såg, och det sågs af sileners
  åldriga hop och af dig, yrande skarans korag.
Förr ju på Ida med dem hon i dälderna plägade äpplen
  plocka och fiket sin hand sträcka mot nymfernas skänk.
Finns väl i liderligt Rom mer någon, som spör om en flicka:
  'hvarför så rik? Och af hvem har hon det fått och för hvad?'
Väl, väl vore med Rom det beställdt, om hon vore den enda
  flicka, som nedärfd sed trotsade djärft och moral!
Onäpst lefde som hon här Lesbia redan; och nu skall
  hon just klandras, som blott följer exempel från förr!
Söker du Tatier här och en forntids stränga sabiner,
  ack, nykomling i Rom är du, det märker jag, då.
Förr oceanen du kan torrlägga, och förr med din hand du
  stjärnorna ned ur det blå, dödlige, plocka förmår
än lust väcka hos Roms lättsinniga döttrar för dygden.
  Ära och dygd i en värld styrd af Saturnus det fanns,
och när Deucalions flod en gång all jorden betäckte.
  Men alltsen den dag floden af jordene lopp,
säg, hvem mäktade väl sitt förbund ostraffligt bevara,
  hvem af gudinnorna nöjd lefva med egen gemål?
Minos', den fräjdades, maka en gång, så mäler oss sagan,
  blef af en vildsint tjurs strålande fägring förförd.
Och den med mur af metall kringgärdade Danae såg sig
  icke i stånd att ett nej svara på Juppiters bön.
Har nu som Greklands döttrar och Roms du lust dig att skicka,
  lef, som du vill! Min dom frukta behöfver du ej.

XXXIII.

Tristia iam redeunt iterum sollemnia nobis:
Cynthia iam noctes est operata decem.
atque utinam pereat Nilo quae sacra tepente
misit matronis Inachis Ausoniis!
quae dea tam cupidos totiens divisit amantes,
quaecumque illa fuit, semper amara fuit.
tu certe Iovis occultis in amoribus, Io,
sensisti, multas quid sit inire vias,
cum te iussit habere puellam cornua Iuno
et pecoris duro perdere verba sono.
ah quotiens quernis laesisti frondibus ora,
mandisti stabulis abdita pasta tuis!
an, quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
Iuppiter, idcirco facta superba dea's?
an tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis?
cur tibi tam longa Roma petita viast?
quidve tibi prodest viduas dormire puellas?
sed tibi, crede mihi, cornua rursus erunt,
aut nos e nostra te, saeva, fugabimus urbe:
cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit.
at tu, quae nostro nimium placata dolore's,
noctibus his vacui ter faciamus iter.
non audis, et verba sinis mea ludere, cum iam
flectant Icarii sidera tarda boves.
lenta bibis: mediae nequeunt te frangere noctes.
an nondum est talos mittere lassa manus?
ah pereat quicumque meracas repperit uvas
corrupitque bonas nectare primus aquas!
Icare Cecropiis merito iugulate colonis,
pampineus nosti quam sit amarus odor.
tuque o Eurytion vino centaure peristi,
nec non Ismario tu, Polypheme, mero.

33.

Heliga festen, o ve, nu åter är inne! I tio
nätter min Cynthia nu ägnar gudinnan sin tjänst.
O, jag förbannar dig Inachi barn, som Italiens döttrar
har med din kvalmiga Nils ceremonier beskänkt.
Ack du gudinna, som grymt oss älskande skilde så ofta,
hvem du nu var, alltjämt led du mig synts och gemen.
Du dock, lönligen älskad af Zeus, fick lära dig, Io,
huru det kännes att hit jagas beständigt och dit,
när ung kvinna en gång du med horn utstyrdes af Juno
och till ett råmande tvangs ändra din människoröst.
Minns du, hur styggt i din mun eklöfvet dig sårade? Minns du,
huru du födan på nytt tuggade gömd i ditt stall?
Tror du väl, därför att Zeus drog af dig ditt djuriska hölje,
nu en gudinna dig hög vorden i gudars olymp?
Har du ej nog af Aegypten och dess solbrända befolkning?
Hvarför sökte du hit, ända till Rom, dig en väg?
Eller hvad har du för gagn af att ensam sofver en flicka?
Horn skall snart du igen bära, jag spår, eller ock
skola ur denna vår stad vi jaga dig ut, du förmätna:
vänskap aldrig bestod Tiberis mellan och Nil.
Du dock, du, för hvars skull jag så grymt nu lidit, o låt oss,
högtidsnätterna kvitt, taga vår skada igen!
Fåfäng möda! Min bön på en döf jag förspiller. Och likväl
ren med sin stjärnvagn trög vänder sig Icari spann.
Bägaren lämnar du ej: käck midnattsstunden dig finner.
Har ej tärning din hand tröttnat att spela ännu?
Ve den man, som först fann upp rusgifvande drufsaft,
lärde oss konsten att godt vatten förgifta med vin!
Icarus, ack, rättvisligen dräpt af cecropiske landtmän,
fann du, hur bitter hon är, rankan, som doftar så ljuft
Dig, Eurytion, ock, centaur, död vållade vinet,
dig, Polyphemus, fördärf drufvan från Ismari berg.

vino forma perit, vino corrumpitur aetas,
vino saepe suum nescit amica virum.
me miserum, ut multo nihil est mutata Lyaeo!
iam bibe: formosa es: nil tibi vina nocent,
cum tua praependent demissae in pocula sertae,
et mea deducta carmina voce legis.
largius effuso madeat tibi mensa Falerno,
spumet et aurato mollius in calice.
nulla tamen lecto recipit se sola libenter:
est quiddam quod vos quaerere cogat Amor.
semper in absentes felicior aestus amantes:
elevat adsiduos copia longa viros.

Vin vanställer enhvar, vin ungdomskraften fördärfvar,
vin gjort ofta, att ej flickan sin käraste känt.
Ve mig! Se, hon förblir, hur vildt hon än dricker, densamma.
Fortsätt fritt! Mer skön varda af vinet du syns,
när kranssmyckade hufvudet ned öfver bägarn du böjer
och reciterar med mjukt klingande stämma min dikt.
Iskänk strömmar af vin, att falernmust bordet betäcker,
skummande gjute sig ljuft flöde i glimmande glas.
Aldrig med gladt mod dock går flickan allena till hvila:
Amor en längtan jämväl väcker, I sköna, hos er.
Högre, då borta han är, städs brinner för älskarn er låga,
står han beständigt till buds, blir med förakt han bemött.

XXXIV.

Cur quisquam faciem dominae iam credat amico?
sic erepta mihi paene puella meast.
expertus dico, nemo est in amore fidelis:
formosam raro non sibi quisque petit.
polluit ille deus cognatos, solvit amicos,
et bene concordes tristia ad arma vocat.
hospes in hospitium Menelao venit adulter:
Colchis et ignotum nonne secuta virumst?
Lynceu, tune meam potuisti, perfide, curam
tangere? nonne tuae tum cecidere manus?
quid si non constans illa et tam certa fuisset?
posses in tanto vivere flagitio?
tu mihi vel ferro pectus vel perde veneno:
a domina tantum te modo tolle mea.
te socium vitae, te corporis esse licebit:
te dominum admitto rebus, amice, meis:
lecto te solum, lecto te deprecor uno.
rivalem possum non ego ferre Iovem.
ipse meas solus, quod nil est, aemulor umbras,
stultus, quod stulto saepe timore tremo.
una tamen causa est, cur crimina tanta remitto,
errabant multo quod tua verba mero.
sed numquam vitae fallet me ruga severae:
omnes iam norunt quam sit amare bonum.
Lynceus ipse meus seros insanit amores.
serum te nostros laetor adire deos.
quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris
proderit aut rerum dicere posse vias?
aut quid Crethei tibi prosunt carmina lecta?
nil iuvat in magno vester amore senex.
tu satius memorem musis imitere Philetan
et non inflati somnia Callimachi.

34.

Törs väl vän åt en vän numera betro den han älskar?
Själf på ett hår när så hade min flicka jag mist.
Lita på ingen du kan, tro mig, när det gäller din kärlek:
hvar man ser i en skön kvinna ett byte för sig.
Blodsband kärlekens gud ringaktar, och vänner han skiljer,
stör god sämja och krig stiftar i stället och sorg.
Paris som gästvän kom och sin gästväns hustru förförde;
rymde med främlingen ej äfven Medea sin kos?
Lynceus, kunde du, säg, på min älskade fräckt dig förgripa?
Vägrade icke sin tjänst handen, du falske, dig då?
Tänk, om hon ej så bestämdt och så fast afvisat ditt tilltag!
Skulle för blygsel ditt lif längre du lefva förmått?
Vill du, så borra ditt svärd i mitt bröst, gif gift mig att dricka:
låt mig allenast i fred äga min flicka, jag ber.
Vare du fritt min kamrat och mitt oskiljaktiga sällskap,
allt, hvad jag äger och har, må du betrakta som ditt:
ett blott, ett jag begär att du ej antastar, min kärlek.
Ej ens Juppiter själf lida jag kan som rival.
Själfva min skugga, när annat ej finns, misstänker jag svartsjuk,
och i min dårliga skräck bär jag mig åt som en narr.
En sak är det som gör, att jag dock ursäktar din illbragd:
den, att din tunga af vin löpte förvillad åstad.
Men på asketer jag tror ej mer och på rynkade pannor:
kärlekens fröjder enhvar vet att värdera så väl.
Själfve min Lynceus, tänk, som en ung man yr och förälskad!
Godt att omsider du dock böjde ditt knä för min gud!
Säg, hvad båtar dig nu hvad du lärt i sokratiska skrifter
och att naturen för dig yppat sitt dolda system?
Hvad att du sångerna läst, som af Crethes-ättlingen diktats?
Intet för älskarens bruk bjuder er åldrige bard.
Hellre till mönster dig välj hvad Philetas af muserna lärde,
dämpa ditt patos och kväd Battiern likt i hans dröm.

nam cursus licet Aetoli referas Acheloi,
fluxerit ut magno fractus amore liquor,
atque etiam ut Phrygio fallax Maeandria campo
errat et ipsa suas decipit unda vias,
qualis et Adrasti fuerit vocalis Arion
tristis ad Archemori funera victor equus:
Amphiareae non prosint tibi fata quadrigae
aut Capanei magno grata ruina Iovi.
desine et Aeschyleo conponere verba cothurno,
desine, et ad molles membra resolve choros.
incipe iam angusto versus includere torno,
inque tuos ignes, dure poeta, veni.
tu non Antimacho, non tutior ibis Homero:
despicit et magnos recta puella deos.
sed non ante gravi taurus succumbit aratro,
cornua quam validis haeserit in laqueis,
nec tu tam duros per te patieris amores:
trux tamen a nobis ante domandus eris.
harum nulla solet rationem quaerere mundi,
nec cur fraternis Luna laboret equis,
nec si post Stygias aliquid restabimus undas,
nec si consulto fulmina missa tonent.
adspice me, cui parva domi fortuna relictast,
nullus et antiquo Marte triumphus avi,
ut regnem mixtas inter conviva puellas
hoc ego quo tibi nunc elevor ingenio.
me iuvet hesternis positum languere corollis,
quem tetigit iactu certus ossa ad deus,
Actia Vergilium custodis litora Phoebi,
Caesaris et fortes dicere posse rates,
qui nunc Aeneae Troiani suscitat arma
iactaque Lavinis moenia litoribus.
cedite Romani scriptores, cedite Grai:
nescio quid maius nascitur Iliade.
tu canis umbrosi subter pineta Galaesi
Thyrsin et attritis Daphnin arundinibus,
utque decem possint corrumpere mala puellas,
missus et inpressis haedus ab uberibus.

Ty du må tälja, hur trögt i Aetoliens land Achelous
hvälfde af lidelsens makt kufvade böljor en gång,
tälja, hur svekfull våg längs phrygiska fälten Maeander
slingrar och söker sig själf villa med buktande lopp,
och hur Adrasti profetiska häst, fast först han till målet
framkom, sorgsen ändock sågs vid Archemori graf:
Amphiareiska spannets fördärf slätt intet dig båtar,
intet det jubel, som Zeus höjde vid Capaneus' fall.
Äfven på Aeschyli höga koturn låt fara försöken,
fara dem låt och i lätt lekande rytmer dig rör.
Ja, inpressa, min vän, din dikt i en snäfvare svarfstol,
sjung om den eld, som dig själf bränner, du stolte poet.
Dig ej bättre det kan än Antimachus gå och Homerus:
välväxt flicka sig ej böjer för gudarna ens.
Tjuren sin nacke likväl ej förr tålmodigt för plogen
sänker, än repet han känt slingra sig hårdt om hans horn;
tungt blir kärlekens ok dig ock oöfvad att bära:
se, först måste du dock, trotsige, tämjas af mig.
Tror du, en flicka besked åstundar om världarnas uppkomst,
hvarför af broderligt spann lidande Luna bereds,
eller om helt vi förgås, när en gång Styx' flod vi befarit,
eller om blixten sin väg skär med beräkning i skyn?
Skåda på mig! Af det gods, som var mitt, står föga mig åter,
och af triumfer min ätt aldrig berömmelse vann;
men tack vare den konst, som af dig nu skattas så ringa,
stolt jag i tärnornas lag tronar som konung ändock.
Jag, som Cupido med pil träffsäker i märgen har sårat,
finne med gårdagskrans smyckad på kudden min ro.
Sjunge Vergilius Actii strand och dess väktare Phoebus,
flottan han sjunge, som käckt stridde för Caesar sin strid.
Redan vi sett, hur till krig trojanen Aeneas han kallar
och på Lavinii kust lägger till murar en grund.
Sägen ert rykte farväl, Roms skalder och skalder af Hellas:
under den väldiges hand växer en ny Iliad.
Än uti piniers skygd vid Galaesus-floden du sjunger
Thyrsis, som städs på sitt rör blåser med Daphnis i kapp,
huru ett halft tjog äpplen är nog för att dåra en flicka,
hur med ett kid, som ännu diar sin mor, hon förleds.

felix, qui viles pomis mercaris amores!
huic licet ingratae Tityrus ipse canat.
felix intactum Corydon qui temptat Alexin
agricolae domini carpere delicias!
quamvis ille sua lassus requiescat avena,
laudatur faciles inter hamadryadas.
tu canis Ascraei veteris praecepta poetae,
quo seges in campo, quo viret uva iugo.
tale facis carmen, docta testudine quale
Cynthius inpositis temperat articulis.
non tamen haec ulli venient ingrata legenti,
sive in amore rudis sive peritus erit.
nec minor his animis aut sim minor ore: canorus
anseris in docto carmine cessit olor.
haec quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiae maxima flamma suae.
haec quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,
Lesbia quis ipsa notior est Helena.
haec etiam docti confessa est pagina Calvi,
cum caneret miserae funera Quintiliae.
et modo formosa quam multa Lycoride Gallus
mortuus inferna vulnera lavit aqua!
Cynthia quin etiam versu laudata Properti,
hos inter si me ponere Fama volet.

Lycklige du, som med frukt så lätt eröfrar din sköna!
Henne en Tityrus glad sjönge på vinst och förlust.
Lycklige Corydon! Hör, hur Alexis, sin landtlige herres
älskling, med lönlös id locka han vill i sin famn.
Fast nu länge det är, sen han trött nedlade sin rörflöjt,
tjusande spelet ännu rosas af vänlig dryad.
Än lik Ascras skald i didaktiska kväden du täljer,
huru på slätterna säd mognar, på kullarna vin.
Städs, Vergilius, vet du ditt spel väl stämma: det klingar
skönt, som då Cynthiern själf för öfver lyran sin hand.
Äfven min sång skall dock helt visst ej läsaren rata,
vare sig känna han lärt kärlekens makt eller ej.
Täfla i tankar jag tör och i språk, och melodiske svanen
måste ju vika för lärdt kacklande gåsen en gång.
Sådant som jag sjöng ock, när sin dikt om Iason han ändat,
Varro, hvars hjärta så högt slog för Leucadia blott.
Sådant besjöng jämväl själfsvåldig Catullus och gjorde
mera än Helenas namn Lesbia-namnet berömdt.
Slik bikt Calvus ju ock med sitt verk aflade, som konstfullt
tolkar i toner hans sorg öfver Quintilias död.
Du ock, Gallus, som kvald af din glöd för den fagra Lycoris
dödsmärkt bröst nu sist lögat i Acherons våg.
Cynthias namn i Propertii sång skall lefva desslikes,
ger i sitt tempel åt mig Fama ett rum som åt dem.

GÖTEBORGS HÖGSKOLAS ÅRSSKRIFT 1908
I.

Johanni Vahlen
verecunde misit
Scriptor.

SEXTI PROPERTII ELEGIAE

RELEGIT ET SVECICE CONVERTIT

ELIAS JANZON
Göteborg in Schweden.

II.

LIBER SECVNDVS

GÖTEBORG
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A. B.
1908

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 100068805